VANDAAG

- Rufus McWilliam voorstander beperkte constitutionele toetsing p.2
- Tico Croes (AVP) waarschuwt voor verkeerd gebruik referendum p.3
- Air Aruba gaat naar Argentinië p.5
- Afdeling Haarlem ziet af van weekeinde zonder voetbal p.7
- Bonaire heeft nieuwe gezaghebber p.9

CROES
... back fire...

109E JAARGANG — NO.: 27 ZATERDAG 1 FEBRUARI 1992

AMIGOE

FOL/SI:
de beste stuurlui staan aan wal

Major: Duidelijk signaal

Top Veiligheidsraad komt op voor grotere rol VN

NEW YORK - De eerste top van staats-en regeringsleiders van landen die zitting hebben in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, is vrijdag geëindigd met het aannemen van een verklaring waarin de betrokken landen zich uitspreken voor versterking van de rol van de VN. In zijn slottoespraak verklaarde de Britse premier John Major, die als voorzitter functioneerde, dat bij de veranderingen in Europa en vreedzame oplossingen van conflicten de Verenigde Naties een sleutelrol kunnen vervullen.

De leiders kwamen op de top overeen iedere ontwapeningsmaatregel te beschouwen als een belangrijk element voor de internationale stabiliteit. Uit naam van alle deelnemers aan de top las Major een slotverklaring voor waarin werd opgeroepen tot ontwapening en controle op bewapening, met name op massavernietigingswapens. "Dat kan de beslissende bijdrage ... voor behoud van internationale vrede en veiligheid zijn", aldus de verklaring. Alle VN-lidstaten worden opgeroepen "hun verplichtingen met betrekking tot de controle op bewapening en ontwapening na te komen en de verbreiding van massavernietigingswapens te verhinderen".

KEERPUNT

"Het ineengestorte communistische rijk heeft de Europeanen "een serie van potentiële problemen tussen volkeren en staten" nagelaten, zei Major. Sommige problemen hebben al tot conflicten geleid, constateerde de Britse premier. Samen met de Russische en Franse presidenten, Boris Jeltsin en Francois Mitterrand, pleitte Major tijdens de unieke bijeenkomst van de Veiligheidsraad voor een grotere rol van de Verenigde Naties in de wereld-na-de-Koude-oorlog.

In zijn openingstoespraak omschreef de Britse premier de eendaagse top als een keerpunt in de wereldgeschiedenis. De Veiligheidsraad was vrijdag voor het eerst in de geschiedenis bijeen op het niveau van regeringsleiders en staatshoofden. Het topberaad is "een duidelijk signaal dat we van plan zijn bedreigingen van vrede en veiligheid aan te pakken met behulp van de VN en de Veiligheidsraad", aldus Major, op wiens initiatief de bijeenkomst werd gehouden. Sinds de V-raad ruim een jaar geleden instemde met een gewelddadige verdrijving van Irak uit Kuwayt is de waardering in het Westen voor de VN toegenomen.

De Amerikaanse president, George Bush, drong in zijn toespraak aan op een verhoogde inspanning om de verspreiding van kernwapens tegen te gaan, terwijl zijn Russische ambtgenoot Boris Jeltsin opriep tot de vorming van een de hele wereld omvattend defensiesysteem tegen aanvallen met kernwapens. "We moeten samen handelen om ervoor te zorgen dat mensen die betrokken zijn bij de ontwikkeling van moderne wapens vanaf heden hun energie besteden aan vreedzame doelen", aldus Bush. "We zullen meer doen, samen met onze bondgenoten, om te voorkomen dat gevaarlijke materialen en technologie in handen van terroristen valt."

Jeltsin bepleitte een mondiaal karakter voor het Amerikaanse Strategische defensie intiatief (SDI), beter bekend als Star wars, en zei dat hij daarvoor ook Russische technologie wil gebruiken. "Ik denk dat de tijd is gekomen om de opbouw te overwegen van een wereldwijd systeem voor de bescherming van de wereldgemeenschap", aldus de Russische president in zijn eerste officiële optreden op het wereldtoneel sinds het aftreden van Michail Gorbatsjov als president van de SU en het uiteenvallen daarvan.

Ook brak Jeltsin een lans voor een grotere rol voor de VN. Hij stelde een "mechanisme" voor dat de V-raad in staat stelt snel te reageren. De Franse president Mitterrand deed als eerste een concrete toezegging voor een dergelijk "mechanisme", dat mogelijk de vorm krijgt van een snelle vredesmacht. Frankrijk is bereid tweeduizend militairen paraat te houden die kunnen worden ingezet voor vredesoperaties.

Kosmonauten zonder honing

MOSKOU - De twee kosmonauten aan boord van het ruimtestation MIR krijgen kleinere rantsoenen als gevolg van de voedselcrisis in het Gemenebest van onafhankelijke staten, meldt het persbureau TASS vrijdag.

Zo hebben Aleksandr Volkov en Sergej Krikalev toen zij onlangs hun nieuwe voedselvoorraden kregen, tot hun teleurstelling kunnen constateren dat honing van hun menu geschrapt is. "Het is moeilijk honing van goede kwaliteit te vinden met de ineenstorting van het distributiesysteem en de commerciële samenwerking tussen de republieken van de voormalige Sovjetunie", legt Valeri Polikov, de diëtist van de kosmonauten uit. Hij voegde daaraan toe dat dat voor veel levensmiddelen geldt.

Buitenlandse zaken van VS over 1991:

Kwaliteit mensenrechten verbeterd

WASHINGTON - De kwaliteit van de mensenrechten in de wereld is in 1991 verbeterd dank zij het teruglopen van het aantal communistisch geregeerde landen. Dit hebben de Verenigde Staten vrijdag geconstateerd. Tegelijkterijd waarschuwen zij voor nieuwe gevaren in de vorm van etnische en godsdienstige conflicten.

"Het jaar 1991 geeft een duidelijke verbetering te zien van de democratie en de mensenrechten", verklaarde onderminister van Buitenlandse zaken Richard Schifter - die belast is met de mensenrechten en humanitaire kwesties - bij de presentatie van het traditionele jaarrapport over de mensrechten in de wereld. "In veel landen is de angst duidelijk verminderd dat er 's nachts op de deur geklopt wordt", voegde hij eraan toe.

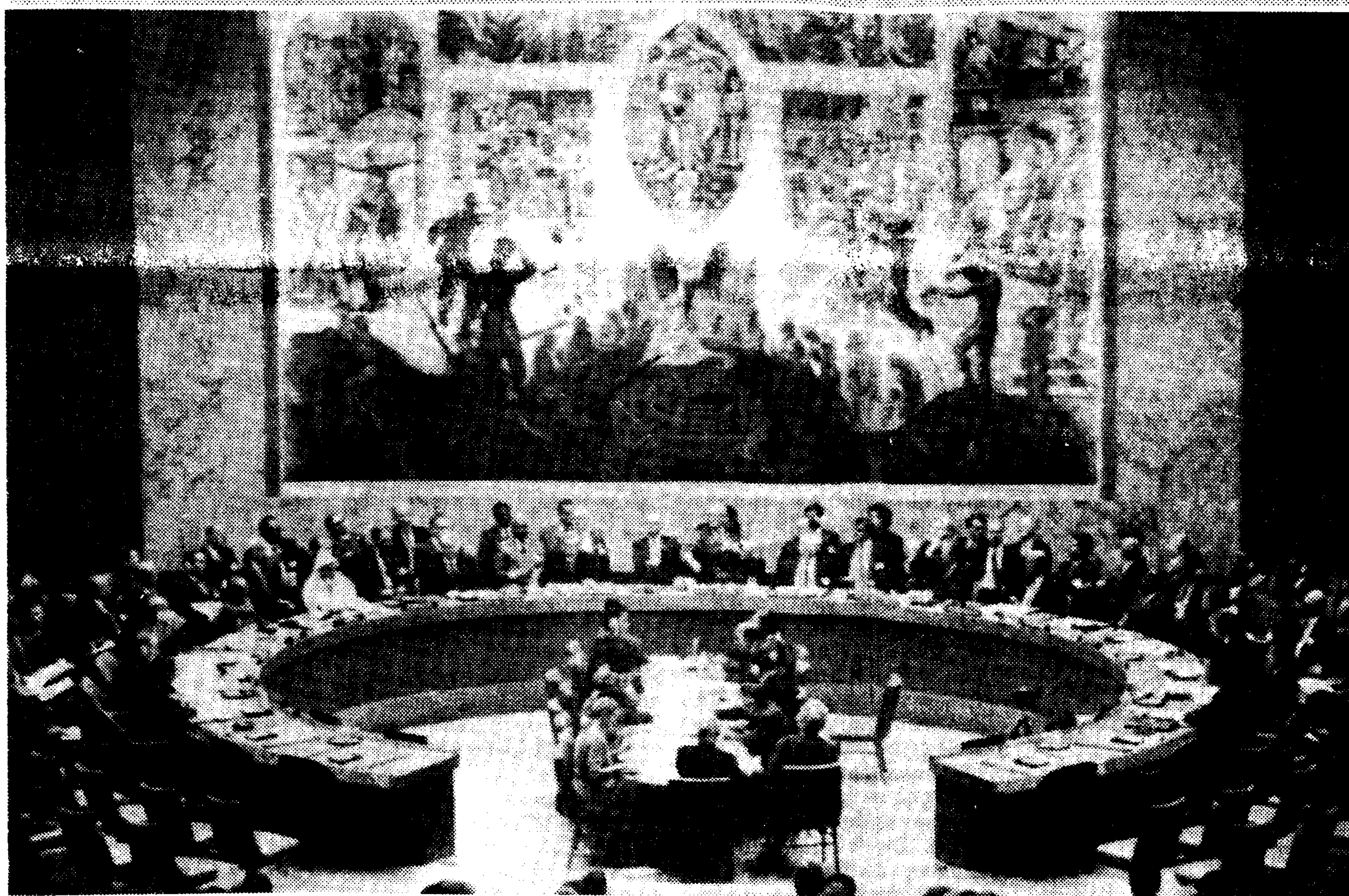
In de ogen van de VS is de verkiezing van Boris Jeltsin tot president van Rusland "de belangrijkste democratische gebeurtenis" in het jaar in de voormalige Sovjetunie. "De vrijheid van meningsuiting, de persvrijheid en de vrijheid zich te uiten zijn uitgeoefend op een niveau dat zijns gelijke niet kent", aldus het rapport.

IN GOEDE RICHTING

Wat Israël betreft trekt het rapport een genuanceerde conclusie met betrekking tot de bezette gebieden. Het stelt vast dat "de Israëlische regering maatregelen genomen heeft die tot doel hebben dat haar aanwezigheid in die gebieden minder markant is", maar blijft kritisch ten opzichte van het verschijnsel van administratieve detentie.

In Latijns- en Midden-Amerika schetst het rapport een toestand die in de goede richting gaat, ondanks Cuba, Haïti - waar de bevolking te kampen heeft met "ernstige tekorten" sinds de staatsgreep van 30 september - en Peru. Volgens het rapport is het merendeel van de wreedheden in laatstgenoemd land het werk van de terroristische groep "Sendero Luminoso, ook al pleegt het leger bij tijd en wijle eveneens ernstige aanslagen op de menselijke waardigheid. De VS verheugen zich terloops in het vredesakkoord in El Salvador.

Unieke top-conferentie in New York

■ *NEW YORK - In de conferentiezaal van de Veiligheidsraad in het hoofdkwartier van de Verenigde Naties werd vrijdag de top-conferentie gehouden van de vijftien leden van de V-raad. Onder meer sprak men over de toekomst van de VN.*
(AFP-satellietfoto)

Verhuizing McDonald's vertraagd door conflict

WILLEMSTAD — Gevraagd naar de op handen zijnde verhuizing van de McDonald's vestiging aan de Dr. Maalweg naar het nieuwe complex te Saliña, vertelt directeur Mike Kessock, dat dit plan nogal vertraging oploopt door verwikkelingen in een rechtszaak.

Enkele maanden geleden verloor McDonald's een rechtszaak tegen het moederbedrijf waarin het ging om de verhoging van de franchise-vergoeding. Het Amerikaanse bedrijf had aangekondigd dat de bijdrage zou worden verhoogd wanneer de vestiging aan de Dr. Maalweg eenmaal verhuisd zou zijn. McDonald's Curaçao bracht daar tegenin dat de verhuizing juist was gepland op verzoek van het moederbedrijf en dat daarom geen hogere 'fee' kon worden verlangd. In eerste instantie werd Curaçao in het ongelijk gesteld.

Afgelopen dinsdag hebben de advocaten van McDonald's Curaçao opgebeld om te melden dat het verzoek tot cassatie is aangenomen in Den Haag. "Dat is uitzonderlijk", vertelt Kessock. "Meestal worden deze zaken bij voorbaat al verworpen. Het zal nu echter nog een tijd duren voordat alles is afgehandeld, maar...we gaan vooruit."

Ontkenning Azerbadzjan van offensief Nagorno-Karabach

MOSKOU - Azerbajdzjaanse militaire eenheden zijn vrijdag een groot offensief begonnen in Nagorno-Karabach, een autonome republiek in Azerbajdzjan die voornamelijk door Armeniërs wordt bewoond. Aan Azerbajdzjaanse zijde zijn daarbij zeker vijf doden en 52 gewonden gevallen, zo heeft het ministerie van Buitenlandse zaken in Bakoe gemeld.

De Russische televisie meldde eerder dat "een massaal offensief gesteund door pantservoertuigen" was begonnen. Volgens plaatselijke correspondenten nemen duizenden militairen aan de operatie deel. Het Azerbajdzjaanse persbureau Turan zei dat "strijdkrachten van de nationale defensie" aanvallen zijn begonnen op Armeense posities. Het dorp Chramort zou al zijn ingenomen. In de middag werden dorpen rond Nachsjivanik bestookt. De Armeense inwoners zouden de plaatsen proberen te verdedigen.

De Azerbajdzjaanse minister van Buitenlandse zaken, Hoessein Sadichov, verklaarde echter dat het slechts om een operatie van de Azerbajdzjaanse militia tegen Armeense "terroristen" in Nagorno-Karabach ging. Ook het ministerie van Binnenlandse zaken in Bakoe zei dat er geen sprake was van een groot offensief van Azerbajdzjan op de enclave. Het ging om "de gebruikelijke botsingen tussen troepen van het Azerbajdzjaanse ministerie van Binnenlandse zaken en Armeense guerrillastrijders".

Ongeveer dertig mensen zijn zaterdag gedood bij een tegenaanval in Nagorno-Karabach door Armeense zelfverdedigingstroepen. Zij hebben op de Azerbajdzjaanse troepen twee dorpen in de regio Askeran heroverd die vrijdag waren ingenomen. Dit meldt het persbureau Itar-Tass.

Door Kurden buiten Irak gesmokkkeld:

Onthullende video over martelen door ministers

LONDEN - Een video die door de Iraakse oppositie het land is uitgesmokkeld biedt een schokkend beeld van de bruutheid waarmee het leger van Irak vorig jaar maart de opstand van de Shi'iten heeft onderdrukt. Dat heeft vrijdag de Britse krant The Independent gemeld.

"Laten we deze executeren, zodat de anderen bekennen", zegt op de video Ali Hassan Al-Majid, de huidige minister van Defensie van Irak, terwijl hij andere gevangenen schopt en molesteert. In een andere scene geeft hij een piloot van een helikopter opdracht een groep rebellen die een brug bezet houdt, te verbranden. Als de piloot niet in zijn opdracht slaagt kan hij beter niet terugkeren, geeft Al-Majid te verstaan. Overigens spreekt een soldaat van de "Nederlandse" brug die moet worden aangevallen.

De film is opgenomen in de buurt van Nasariyah in het zuiden van Irak op het moment dat de Shi'itische opstand op zijn hoogtepunt was en geeft een uniek beeld van de manier waarop de opstand is neergeslagen. Ten tijde van de opname van de film was Al-Majid, een neef van de Iraakse president Saddam Husayn, nog minister van Binnenlandse zaken. Tegenwoordig is hij minister van Defensie en waarschijnlijk de een-na-machtigste man van het land. Volgens de Independent bestaat geen twijfel over de authenticiteit van de video.

Een van de beelden laat zien hoe Al-Majid een gevangene vraagt: "Wie zijn je vrienden? Als je het niet zegt vermoorden we je hier meteen." Vervolgens keert de minister zich naar zijn soldaten en zegt over een andere gevangene: "Executeer hem niet. Hij kan nog nuttig voor ons zijn."

Naast Al-Majid toont de film ook hoe Mohammed Hamza Al-Zubeidi, de huidige Iraakse premier, gevangenen schopt en slaat. Kennelijk zijn Al-Zubeidi en AL-Majid bezig met een inspectie aan het front.

Jarenlange medestander van premier Miyazawa:

Japanse parlementarier in staat beschuldiging gesteld

TOKYO - Het Japanse parlementslid Fumio Abe, een voormalig medewerker en jarenlang medestander van premier Kiichi Miyazawa, is zaterdag in staat van beschuldiging gesteld wegens het aannemen van steekpenningen. Dit meldt het persbureau Kyodo.

Abe, die verhoord wordt sinds hij op 13 januari werd gearresteerd, wordt ervan verdacht dat hij tussen augustus 1989 en januari 1990 ruim een miljard gulden aan smeergeld heeft aangenomen van Kyowa Co, een inmiddels failliet staalbedrijf dat te maken had met de exploitatie van onroerend goed.

Abe zegt onschuldig te zijn. Hij bezet nog steeds zijn zetel in het Japanse parlement, Diet. Hij heeft eerder zijn post als secretaris-generaal van Miyazawa's factie binnen de LDP en zijn partijlidmaatschap opgegeven. De aanklacht is de jongste dreun voor de regerende Liberaal-democratische partij (LDP) en de drie maanden oude regering-Miyazawa, die op haar grondvesten trilt als gevolg van tegenslagen op wetgevend gebied en een heel slechte populariteit onder het volk.

Kiev eist vertrek chef Zwarte Zeevloot

MOSKOU - De president van de Oekraïne, Leonid Kravtsjoek, heeft vrijdag het ontslag geëist van de bevelhebber van de Zwarte-Zeevloot, admiraal Igor Kasatonov.

Dat heeft een voorlichter van de marine bekendgemaakt. De Zwarte-Zeevloot is het middelpunt van een slepend meningsverschil tussen Rusland en de Oekraïne. Kravtsjoek beschuldigt de admiraal ervan dat hij een groep Oekraïnse parlementariërs heeft geschoffeerd. De parlementsleden waren naar de havenstad Sebastopol gereisd voor een gesprek met Kasatonov en met mariniers over hun levensomstandigheden.

Derde dode door cholera in Venezuela

CARACAS - Gezondheidsautoriteitren in Venezuela hebben bekend gemaakt dat de derde dode als gevolg van cholera is geteld.

De regionale afgevaardigde voor de volksgezondheid Gulliermo Puche zei dat het slachtoffer een 48-jarige man was uit de oliestad Cabimas. Deze ligt op vijfhonderd kilometer ten westen van Caracas, in de staat Zulia. Puche die wordt geciteerd door het officiële persbureau Venpres, onthulde dat in dit grensgebied twaalf gevallen van cholera zijn genoteerd. In heel Venezuela zijn ongeveer honderd choleragevallen bekend, waarvan zeventig in Zulia.

Consensus op UNA-symposium

Statenvoorzitter McWilliam bepleit beperkte constitutionele toetsing

WILLEMSTAD — Rufus McWilliam, voorzitter van de Staten, heeft zich gisteren op persoonlijke titel voorstander getoond van beperkte constitutionele toetsing. Hij zei ook ervan 'overtuigd' te zijn, dat er in de Staten een ruime meerderheid te vinden is ter ondersteuning van een voorstel tot beperkte toetsing. Hij deed deze uitspraken tijdens het symposium over dit onderwerp dat door de UNA georganiseerd werd ter gelegenheid van het volwassen worden van de universiteit (21 jaar).

Constitutionele toetsing wil zeggen dat een rechter beoordeelt of een wettelijke bepaling in overeenstemming is met de grondrechten van de Staatsregeling (de grondwet van de Nederlandse Antillen). Deze toetsing is in bij voorbeeld de Verenigde Staten algemeen gebruikelijk. Wetten worden daar soms geheel of gedeeltelijk afgekeurd, omdat zij in strijd zijn met de bepalingen van de grondwet.

In het Koninkrijk der Nederlanden heerste tot 1986 een traditie van niet-toetsing. Toen Aruba in 1986 de Status Aparte kreeg, werd daartoe de Staatsregeling helemaal opnieuw uitgedacht. Sindsdien mag de rechter op Aruba toetsen, en wel aan de bepalingen, opgenomen in het eerste hoofdstuk van de Staatsregeling.

ARTIKEL 21

Op de Nederlandse Antillen wordt historisch vastgehouden aan het oude toetsingsverbod. Dit ondanks het feit dat in september 1990 door het gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba erkend is dat artikel 21 van de staatsregeling geen toetsingsverbod inhoudt. Het verbod wordt sindsdien toch gehandhaafd, omdat er een 'traditie van niet-toetsing' heerst.

Een absurde sitiuatie, volgens een van de panelleden, dr. R.S.J. Martha. "De traditie is namelijk gebaseerd op een foutieve lezing van datzelfde artikel 21. Kortom, we hebben hier een cirkelredenering". Naar zijn mening volgt uit het oordeel van het Hof van Justitie - artikel 21 bevat geen toetsingsverbod - juist een toetsingsplicht. Die plicht zou volgens Martha, vertegenwoordiger van de Nederlandse Antillen bij de EG te Brussel, dan ook ingevoerd moeten worden.

Sinds 1954 kunnen wetten al wel aan supranationale verdragen en wetgevingen getoetst worden. In dat jaar kwam de nieuwe grondwet voor het gehele Koninkrijk tot stand. De aanleiding hiertoe was het in 1950 gesloten Verdrag van Rome, waarin in Europees verband de grondrechten werden vastgelegd. Sindsien kunnen wetten wel getoetst worden aan bij voorbeeld de EG-wetgevingen.

De invoering van een beperkt toetsingsrecht, zoals McWilliam dat voorstaat, zal op dit moment nog weinig invloed hebben op de omvang van de bescherming van de burger. De Antilliaanse Staatsregeling garandeert namelijk nauwelijks meer grondrechten dan het internationale recht. Maar desondanks is de uitspraak van McWilliam van belang, omdat bij een eventuele wijziging van de grondwet het beperkte toetsingsrecht weer wel van invloed is. Bovendien staat in de Staatsregeling bij voorbeeld een censuurverbod, dat niet als zodanig in het Verdrag van Rome staat. Dat betekent dat bepaalde wetten niet in strijd met censuurbepalingen uit het Verdrag van Rome hoeven zijn, maar wel in strijd met dit censuurverbod uit de Staatsregeling kunnen zijn.

ARTEFACT

Behalve Martha is ook president van het Gemeenschappelijk Hof mr. M.R. Wijnholt van mening dat er een uitgebreid toetsingsrecht moet komen. "We moeten naar mijn mening het hele toetsingsverbod opruimen en niet vasthouden aan een rudiment van een instituut dat ik niet beter kan karakteriseren dan als een wat krakkemikkig artefact".

Hij meent dat de burger beschermd moet worden tegen de overheid. Met de overheid bedoelt Wijnholt de 'vierde macht', de macht van het uitgedijde bureaucratische apparaat: "En daarmee bedoel ik de grote kantoortorens die in Den Haag staan. Alleen de rechter kan daartegen het noodzakelijke tegenwicht bieden."

Wijnholt meent dat we absoluut niet bang hoeven te zijn dat de rechter gevaar loopt in politieke strijdvragen te belanden, mits 'hij zich bij zijn leest houdt'. Dit is namelijk van oudsher het hoofdargument contra constitutionele toetsing. Wijnholt is er zelfs van overtuigd dat de rechtsbescherming van de burger met een opheffing van het toetsingsverbod gediend zal zijn. Het versterkt alleen maar het 'systeem van checks and balances'.

Dit systeem zet tegenover elke macht de relativering van een andere macht. En dat zal ook met een toetsingsplicht blijven gebeuren. Een rechter zal immers nooit uit zichzelf een wet gaan toetsen. Dat gebeurt altijd naar aanleiding van een klacht. Hij heeft dus wel het laatste woord, maar zonder eigen initiatief. Hij kan niet op eigen houtje wetten gaan toetsen.

VIERDE MACHT

Ook mr. A.G. Croes, lid van de Staten van Aruba, sprak over de vierde macht, toen hij het had over het feit dat 'het politieke gewicht zich meestal in het bestuursorgaan bevindt, en niet in het parlement'. Croes sprak in tegenstelling tot Wijnholt, die het uitsluitend over de Nederlandse situatie had, over Aruba. Naar zijn mening is het toetsingsrecht 'juist in onze politieke en maatschappelijke context een goede zaak'. Volgens Croes hebben de partijen (in de hele regio) geen programmatische opzet, maar stemmen de kiezers op een bepaalde partij vanwege persoonlijke relaties of in ruil voor (belofte tot) een individuele positieverbetering. "Inherent aan dit systeem was het misbruik van publieke middelen om de stembusuitslag te beïnvloeden en het misbruik van publiekrechtelijke bevoegdheden om politieke tegenstanders af te straffen". Ook de interne partijstructuur geeft volgens Croes aanleiding tot het invoeren van toetsingsrecht. De bestuursfuncties komen meestal in handen van de partijtop, en van de mindere goden in de partij wordt van de partijtop loyaliteit verwacht, ook als die mindere god een functie bekleedt in een vertegenwoordigend en controlerend lichaam als het parlement.

"Het moge duidelijk zijn dat binnen zo'n politieke constellatie van een adequate controle van het parlement op de regering in de praktijk geen sprake is". Het beginsel van de scheiding der machten, met name die tussen wetgever en bestuur, is volgens Croes in de (Arubaanse) praktijk meer van 'academisch belang'. "Rechterlijke toetsing van landsverordeningen is dan ook geen ondemocratisch fenomeen, maar juist een democratische noodzaak".

Prof. mr. C. Kortmann, hoogleraar staatsrecht aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, kiest ook voor beperkte toetsing en maakte dat met een voorbeeld duidelijk.

ANTI-CONCEPTIVA

In een aantal Nederlandse gemeenten is jarenlang een gemeentelijke verordening van kracht geweest, waarin het verboden werd om anticonceptiva te verhandelen, te verkopen of zelfs in huis te hebben. Op een gegeven moment werden bij iemand anti-conceptiva in beslag genomen. De zaak kwam voor de strafrechter, die deze verordening (gemeentelijke verordeningen mogen wel getoetst worden) toetste aan de maatschappelijke normen van die tijd. Hij oordeelde de verordening maatschappelijk niet acceptabel. "Normen kunnen in de loop der tijd zodanig veranderen dat een wet, die bij aanname volkomen geaccepteerd is, later herzien moet worden". En dat kan dan door constitutionele toetsing gebeuren.

Aansluitend bij Croes stelt Kortmann: "Ook al zou in Nederland niet tot invoering van het toetsingsrecht worden besloten, een landsverordening op de Nederlandse Antillen 'sowieso' toetsbaar zou moeten zijn". Zijn argument hiervoor is de kleinschaligheid van de Antillen. Kortmann vergelijkt de Antillem met een middelgrote Nederlandse gemeente, waarin 'iedereen iedereen kent'.

Tijdens de discussie die naar aanleiding van de door de panelleden gehouden lezingen volgde, bleek een duidelijke consensus wat betreft de invoering van een beperkt toetsingsrecht: dat moet er komen. McWilliam kan dus stappen in die richting gaan ondernemen.

Gedurende 1991:

Op Curacao 317 kg cocaïne in beslag

WILLEMSTAD — De narcotica brigade op Curaçao heeft het afgelopen jaar 317 kilogram cocaïne in beslag genomen. Tevens werden ook 1.260 kilogram marihuana en bijna 6,5 kilogram base geconfisceerd. Dit heeft de narcotica brigade Curaçao vrijdag in Willemstad bekend gemaakt.

'Daar geen andere drugs, zoals heroïne, in beslag zijn genomen, kan met grote zekerheid worden verklaard, dat het drugsgebruik op Curacao zich beperkt tot cocaïne, base en marihuana," verklaarde een woordvoerder van de narcotica brigade.

Ook kan, zei de woordvoerder, gevoeglijk worden aangenomen, dat alle drugs worden ingevoerd. Dit blijkt uit het feit, dat gedurende het gehele afgelopen jaar slechts een marihuanaplantje werd gevonden, ondanks het feit dat de narcotica brigade 34 verdachte woningen en lokaliteiten doorzocht.

In 1991 zijn in totaal 202 personen in verzekerde bewaring gesteld en is tegen 217 mensen proces-verbaal opgemaakt in verband met mogelijke overtreding van de opiumwet.

Census maakt zich op voor laatste loodjes

WILLEMSTAD — De laatste loodjes wegen zoals gebruikelijk het zwaarst. Dat geldt ook voor de census. Weliswaar waren een heleboel teams gisteren klaar, maar toen zij daarna met z'n allen door de wijk liepen, bleek een aantal huizen toch nog geen sticker te hebben. In sommige wijken ging het maar om een klein aantal huizen, maar in een geval ontbraken er nog 60 stickers. Die huishoudens moesten dus vandaag nog worden geteld.

Het hebben van een sticker garandeert trouwens niet dat er niemand van de census langskomt. Dat ervoer een man die een jongetje een gulden gaf in ruil voor een sticker. Hij meende daardoor gevrijwaard te worden van censusbezoek. De interviewer wist, ondanks de sticker, echter zeker dat het betreffende huis nog niet bezocht was, zodat ook dat huis in de telling is opgenomen.

Ook op Souax wordt vandaag nog uitgebreid geïnterviewd. Volgens opgave zouden zich daar maar 265 huizen bevinden, dat blijken er echter 657 te zijn. Het Souax-team heeft al extra interviewers gekregen, om het probleem van dit grote aantal extra huizen op te lossen. Desondanks moeten er vandaag nog 107 huizen geteld worden.

Marijke van de Hel is al wel 'opgelucht' dat het karwei nu vrijwel geklaard is.

ST. MAARTEN

Op St. Maarten werd een aanzienlijk aantal weigeraars geregistreerd, vooral onder de groep Nederlanders die in het kader van de technische bijstand op dat eiland werkzaam is. Zij beweren noch voor St. Maarten noch voor de Nederlandse Antillen te werken. Om die reden willen zij dan ook niet aan de census meedoen.

Ook een aantal Fransen en mensen van Indiase afkomst weigert mee te werken. De leiding van de census op de Bovenwinden zal eerst met deze mensen gaan praten en, als dit niet helpt, wettelijke maatregelen treffen. Er bestaat namelijk een statistiekwet waarin staat dat mensen verplicht zijn om mee te werken.

Korting voor toeristen

WILLEMSTAD — De toeristen die momenteel in een van de Curaçaose hotels verblijven, kunnen tegen een speciale toegangsprijs het tweede Internationaal Boksgala van Curaçao bijwonen.

Voor 125 US-dollar kunnen zij een ringside-plaats kopen. Hiervoor krijgen zij niet alleen een uitstekende plaats bij dit evenement, maar tevens hebben zij dan ook gedurende de gehele avond vrij drinken en eten. Zij krijgen een VIP-'red carpet treatment' met een bijzonder speciale service. Bij de informatiedesk van hun hotel kunnen zij inlichtingen krijgen of bij Caribbean Media Consultants te Pietermaai 84 (tel.: 656362).

Het hoofdgevecht van dit unieke gala bestaat uit een partij om de wereldtitel van de NBA in het cruisergewicht tussen de Curaçaose topbokser Ibi Zimmerman en de Nederlandse kampioen 'Fast' Eddy Smulders. Het gala wordt vanavond gehouden in het Holiday Beach Hotel.

TDS zendt boksgala live uit

WILLEMSTAD — Telecommunicatiebedrijf TDS zendt het boksgala, vanavond in het Holiday Beach Hotel, rechtstreeks uit op de buis van belangstellenden voor een bedrag van vijftig gulden per aansluiting.

TDS is de enige die het boksgala, zij het tegen betaling, live uitzendt op het eiland. TeleCuraçao legt het evenement welliswaar ook vast op de band, maar heeft van de organisatie geen toestemming gekregen het programma rechtstreeks op het tv-scherm te laten zien.

■ *WILLEMSTAD —Gezien zijn leeftijd, zijn grote stootkracht en ook zijn perfecte lichamelijke conditie, denkt de Nederlandse bokser 'Fast' Eddy Smulders dat hij vanavond, tijdens de wedstrijd tegen de Curaçaose favoriet Hubert 'Ibi' Zimmerman, de partij door een knock-outzege in een van de laatste ronden zal kunnen beslissen.*

"Ik sla hem knock-out"

Fast Eddy Smulders: groot zelfvertrouwen

WILLEMSTAD —Eddy Smulders, de tegenspeler van de Curaçaose bokser 'Ibi' vanavond in het Holiday Beach Hotel, voorspelt dat het duel een gevecht-op-afstand zal worden: 'Ibi' probeert namelijk normaliter zo veel mogelijk buiten schot te blijven.

Het gevecht over twaalf ronden om de wereldtitel in de cruiser-weightklasse (NBA-versie) zal volgens 'Fast' Eddy Smulders een mooie wedstrijd worden.

De Nederlandse bokser heeft een grote stootkracht en daar moet zijn tegenstander wel van op de hoogte zijn. Eddy zegt dan ook dat 'Ibi' kan rekenen op een verrassende doorlopende aanval van zijn kant met bliksemsnelle stoten.

Smulders rekent niet op een snelle afloop van de wedstrijd vanavond. Hij voorziet ook geen zege op punten voor een van beide boksers.

KNOCK-OUT

Gezien zijn leeftijd, zijn grote stootkracht en ook zijn perfecte lichamelijke conditie, denkt 'Fast' dat hij de partij middels een knock-outzege in een van de laatste ronden zal kunnen beslissen. Eddy is zo'n twaalf jaar jonger dan zijn Curaçaose tegenstander.

Eddy: "De leeftijd van mijn tegenstander pleit niet in zijn voordeel. Ik reken daarom ook op een puntenvoorsprong in de laatste ronden van het gevecht, waarna ik de partij middels een knock-outzege beslis."

Wat betreft het Curaçaose klimaat vindt de Nederlandse bokser het wel prettig om zo in de open lucht een gevecht te leveren om de wereldtitel. Hij heeft er dan ook geen moeite mee. Eddy: "Ik weet mij gewoonlijk snel aan de klimaatsomstandigheden aan te passen.

MARINIERS

De bokser zal wellicht ook geen problemen hebben met het publiek. Hij rekent op een grote opkomst van landgenoten en manschappen van de Nederlandse Marine op Curaçao.

De Nederlander heeft zeventien gevechten op zijn naam staan, die hij allemaal gewonnen heeft. Dertien partijen heeft hij via een knock-outzege in zijn voordeel weten te beslissen.

Landgenoot Gilbert Hallie komt vanavond tijdens het boksgala uit tegen Cheo Zimmerman, de broer van Hubert 'Ibi' Zimmerman. Het gaat hierbij om een match over tien ronden om de Koninkrijkstitel.

Gilbert Hallie klinkt in zijn prognose even overtuigd als Smulders. "Ik kom om te boksen. En natuurlijk boks ik om te winnen."

Hij heeft in Nederland een zware training achter de rug en doet al het mogelijke om in een voortreffelijke conditie te blijven. Gibert: "Ik doe daarnaast altijd mijn uiterste best een partij snel in mijn voordeel te beslissen".

De uit Amsterdam afkomstige bokser zegt weinig van zijn komende tegenstander af te weten. "Ik weet wel dat hij erg lang is. Ik onderschat Cheo absoluut niet", merkt hij op. Hij vindt niet, dat het gebrek aan informatie over zijn tegenstander in zijn nadeel pleit. Hallie: "Vanavond zullen we wel zien wat het gaat worden. Ik zeg nogmaals, ik ga vechten om te winnen. Ik ben klaar Cheo".

De bokser denkt geen onoverkomelijke problemen te zullen hebben met het klimaat. Hij heeft wel eens eerder in de tropen gevochten. Hij vindt het daarnaast fijn om in de openlucht te vechten. Curaçao bevalt hem goed. Hij heeft op het eiland nogal wat vrienden en kennissen. Zijn opa is trouwens op Curaçao geboren, laat hij weten.

Rijbewijstoerisme is verviervoudigd

DEN HAAG/WILLEMSTAD — Het aantal Nederlanders dat zijn rijbewijs op de Nederlandse Antillen haalt, is in korte tijd verviervoudigd. In 1990 werden circa 500 Antilliaanse rijbewijzen bij de rijksdienst voor het wegverkeer ingewisseld tegen een Nederlands exemplaar. Vorig jaar liep dat aantal op tot 2.000, aldus een woordvoerder van het ministerie van Verkeer en Waterstaat.

Minister Maij vreest dat op de Antillen opgeleide automobilisten onvoldoende zijn voorbereid op deelname aan het veel drukkere Nederlandse verkeer. Zij studeert al geruime tijd op maatregelen om het "rijbewijstoerisme" naar de eilanden in te dammen. Zij doet dat in overleg met minister Hirsch Ballin van justitie - tevens minister voor de Antillen -en de Antilliaanse autoriteiten. Volgens de Bovag, die de rijschoolhouders vertegenwoordigt, stelt de rij-opleiding op de Antillen niets voor. Een instructeursopleiding ontbreekt er, de examens worden afgenomen door "goedwillende politiemedewerkers" en verkeerslichten en snelwegen zijn er nauwelijks aanwezig, aldus de Bovag.

Deze week noemde K. Krips, hoofd van de afdeling rijbewijzen op Curaçao, de kritiek uit Nederland "pure Hollandse muggezifterij". Volgens hem zou slechts "een heel klein deel" van de Nederlanders zijn rijbewijs op de Antillen halen. Hij nam daarbij het aantal geslaagden in ons land als vergelijkingsmateriaal.

Niettemin is Maij vast van plan paal en perk te stellen aan de gewoonte van veel Nederlanders om een vakantie op de Antillen te combineren met het behalen van een rijbewijs. Haar woordvoerder wijst er op dat dit een gecompliceerde zaak is.

Het is niet zonder meer mogelijk het inwisselen van Antilliaanse rijbewijzen tegen Nederlandse te verbieden, omdat de Antillen deel uitmaken van het koninkrijk der Nederlanden. Ook de EG-regelgeving zorgt voor complicaties.

Geen controle nummerplaten

WILLEMSTAD — Wie zijn motorrijtuigenbelasting over het eerste halfjaar van 1992 nog niet voldaan heeft, hoeft niet bang te zijn voor controle. De politie heeft opdracht gekregen van de gezaghebber en de eilandsontvanger om nog niet te controleren.

Normaal gesproken kan vanaf 1 februari wettelijk gecontroleerd worden, omdat de belasting over de eerste zes maanden uiterlijk op 31 januari betaald dient te zijn. Deze controle is nu voor nog onbepaalde tijd uitgesteld.

Afgelopen woensdag was de belasting voor ongeveer tienduizend voertuigen nog niet betaald. Of het uitstel daarmee te maken heeft, is niet bekend. De eilandsontvanger was helaas niet voor commentaar bereikbaar.

Fol/Si voor behoud barkjes Venezolanen

WILLEMSTAD — De Fol/Si is van mening dat het onder geen enkel beding zover mag komen dat de Venezolaanse barkjes wegblijven. Die vormen volgens de coalitiepartner van de PNP een onmiskenbaar onderdeel van het gene Curaçao op toeristisch gebied te bieden heeft.

In de media is de afgelopen dagen veel aandacht besteed aan de kwestie rond de Venezolaanse barkjes die in de toekomst liggeld zouden moeten gaan betalen. De bewindsman in kwestie, gedeputeerde Mendes de Gouveia (PNP) verwerpt het argument dat de Venezolanen bij heffing van enige vorm van belasting zouden besluiten de haven van Curaçao niet meer aan te doen.

De FOL/Si hoopt dat Curaçao Ports Authority tot een schappelijke schikking komt met de eigenaars van de barkjes of dat in het uiterste geval de Tourist Foundation hen een subsidie zal verstrekken.

Een ander punt dat naar voren kwam in het programma van de bruine partij was het verzoek dat de voorzitter van de Hindoestaanse gemeenschap verscheidene keren aan de overheid heeft gedaan voor de bouw van een crematorium. Het bouwplan in kwestie zou zich zelfs reeds geruime tijd in de ambtelijke molen bevinden. De FOl/Si noemt dat een kwalijke zaak en doet een beroep op de autoriteiten op korte termijn schot in de zaak brengen.

WILLEMSTAD— De Arubaan Tico Croes was gastspreker bij het gisteravond geopende Kamara Sindikal-congres over onder meer de staatkundige struktuur. Achter de tafel ziet men (vlnr) gedeputeerde Dito Mendes, Daphne Kibbelaar (CBV) en Kamara Sindikal-voorzitter Errol Cova.

MENDES OPENT CONGRES MET PLEIDOOI 'VOOR CURAÇAO'

Info-cyclus staatkundige struktuur begint

Kamara Sindikal gaat strijd aan tegen Nederlandse 'invasie'

WILLEMSTAD — De Curaçaose vakcentrale Kamara Sindikal maakt zich zorgen en boos om de "invasie" van Nederlandse arbeidskrachten. "Kunnen wij zelf niet eens meer een glaasje water dragen naar een gast in een restaurant?" verwoordde Kamara Sindikal-voorzitter Errol Cova dat gisteravond bij de opening van het jaarcongres van de vakcentrale. Omdat de staatkundige struktuur het hoofdthema van het congres is, werd de opening verricht door gedeputeerde Dito Mendes (staatkundige zaken), die nogmaals een vurig pleidooi hield voor ondersteuning van de Curaçaose politieke wens voor het verkrijgen van een autonome status in het koninkrijk. Vóór hij dat deed, noemde hij het vakbondswezen wel eerst een "krachtige peiler van onze democratie." Gastspreker was de Arubaanse politicoloog/AVP-politicus Tico Croes die wees op de gevaren van niet behoorlijk voorbereide en voorgelegde referenda: die kunnen averechts werken, merkte hij op.

"Kamara Sindikal in de bres voor ware participatie" stond er met grote letters op het doek achter de tafel in het SSK-gebouw waar gisteren de sprekers zaten. De zaal was nogal dunbevolkt en op een handjevol politici van MAN en DP, vakbondsleiders en journalisten na, zijn maar weinig mensen naar de openingsceremonie gekomen. Misschien dat ze thuis naar de radio luisterden want de redevoeringen werden door Radio Hoyer live uitgezonden. Het conges duurt vandaag en morgen. Aan het einde zullen resoluties worden gepubliceerd. Ook worden een aantal statutair voorgeschreven zaken afgewikkeld.

GEMEENSCHAPSBEZIT

Een van de resoluties daarvan zal zeker betrekking hebben op de telecommunicatie - of beter nog - de verwarring en het gebrek aan info dat daarover momenteel bestaat. Cova refereerde in zijn toespraak aan het gegeven dat de telecommunicatie "gemeenschapsbezit is en niet het eigendom van politici die daarom niet zomaar beslissingen kunnen nemen." De vakcentrale is zelf op zoek gegaan naar informatie over onder andere de privatiseringsplannen. "Als zelfs deskundigen hun kanttekeningen bij bepaalde zaken plaatsen dan moet er wel wat mis zijn," luidt zijn voorlopige conclusie. Mocht de vakcentrale concluderen dat de huidige plannen niet deugen, dan zal men dat ook zeker luidkeels laten weten.

INVASIE

Cova maakte ook melding van de "Nederlandse invasie" die Curaçao doormaakt en de onevenwichtigheden die dit veroorzaakt op de arbeidsmarkt. "We hebben niets tegen de komst van buitenlanders, als we zelf bepaalde expertise niet hebben, maar wat nu gebeurt is onaanvaardbaar," zei de vakbondsman, die onder meer doelde op de grote aantallen Nederlanders werkzaam in de horeca. Ook de lokale overheid werkt dit fenomeen in de hand door, aldus Cova, vaak liever Nederlandse adviesbureaus in te schakelen en Antilliaanse academici over te slaan. Hij noemde ook het geval van de werknemer bij de BMC - waar de Amigoe over publiceerde - en noemde deze affaire "schandalig" "Wij uiten een duidelijke waarschuwing aan het adres van allen die zich met deze praktijken bezig houden," aldus Cova.

Hij stond ook stil bij de gevaren van toenemende corruptie. "Iedereen weet het en praat er over; het groeit als een gezwel," zei Cova, die vreest dat als niets aan dit fenomeen gedaan wordt het spoedig helemaal "ingeburgerd" zal zijn.

De vakbondsman kondigde tenslotte de informatiecyclus aan die de vakcentrale gaat houden in verband met het referendum van juni. Men zal lokale en buitenlandse sprekers van kaliber uitnodigen om over het referendum te spreken. Daarbij zullen, anders dan de overheid nu doet, niet één maar vier opties uitgebreid aan de orde komen: een Antillen van vijf handhaving, een Curaçao-Bonaire-samenwerking, een status aparte en onafhankelijkheid.

BUREN

Die onafhankelijkheid is een [illegible] waar ieder zich zelf respecterend land uiteindelijk naar toe moet, maar wat Curaçao betreft zijn we nog niet in dat stadium beland, kondigde gedeputeerde Dito Mendes gisteren op zijn beurt aan. Zijn gehele rede was gewijd aan de staatkundige wens van Curaçaose politici [illegible] het verkrijgen van een autonome status in het koninkrijk. Hij deed ook weer heel duidelijk uit de doeken waarom: Curaçao moet van het juk van de andere eilanden vandaan, in financieel opzicht en om voor eens en altijd het imago van boosdoener kwijt te raken. Hij benadrukte wel meerdere malen dat Curaçao - anders dan Aruba - hechte samenwerkingsvormen zal willen behouden met de andere eilanden ("Wij sluiten de deur niet voor onze buren...") en dat ook vele andere zaken, zoals de munt, ongewijzigd blijven; verder zullen andere eilandbewoners toegang blijven behouden er zullen economische afspraken tot stand komen.

SABA

Mendes legde er de nadruk op dat dit alles onder meer het gevolg is van het uitblijven van mede en samenwerking van die andere eilanden, om tot een nieuw Antilliaans verband te komen. "Wij dachten als Curaçao altijd dat er Antillianen bestaan; alleen wij waren die Antillianen; de anderen niet. Curaçao zal, als we eenmaal onze status verkregen hebben ook als Curaçcao voor de dag kunnen komen." De bewindsman van de PNP noemde de nu storende invloed van de andere eilanden op regeerniveau, het feit dat een stem uitgebracht op Saba 500 maal meer waard is dan een uitgebracht op Curaçao en veel meer "storende elementen" in de huidige staatkundige situatie. [illegible] hij meer dan eens [illegible] aan de onafhankelijkheid [illegible] fase waar we uiteindelijk naar toe moeten [illegible] zelf respecteren."

ABSTRACTIE

Mendes beloofde dat alle maatschappelijke groeperingen die dat wensen in het kader van de voorlichtingscampagne technische en financiële hulp van de overheid kunnen verwachten om ook hun zegje te kunnen doen over het referendum. "De vakbonden moeten hun mening eerlijk geven, dat is belangrijk," aldus de bewindsman van Curaçao, die vindt dat de "Antillen slechts een abstractie zijn." "Daarom pleiten we voorlopig voor een autonome positie; het zal niet zaligmakend zijn, maar voor Curaçao veel beter dan wat er nu is. Als het Aruba is gelukt, zal het ons ook lukken, want we hebben dezelfde rechten."

Arubaans Statenlid Tico Croes:

"Nep-referendum" zal averechts kunnen werken

WILLEMSTAD — Het referendum is een middel dat in de moderne geschiedenis in vele landen veelvuldig gebruikt èn misbruikt is voor allerlei veelal politieke doeleinden. Een behoorlijk voorbereid en uitgevoerd referendum kan een goed toetsingsmiddel zijn; wordt aan die voorwaarden echter niet voldaan, dan is een referendum bij uitstek een nepinstrument dat - onder meer politiek - behoorlijk averechts kan werken en een "back fire-effect" kan hebben. Belangrijk is dat het publiek voldoende incentive heeft om aan zo'n referendum deel te nemen en dat men overtuigd is van de legitimiteit ervan. Op Aruba ging er in 1977 nogal wat mis met het referendum: niet alleen was de vraagstelling verkeerd èn vertekend er is zelfs gefraudeerd. Curaçao kan uit deze ervaring lering trekken. Aruba heeft naderhand namelijk toch gekregen wat ze wilde: een onbeperkte status aparte dat niet (langer) aan de onafhankelijkheid gekoppeld is. Als echter alleen op de uitslag van het Arubaanse referendum van '77 was afgegaan dan was weldegelijk onafhankelijkheid de eindfase geweest, terwijl duidelijk was de meerderheid van de Arubanen dat niet wenste: men wilde uit het Antilliaans verband.

Deze boodschap verkondigde gisteren de Arubaanse politicoloog/politicus Tico Croes bij de opening van het Kamara Sindikal congres op Curaçao. De spreker, die in Colombia en de VS internationaal recht studeerde en naaste adviseur is van de voormaligwe Arubaanse premier voor de AVP, Henny Eman, werkte begin jaren '80 op Curaçao bij het Bureau Buitenlandse Betrekkingen. Hij is sinds enkele jaren fulltime parlementariër voor de AVP op Aruba.

Croes gaf een uitvoerige theoretische en historische uiteenzetting van begrippen als democratie ("een geliefd thema dat vorig jaar op Aruba 23 maal in koppen van de grootste krant verscheen.") en het referendum.

Het referendum, werd uit zijn rede duidelijk, wordt relatief niet zo heel vaak gebruikt en als dat zo is, is het meestal om een bevestiging op een politieke vraagstelling te krijgen; ook gaat het soms om andere indirect-politieke issues. Landen die wel een 'referendumcultuur' hebben zijn Zwisterland (waar sinds 1980 297 referenda werden uitgeschreven) Australië (39 sinds 1980), Frankrijk (20) en Denemarken (13). Ook de VS-staat Californië heeft regelmatig referenda gehouden; het ging altijd aangelegenheden van de staat en geen nationale zaken. Nederland gebruikt het referendum niet als toetsingsmiddel dat wel elders te pas en te gebruikt is: totalitaire landen misbruiken het referendum bij uitstek; andere landen trachten middels een referendum af te rekenen met de totalitaire staat (Griekenland, Spanje, Chile).

Belangrijk is, volgens de spreker, dat ingezien wordt dat de inzet van referenda over het algemeen vooral constitutionele dan wel territoriale zaken zijn en veel minder pragmatische of morele kwesties. Een ander opvallend punt is de vaak lage opkomst: het voorbeeld Aruba kan in deze context weer genoemd worden. De uitleg die daarvoor vaak gegeven wordt is dat het publiek doorgaans huiverig is voor verandering. De uitslag van de enige jaren geleden op de Antillen gehouden enquête, en waarbij een meerderheid zich uitsprak vóór handhaving van de Antillen, spreekt volgens Croes klare taal.

De vraagstelling bij een referendum vormt vaak een probleem op zich en is veelvuldig aanleiding geweest voor controverse vanwege het eenzijdige karakter. Ook de campagne die aan een referendum vooraf gaat levert de nodige moeilijkheden op. Van politieke partijen hoeft over het algemeen niet verwacht te worden dat ze een en ander als politieke issue presenteren: ze zijn vaak bang voor de politieke gevolgen (prestige).

Het Arubaanse referendum biedt de nodige stof tot nadenken, besloot Tico Croes zijn rede: daar waren de vragen vertekend (voor onafhankelijkheid of voor handhaving Antilliaans verband). Verder werd fraude geconstateerd. Een andere vraag die men zich kan stellen is of het publiek moet opdraaien voor de gevolgen van een referendum, als de voorwaarden waaronder die plaats vond niet correct waren.

Het Arubaanse voorbeeld leert ons in elk geval dat consensus tussen politieke en niet politieke groepen over de kern van het probleem dat aanleiding vormt voor het houden van een referendum van doorslaggevend belang is. Op Aruba was dat in elk geval geen probleem. Dit is op Curaçao volgens Croes nog niet het geval. Verder is op Curaçao in zijn geheel niet duidelijk of het volk wat voelt voor het door de politiek gepresenteerde alternatief. Croes meent dat er een open en eerlijk dialoog moet komen zodat precies duidelijk wordt waarom nu dit referendum nodig is. Zelf heeft hij de indruk dat deze zaak niet echt leeft onder de man op straat. Onderweg van het Curaçaose vliegveld naar het SSK-gebouw vroeg hij een lokale taxi-chauffeur wat hij nou eigelijk van het referendum vindt. "Referendum? Ik weet het niet. Ik heb wel zo'n *were were* (geroezemoes) gehoord." Volgens Croes een duidelijk teken aan de wand dat het publiek mentaal nog lang niet voorbereid is een goede keuze te kunnen doen.

Dertienduizend werknemers illegaal op de Antillen

WILLEMSTAD — Dertienduizend personen werken illegaal op de Nederlandse Antillen. Het grootste aantal daarvan, zeker twaalfduizend mensen, is in dienst van bedrijven op Sint Maarten en de rest op Curaçao. Dat heeft minister van justitie mr. Ivo Knoppel gezegd in een Memorie van Antwoord op vragen van de MAN- en de DP-fractie over de wijziging van de Landsverordening toelating en uitzetting.

Volgens de minister is het aantal illegale werknemers op het eiland Bonaire te verwaarlozen. Werkgevers op Sint Eustatius zouden zelfs geen enkele niet-rechtmatig verblijvende buitenlandse kracht in dienst hebben. Knoppel heeft zijn gegevens gehaald uit recente schattingen die de gezaghebbers van de eilandgebieden hebben gemaakt.

Hoewel de arbeiders voornamelijk op Sint Maarten werken, acht Justitie het niet noodzakelijk per eilandgebied verschillende maatregelen te nemen. Hij voert daarvoor twee redenen aan. Allereerst wijst hij erop dat verschillende regels voor de eilanden de uniformiteit van de Antillen kan schaden.

Bovendien gelooft de minister alleen in een preventief beleid door strengere straffen als dat beleid eenduidig op alle eilanden wordt doorgevoerd.

Knoppel maakte ook bekend dat er op dit moment gekeken wordt of er extra politiekrachten moeten worden ingezet voor het opsporen van illegale werknemers. De MAN- en de DP-fractie had gevraagd of de bestaande capaciteit aan politiemannen voldoende was.

De administratieve afwikkeling van aanvragen voor toelating van buitenlandse krachten verloopt volgens de minister te traag. Dat komt volgens hem doordat deze afhandeling in de huidige wetgeving niet aan een termijn gebonden is.

Zr. Kostka Blanchard overleden

WILLEMSTAD — Vanuit Nederland ontvingen de zusters van Roosendaal het bericht van het overlijden van zuster Kostka Blanchard op 89-jarige leeftijd.

Na vele jaren gewoond en gewerkt te hebben op het Sint Martinusgesticht en Sta. Familia bracht zij de laatste jaren door in het rusthuis St. Elisabeth te Roosendaal, waar zij op 29 januari overleed.

In de kapel van Alverna zal een Heilgie Misviering voor haar zielerust worden opgedragen op donderdag 6 februari aanstaande om zes uur 's middags.

Premier feliciteert koningin

WILLEMSTAD — Ter gelegenheid van de 54ste verjaardag gisteren van koningin Beatrix heeft minister-president Maria Liberia-Peters haar een felicitatietelegram verstuurd. Daarin geeft zij het volgende te kennen:

"Namens de regering en de bevolking van de Nederlandse Antillen moge ik u van harte gelukwensen met uw verjaardag. Ik hoop dat uw dag vervuld zal zijn van blijdschap en geluk te midden van de uwen. Moge de Here u nog vele jaren van geluk en gezondheid gunnen".

Lezing Shamir over vrede en Koude Oorlog

WILLEMSTAD — Shimon Shamir, professor moderne geschiedenis van het Midden Oosten aan de Universiteit van Tel Aviv, houdt op zondag negen februari een lezing onder de titel 'The Peace Process, the Global Changes and the End of the Cold War". De lezing wordt gehouden in kamer B van het ITC en begint om 10:30 uur.

Shamir, die tevens ambassadeur van Israel in Egypte is, geeft deze lezing in het kader van de Sha Capriles lezingencyclus. Rector-magnificus dr. Valdemar Marcha zal eerst een openingswoord spreken. Daarna worden de toehoorders verwelkomd door mr. Morris Curiel. Na een introductie door dr. Ilana Ben Ami, vice-voorzitter van de Universiteit van Tel Aviv spreekt Shamir dan over het vredesproces. Na afloop is er gelegenheid tot het stellen van vragen.

De Maduro en Curiel's Bank besluit de ochtend met een receptie die zij ter ere van de delegatie van de Universiteit van Tel Aviv aanbieden.

Maandblad 'Gemenebest':

Record aantal Antillianen naar Nederland verhuisd

AMSTERDAM/WILLEMSTAD — De vorige maand is een record aantal Antillianen naar Nederland verhuisd. Oorzaak van die toestroom is de vrees dat Nederland voor hen ook spoedig dicht zal gaan. Nederlandse politici dringen aan op een visumplicht voor Antillianen en het Verenigd Europa met potdichte grenzen voor alle migranten komt steeds naderbij. Dat schrijft de Maandkrant Gemenebest in haar februari-editie. Het blad wijst erop dat de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) gezegd heeft voor een verstoring van de openbare orde door Antilliaanse jongeren te vrezen en de regering heeft gevraagd stappen te ondernemen voor de opvang en begeleiding van die groep jongeren.

In het openingsartikel herinneert het blad aan een reeks kleine misdrijven, waarbij jonge Antillianen betrokken zijn, maar ook op de moord van een beveiligingsbeambte van een supermarkt in het Amsterdamse Bijlmermeer. Hij werd neergestoken, toen hij een Antilliaanse jongen, die betrapt was op winkeldiefstal, probeerde aan te houden. De affaire in Dordrecht, waar eveneens een man door een jonge Antilliaan werd doodgestoken, was de zoveelste in een lange reeks incidenten rond jeugdige Antillianen in Nederland.

De Maandkrant Gemenebest noteert evenwel uit de mond van oud-minister Jacques Veeris, thans directeur van het landelijk inspraakorgaan voor Antillianen, dat de bezorgdheid over de jonge Antillianen overdreven is. "Antillianen wonen in vrijwel alle gemeenten in Nederland en de overgrote meerderheid is goed aangepast en geeft nooit problemen", zegt hij. Veeris vindt wel dat zowel in de Antillen als Nederland veel meer moet worden gedaan aan opvang, begeleiding en scholing. Ook moeten de Antilliaanse jongeren die naar Nederland willen, beter op hun verblijf in dat land worden voorbereid.

Maria Liberia-Peters, van wie het portret een deel van de voorpagina van het blad vult, herhaalt dat de problemen van de Antillianen in Nederland beslist ook de problemen zijn, waarvoor haar regering zich verantwoordelijk voelt. "De Antilliaanse instellingen zullen hard moeten werken aan de verbetering van het imago van de Antillianen in Nederland. Er zal voortdurend op gehamerd moeten worden dat de problemen in Nederland te wijten zijn aan maar een kleine groep van de 66.000 die zich inmiddels in Nederland hebben gevestigd. Verder moet er in de Antillen meer gebeuren om de jongeren aldaar kansen te geven, op ontplooiing en werk. De economie moet verder worden uitgebouwd om meer werkgelegenheid te scheppen. Er moeten vooral geen verkeerde verwachtingspatronen worden gewekt, want dat is de voornaamste reden waarom het in Nederland verkeerd gaat".

Gemenebest benadrukt in een andere bijdrage dat de besprekingen op Bonaire tussen minister Hirch Ballin en de premiers van Aruba en de Antillen het gemenebest van de drie koninkrijksdelen dichterbij hebben gebracht. Over de gemenebestband met Suriname, waaraan het blad vooral zijn vroegste editie wijdde, wordt nu met geen woord meer gerept.

Veel veranderingen op til

Zestigjarige Voetbalbond krijgt warme belangstelling

ORANJESTAD — Het zestigjarig bestaan van de Arubaanse Voetbal Bond (AVB) werd woensdagavond in de Surfside met een ontvangst voor genodigden gevierd. Onder de aanwezigen die het AVB-bestuur onder leiding van Loui Wever gelukwensen kwamen aanbieden, bevonden zich premier Nelson Oduber, minister van sportzaken mr. Hendrik Croes, de ondervoorzitter van de Staten, vertegenwoordigers van het Arubaans Olympisch Comité, ASU en Leslie Austin namens de Caribbean Football Union. Vijftien personen ontvingen een AVB-onderscheiding als waardering voor hun inzet voor de voetbalsport in hun vrije tijd.

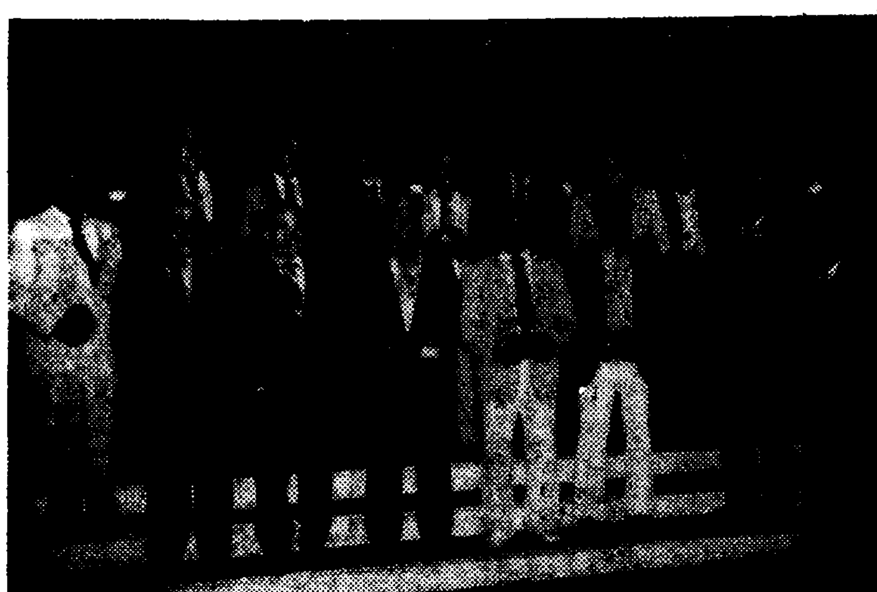
Minister Hendrik Croes voerde namens de regering het woord en haalde hierbij de 'ups' en 'downs' van de AVB aan. Hij was blij dat bij al deze 'ups' en 'downs' de positieve instelling bij de AVB niet verloren ging. "Velen", zo zei de minister, "noemden het gebrek aan adecuate sportfaciliteiten als reden voor de achteruitgang van het sportpeil". Als lichtpunt voor verbetering zag de bewindsman de aanleg van verlichting voor diverse sportvelden waarmee doorgegaan zal worden. Voorts noemde hij de vernieuwing van het Wilhelminastadion. Namens de regering reikte de minister een plakkaat uit aan de jubilerende AVB.

De voorzitter van de AVB, Loui Wever, bracht in zijn toespraak hulde aan allen die sedert de oprichting zestig jaar geleden hun medewerking aan de voetbalbond gaven. De AVB heeft volgens de voorzitter plannen om een gedenkboek uit te geven dat vooral gewijd zal zijn aan de oud-voetballers en als een stuk geschiedenis van de voetbalpsport op Aruba zal dienen.

Wever zei dat de AVB veel veranderingen wacht, zoals een nieuwe naam in het Papiamentu. Er komt ook een nieuwe structuur die de nodige financiële investering zal vergen, waardoor de AVB meer dan in het verleden de medewerking van eenieder nodig heeft.

Tot slot werden de AVB-plakkaten uitgereikt aan vijftien personen die vele jaren hun vrije tijd aan de voetbalsport gaven: Ulpiano Amaya, Francisco (Cico) Angela, Urlo van Breet, Luciano (Wichi) Croes, Laureano Donata, Pedro Daniel Kelly, Estaban Loepstop, Novid Orman, Luciano (Buchi) Schwengle, Hubert (Porois) Tromp, Ramon (Cochi) Tromp, Emeraldo Werleman, Francisco (Pancho) Wever, José (Buchi) Wever en Max Wolff.

Hierna bood het bestuur van sportvereniging Estrella een plakkaat aan aan de jubilerende voetbalbond.

■ *ORANJESTAD — Op de foto de vijftien personen die door de Arubaanse Voetbal Bond ter gelegenheid van het zestigjarige bestaan werden onderscheiden met een plakkaat voor hun inzet en werken voor Arubaans voetbal. De Amigoe berichtte gisteren over de viering van dit zestigjarige jubileum.*

'Belastingregeling Koninkrijk ook op termijn voordelig'

ORANJESTAD — "Beide landen zijn van mening dat de eigen verantwoordelijkheid op het terrein van de belastingheffing, die voortvloeit uit de koninkrijksband en de Belastingregeling voor het Koninkrijk (BRK) zodanig is dat de voordelen die uit deze relatie voortvloeien, ook op termijn in stand kunnen blijven. Dit kan echter alleen, indien de landen, met inachtneming van de eigen verantwoordelijkheid, hun belastingheffing zodanig blijven vormgeven dat deze leidt tot een behoorlijke belastingheffing".

Dit deelde de directeur der Belastingen mr. J.R. Tchong gisteren mee naar aanleiding van het bezoek van de Nederlandse staatssecretaris van financiën drs. M. van Amelsvoort voor besprekingen met de minister van financiën ing. Roland Laclé. Het bezoek houdt verband met de evaluatie van de BRK.

Er is tussen beide landen afgesproken dat door Nederland — naast de door de directeur-generaal der belastingen geleverde technische bijstand — in specifieke gevallen ook door de directeur-generaal voor fiscale zaken hulp en bijstand ter beschikking wordt gesteld op het terrein van wetgeving en onderstemming van wetgeving van de verdragspolitiek. Dit ter aanvulling op de op Aruba en in samenwerking met de Nederlandse Antillen beschikbare capaciteit.

Ten aanzien van de aanpassing van de belastingregeling op het punt van de behandeling van hypotheekrente zijn de landen het erover eens dat de huidige situatie — die onder omstandigheden leidt tot een dubbele vrijstelling — onjuist en ongewenst is. Voordat tot definitieve maatregelen zal worden besloten, zal nader worden geanalyseerd hoe een oplossing kan worden gevonden die een optimale financiering van met name de woningbouw op Aruba mogelijk laat.

Tot slot de voorgenoemde evaluatie zal vóór juli 1992 aan de Staten-Generaal ter beschikking worden gesteld. Tot zover mr. Tchong.

KENT U dat gevoel?

Ondanks jarenlange pogingen daartoe is het haar nog niet gelukt pensioenpremie te mogen betalen voor haar gouden jaren. Vele van haar collega's is het vóór de status aparte gelukt. Sexdiscriminatie is volgens Bartje al lang achterhaald. Deze verzekering is een wezenlijk onderdeel van de secundaire arbeidsvoorwaarden bij de overheid. Hoeveel dames wachten samen met haar?

Het schijnt dat er ergens in een wet van het land Aruba een omissie is geconstateerd. De verzekeraar en de verzekerde zijn hierdoor gedupeerd. Het is tijd om de regeling aan te passen. Binnenkort mogen alle kranten haar zoveelste jubilea vermelden, mogen zij en haar collega's rekenen op een redelijk pensioen? Of moet de belastingbetaler tegenwoordig voor haar rechten naar de rechter? Gaarne aandacht van de betrokkenen.

BOY CROEZE
Aruba

In rede voor Korps Consulair

Premier: 'Afgelopen jaar produktief en succesvol'

ORANJESTAD — Tijdens de jaarlijkse bijeenkomst van de regering met leden van het Korps Consulair sprak premier Nelson Oduber over de gebeurtenissen in 1991 zowel op internationaal als lokaal gebied. Hij verzocht de aanwezigen één mi[redacted]nt te ne[redacted]angs overleden Venezolaanse consul Felix Poleo, die in betrekkelijk korte tijd zo veel vrienden op Aruba wist te maken.

De premier vertelde de leden van het Korps Consulair, dat 1991 een zeer produktief en succesvol jaar voor Aruba is geweest. De economie bleef sterk groeien. Het Bruto Nationaal Produkt groeide met ongeveer tien procent en de inflatie liep terug van 7.7 procent in 1990 naar 4.1. procent in 1991.

De Arubaanse arbeidsmarkt kenmerkte zich door een zeer lage werkloosheid aan de ene kant en een vermindering van het arbeidstekort aan de andere kant. Dit was hoofdzakelijk vanwege grote investeringen door de particuliere sector en een meer liberale toelatingspolitiek door de regering. Volgens de premier nam de financiële situatie van de regering sterk toe in 1991 als gevolg van een sterke toename van de belastingontvangsten in combinatie met een bescheiden toename van de overheidsuitgaven.

Eind 1991 bedroegen de internationale reserves meer dan driehonderd miljoen florin, met als gevolg dat de import-sterkte toenam van import voor 3.5 maanden naar ongeveer vier maanden import, hetgeen internationaal gezien een behoorlijke verhouding is.

Op toerisme-gebied steeg het aantal stay-over bezoekers met zestien procent, waardoor het doel van vijfhonderdduizend toeristen bereikt werd. Ook het aantal cruiseschepen steeg van 198 in 1990 tot 208 vorig jaar. Teneinde een voortdurende groei in het toerisme te blijven steunen, werd een ontwikkelingsplan, het National Plan 1991-1995, gelanceerd met een kapitaaluitgaveprogramma van 653 miljoen florin.

De premier gaf de aanwezigen de verzekering dat de regering zal doorgaan een grotere mate van economische diversificatie te bereiken door middel van een actieve promotiebeleid jegens buitenlandse investeerders, die grondstoffen half gefabriceerde goederen, landbouwprodukten en visprodukten uit Zuidamerikaanse landen kunnen verwerken in halfgefabriceerde of eindprodukten voor de EG-markt.

De premier wenste de leden van het Korps Consulair een gelukkig 1992 toe en bedankte hen voor de ondervonden medewerking in 1991.

P.r. Aruba in VS gelauwerd

ORANJESTAD — Minister van toerisme ing. Eddy Briesen was op vrijdag zeer ingenomen met het bericht dat Lou Hammond & Associates Inc., de firma die de public relations van Aruba in de Verenigde Staten doet, de Golden Bell Public Relations Award kreeg toegekend. Deze award wordt al voor de 35e keer uitgereikt door Hotel Sales and Marketing Association International.

De minister zei dat deze onderscheiding voor een pr-firma in de toeristenindustrie een groot licht geworpen heeft op de promotie van Aruba. Hij zond dan ook direct een gelukstelegram naar de op Manhattan gevestigde Lou Hammond & Associates, die in zeven jaar tijd groeide van vier werknemers en vier klanten naar 25 werknemers en 36 klanten in de reisindustrie.

Clinic synchroon zwemmen hoogtepunt zwemjaar '92

ORANJESTAD — Een van de belangrijkste zwemactiviteiten die dit jaar op het programma staat, is de Aruba International Synchronized Swimming Invitationals van 21-25 april. Deze clinic voor synchroon zwemmen wordt georganiseerd door de Barracuda's, Arubaanse Zwembond (AZB), het Arubaans Olympisch Comité (COA) en het Internationaal Olympisch Comité (IOC).

Hoogtepunt van de Aruba Invitationals zal wel de deelname zijn van Diana Ulrich, winnares van de gouden medaille tijdens de Panamerikaanse Spelen 1991 op Cuba. Aan het einde van de clinic zal er een show, waarin Diana Ulrich en alle andere deelnemers, voor het publiek worden gegeven. Er werden twaalf clubs uit acht landen voor deze clinic uitgenodigd, terwijl de leiding hiervan in handen zal zijn van drie instructeurs van wereldniveau.

Na vele jaren van inactiviteit heeft de AZB een programma voor 1992 gepresenteerd met tal van activiteiten voor het stimuleren en bevorderen van zwemmen, synchroon zwemmen en waterpolo. Het programma vermeldt een dertigtal activiteien, waaronder een studieweekeinde voor elementair zwemmen, cursussen zwemen, synchroon zwemmen en waterpolo in samenwerking met IDEFRE, een syncho-camp op Puerto Rico, schoolzwemmen, wimpel, limiet en lange afstandzwemmen, Arubaanse kampioenschappen, deelname aan internationaal synchro-toernooi in mei en internationale synchro shows in juni in Chicago, deelname aan de American Cup (synchro) te Fort Lauderdale (14-17 jaar) van 22-25 augustus en uitwisseling synchro met Venezuela in oktober.

Het zwemjaar zal in december worden afgesloten met een beach race.

ORANJESTAD — Statenleden drs. Raymond Hernandez en ing. Eddy Briesen woonden onlangs namens Aruba een commissievergadering van Parlatino bij. De vergadering van de permanente milieucommissie werd in Santo Domingo gehouden en diende ter voorbereiding van de deelname van Parlatino aan de ECO-'92 die in juni aanstaande in Brazilië plaatsvindt.

Uit een verklaring van drs. Hernandez blijkt dat bij de vele lezingen en inventarisatie die gemaakt werden de milieuproblematiek van elk land, dat dat probleem op Aruba niet van die omvang is als die van de grote landen in de regio, hetgeen niet betekent dat wij niet soortgelijke problemen hebben.

Dit neemt volgens Hernandez niet weg, dat wij op Aruba er ons bewust van moeten zijn dat alhoewel ons probleem niet zo ernstig is als in Latijnsamerikaanse landen, het milieuprobleem in de regio in het bijzonder en de wereld in het algemeen ook ons probleem is. Het gaat hier namelijk om de overleving van onze planeet, aldus Raymond Hernandez.

Bakkers winnen spel: broodprijs naar f 1,60

ORANJESTAD — Op 3 februari zullen de nieuwe prijzen voor brood worden bekendgemaakt. Zo deelde minister van economische zaken ing. Eddy Briesen vrijdag mee.

Hierdoor komt dan een einde aan het 'broodspel' dat bijna een jaar duurde. De bakkers besloten indertijd op eigen houtje de broodprijs voor een 'kipashi' te bepalen op 1,60 florin. De Consumentenbond en anderen kwamen tegen deze verhoging in verzet en ook minister Briesen liet tijdens een persconferentie horen dat deze prijs volgens het departement Economische Zaken te hoog was.

De bakkers, die hun prijs rechtvaardig vonden vanwege de gestegen produktiekosten, kregen van de minister een ultimatum om hun cijfers voor te leggen. Dat gebeurde niet en er volgde een tweede ultimatum dat ook geen succes opleverde. Het liep eind vorig jaar uiteindelijk uit op onderhandeling tussen het departement en de bakkers.

Minister Briesen deelde gisteren mee dat op 3 februari de nieuwe prijzen voor alle broden (groot en klein) officieel bekendgemaakt zullen worden. Hij zei dat de prijs voor een kipashi 1,60 florin zal bedragen, een prijs die een jaar geleden al door de bakkers werd vastgesteld, maar toen naar de smaak van de minister en het departement Economische Zaken te hoog was.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
zaterdag
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **Thelma & Louise** (comedy, 18 jr.).
PRINCIPAL: 20.30 uur **Prison** (thriller, 18 jr.).
zondag
DRIVE-IN: 21.00 uur **Thelma & Louise** (comedy, 18 jr.).
PRINCIPAL: 20.30 uur **Prison** (thriller, 18 jr.).

****

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
zaterdag+zondag
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter B.A.R Heinze, Nieuwstraat 11, tel.: 32364. Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Boderie via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

****

BOTICA (nachtdienst)
Pabao brug: Kibrahacha, Havenstraat 30 (Oranjestad), tel.: 34908.
Pariba di brug: San Nicolas, B. v/d Veen Zeppenveldtstraat (San Nicolas), tel.: 45712.

****

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk, gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115.**

****

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wachtheeft dra L.G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

****

WIT GELE KRUIS ARUBA
ZUIGELINGENBUREAU (Koningstraat 22, tel. 24444): dagelijks van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur.
Maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

****

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba): geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

****

AIDS-HOTLINE: Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

****

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999): geopend op dinsdag, woensdag en donderdag van 14.00-18.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA: P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

DIERENARTSEN: P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115.

****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Cartoons; 18.30 Documentary; 19.15 Style with Elsa Klensch; 19.35 Big Story; 20.00 Nos cu

Nos; 21.00 Prime News; 21.45 Movie; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Studio Sport; 17.15 Punky Brewster; 17.45 Sunday Movie; 19.30 Showtime; 20.30 CNN International News; 21.00 Week in Review; 21.30 Basketball; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

****

DIVERSEN
SPORT
VOETBAL **(Concacaf):**)20.00 uur RCA vs Sithoc (Curaçao) - RCA-Sportcenturm.

****

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 Of 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.

Overeenkomst tussen Lago en Aruba komt dichterbij

ORANJESTAD — Het onderhandelingsteam van de Lago en de regering menen een weg te hebben ontdekt waarop de regering en Exxon/Lago elkaar tegemoet kunnen komen in het al enkele jaren durend dispuut. "Wij zijn bereid om aanstaande woensdag tot een totaal 'settlement' te komen", zo liet premier Nelson Oduber vrijdag horen.

De premier zei dat in eerste instantie de indruk bestond dat in het dispuut met de Lago, Aruba veel geld zou moeten krijgen. Hierna ontstond de vraag of de ruwe olie, die belastingcenten moest brengen, eigendom van de Lago of van de Exxon was. Het gerecht dat deze zaak behandelde, gaf aan partijen 31 januari 1992 (gisteren) als uiterlijke datum om tot een regeling te komen. Komt er geen regeling, dan zal het gerecht met een uitspraak komen.

Volgens premier Oduber zal deze uitspraak in het nadeel vallen van Aruba, dat geen mogelijkheid voor beroep geeft, en aan Exxon het bedrag van 28.5 miljoen dollar zal moeten betalen.

In het voorstel van het onderhandelingsteam wordt nu een weg gezien om tot een regeling te komen. Dit voorstel houdt in, dat Exxon bereid is de 28.5 miljoen dollar die Aruba moet betalen, te vertegen; één vierde van de raffinaderij, de woningen te Seroe Colorado en andere faciliteiten over te dragen per 1 maart dit jaar en de calichi-pit en andere terreinen schoon te maken. Er wordt nu gewacht op het eindvoorstel, welke volgens de premier binnen twee weken het geval zal zijn.

De bewindsman verklaarde dat een einde moet worden gemaakt aan zestig jaar Lago-raffinaderij plus zeven jaar Lago-dispuut op Aruba. "Anders kunnen we blijven processeren tot het jaar 2000", aldus Oduber, die nog zei te geloven dat het een regeling is waarmee wij allemaal kunnen leven.

■ *ORANJESTAD — Bij Setar werd vrijdag een contract getekend met Mistui & Co. Ltd., vertegenwoordiger van NEC, voor de installatie van een lokale micro wave digital-net. Dit is een aanvulling van het fabric optickabelnet tussen de nieuwe digitale centrales op Aruba. Hierdoor zal de micro waververbinding tussen Oranjestad, Seroe Blancoe, Palmbeach, Jamanota en San Nicolas tot stand worden gebracht.*

Het contract werd getekend door Naoki Komiya, namens Mitsui & Co. Ltd. en ing. Greg Tromp, waarnemend directeur van Setar.

SETAR tekent contract

Benoemingen bij douane

ORANJESTAD — De ministerraad heeft mr. Paul Ie benoemd tot inspecteur invoerrechten en accijnzen. Paul Ie wordt de opvolger van mr. Olindo Koolman, die zoals bekend tot nieuwe gouverneur van Aruba werd benoemd.

In de plaats van mr. Ie benoemde de regering mr. L. Bernadina als toegevoegd inspecteur.

Minister van financiën Roland Laclé deelde vrijdag mee dat tijdens het bezoek aan Aruba van de Nederlandse staatssecretaris van financiën mr. Van Amelsvoort, Aruba twee studiebeurzen kreeg aangeboden voor de opleiding tot fiscaal jurist in Nederland. De regering zal binnenkort bekend maken wie voor deze studie in aanmerking komen.

De minister zei dat er voor het douanepersoneel meer cursussen gehouden zullen worden, zodat zij straks kunnen overnemen. Ten aanzien van het reorganisatieproces bij de douane, verklaarde de minister nog geen tegenvoorstel te hebben ontvangen van de douanevakbond, SADA.

Alle cursussen bij de douane zullen herstructureerd worden, waarbij lokale mensen zelf ingeschakeld zullen worden. Het accent zal worden gelegd op de douanerecherche. De minister deelde nog mee, dat de directeur der belastingen een conferentie te Ottawa, Canada, zal bijwonen over fraude in douanekorpsen in de gehele regio en taktiek die gebruikt moeten worden om deze fraude op te lossen.

Drugskoeriers VS: 2,5 jaar

ORANJESTAD — Tweeëneenhalf jaar gevangenisstraf met aftrek van voorarrest hoorden de twee jeugdige Amerikanen — waarvan één minderjarig — als vonnis om op te treden als drugskoeriers.

Twee weken geleden eiste de officier drie jaar gevangenisstraf. Zij waren uit de Verenigde Staten naar Curaçao gekomen om daar de cocaïne op te halen, toen zij het vliegtuig misten en besloten dan maar via Aruba naar hun land terug te keren. Op de Arubaanse luchthaven werden zij betrapt met de verdovende middelen.

Boete: 1 florin, speelautomaat terug

Officier ontvankelijk in proefproces speelautomaten

ORANJESTAD — In het proefproces, dat de officier van Justitie mr. C. Merx aanspande tegen de eigenaar van een speelautomaat werd de officier door de rechter ontvankelijk verklaard. De rechter vond aanleiding de straf te beperken tot een geldboete van één florin omdat zowel het Openbaar Ministerie (OM), mr. C. Merx als de raadsvrouw van Ruiz, mr. Geraerts uit Nederland, ter rechtzitting meedeelden dat het hier ging om een proefproces met name teneinde aan de rechter de vraag voor te leggen of het OM onder de gegeven omstandigheden ontvankelijk is.

Voorts vond de rechter daarin aanleiding om — anders dan door de officier van Justitie gevorderd — de in beslag genomen speelautomaat niet te onttrekken aan het verkeer.

De wet schept immers wel de mogelijkheid tot onttrekking aan het verkeer, maar verplicht daartoe niet, terwijl aannemelijk is dat deze automaat voor de eigenaar door verkoop naar elders nog handelswaarde heeft. Met toepassing van artikel 205 van het Wetboek van Strafvordering beval de rechter teruggave van de in beslag genomen speelautomaat aan beklaagde.

Tijdens het proces voerde de raadsvrouwe aan, dat het OM in deze zaak niet ontvankelijk diende te worden verklaard, dat de vervolging van beklaagde in strijd is met een behoorlijke procesorde op gronden van het feit dat de minister van Justitie en de minister-president toezeggingen hebben gedaan dat de exploitanten van speelautomaten niet zouden worden vervolgd alvorens nieuwe wetgeving op het gebied van kansspelen tot stand zou zijn gekomen, welke wetgeving tot op dit ogenblik niet tot stand is gebracht.

Voorts dat de beslissing om tot vervolging van beklaagde over te gaan gebaseerd is op willekeur daar er talloze andere gokspelen op Aruba worden georganiseerd, die eveneens strijdig zijn met artikel 266 van het Wetboek van Strafrecht waar echter niet strafrechtelijk tegen wordt opgetreden.

De rechter overwoog, dat de gang van zaken rond de kwestie van de speelautomaten, reeds begon in december 1986 toen de minister van justitie aan alle exploitanten meedeelde dat er 'voorbereidingen werden getroffen om binnen afzienbare tijd tot een wetswijziging te komen. Hierbij werd reeds gesteld dat dit zal inhouden dat de speelautomaten verwijderd zouden moeten worden.

De rechter komt tot de conclusie dat op generlei wijze aan de mededelingen van de bewindslieden een toezegging kan worden ontleend dat — ook indien geen wetgeving tot stand zou komen — de bestaande situatie bij voortduring zou worden toegestaan. Volgens de rechter werd beklaagde door de brieven van minister van justitie voldoende tijdig op de hoogte gesteld dat na 4 december 1991 de exploitatie van een speelautomaat niet meer zou worden toegestaan. Integendeel, hij diende ernstig rekening te houden met het feit dat hij ter zake vervolgd zou worden.

Wat het tweede verweer van de raadsvrouw betreft, stelt de rechter: Van algemene bekendheid is dat op Aruba op vele plaatsen aan het publiek gelegenheid wordt geboden om deel te nemen aan diverse soorten illegale gokspelen. Van algemene bekendheid is ook dat de laatste jaren in brede lagen van de bevolking ernstige bezorgdheid is ontstaan met betrekking tot de vaak ongebreidelde mate waarin in establissementen als het onderhavige met speelautomaten om geld wordt gespeeld. Het OM en de politie zullen — daar hun middelen nu eenmaal beperkt zijn — bij opsporing en vervolgng van illegale hazardspelen prioriteiten moeten stellen. Door onder de gegeven omstandigheden het aan banden leggen van illegale speelautomaten kennelijk als een prioriteit aan te merken, handelt het OM niet naar willekeur.

Air Aruba boekt vijftien vluchten op Argentinië

ORANJESTAD — Een onderhandelingsteam van Aruba is erin geslaagd van de Argentijnse regering toestemming te krijgen om in de periode januari tot april 1992 een aantal vluchten met Air Aruba op Argentinië uit te voeren, in afwachting van een overeenkomst op luchtvaartgebied tussen Argentinië en Aruba.

Minister van verkeer en communicatie Elio Nicolaas vertelde op de regeringspersconferentie dat in eerste instantie in november een Arubaanse delegatie van overheid en Air Aruba in Argentinië besprekingen voerde, waarbij alle medewerking van de Nederlandse ambassade werd ondervonden.

De delegatie keerde met lege handen naar Aruba terug omdat in Argentinië toen weinig belangstelling bestond om toestemming voor vluchten te geven daar Aerrolińas Argentinas reeds op Caracas vloog en men deze maatschappij geen concurrentie wilde aandoen.

"Iedereen weet", aldus de bewindsman, "dat Argentinië zijn problemen op economisch en financieel gebied heeft, maar toch zijn er vele Argentijnen die interesse hebben naar Aruba te reizen". Opnieuw werd deze maand door Aruba een delegatie gezonden, die erin slaagde toestemming te krijgen voor een vijftiental vluchten in de eerste drie maanden van dit jaar.

In eerste instantie wilde Air Aruba deze maand reeds op Argentinië gaan vliegen, doch het was hiervoor nog niet klaar, ook niet in februari, zodat de eerste vlucht naar Argentinië in maart zal plaatsvinden.

Minister Nicolaas sprak zijn voldoening uit over het bereikte resultaat, waardoor ook meer aandacht aan de Argentijnse markt kan worden besteed, uit welk land reeds regelmatig vele bezoekers naar Aruba komen.

Pakistani wil penvriend

ORANJESTAD — Munawar Ali (32) uit Pakistan wenst correspondentie aan te gaan met personen uit Aruba. Hij voert zijn correspondentie in het Engels.

Bijzonderheden over Munawar Ali zijn: 1.69 mter lang, geboortedatum 24 mei 1959, godsdienst: islam, hobbies: sport, correspondentie, vriendschap, oude Engelse en Hindu filmliedjes; opleiding: master of arts. Zijn adres is: A-17, 106 Deport Lines, Karachi 74400, Pakistan.

Cocaïne in dubbele bodem

AEROPUERTO REINA BEATRIX — Dankzij oplettendheid van de douane op de luchthaven kon gisteren een buitenlandse jongeman worden aangehouden, toen hij — komende uit Curaçao op weg naar de Verenigde Staten — in de vertrekhal vertoefde.

Tijdens controle van zijn handkoffer bleek deze een dubbele bodem te hebben, waarin enige kilo's cocaïne werden gevonden. De jongeman werd aangehouden en aan de Sectie Verdovende Middelen (SVM) voor verder onderzoek overgedragen.

Opnieuw betreft het hier een geval — zoals in de regio nog al eens gebeurt — dat jongelui, meestal studenten, zich laten gebruiken als drugskoeriers om verdovende middelen naar de VS te smokkelen.

Verkoop time-sharing wordt aan banden gelegd

ORANJESTAD — Minister voor toerisme ing. Eddy Briesen verklaarde tijdens de wekelijkse persconferentie dat hij te zijner tijd zal reageren op de bezwaren die enkele verkopers van timesharing (OPC) hebben tegen zijn uitlatingen ten aanzien van de OPC en hun timesharingproject.

Met nadruk stelde de bewindsman dat de overheid waardering heeft voor het werk van iedereen, maar dat aan de andere kant niet vergeten moet worden dat de directie Toerisme vele klachten ontvangt van toeristen die door OPC-verkopers worden lastiggevallen tijdens hun bezoek aan Aruba.

Briesen is van mening dat verkoop van timesharing gereglementeerd dient te worden, zaken of overigens nog meer zaken zijn, die regels moeten krijgen om een en ander in het belang van Aruba goed te laten verlopen.

Aruba Carnaval 1992

HET BON Biní Festival van volgende week dinsdag staat in het teken van carnaval. Naast de kaha di orgel 'Solterio' treedt ook het steelorkest The Real Stars onder leiding van Francis Jacobs op. Voorts ontbreekt Sylvia Lourens niet met haar carnavalsgroep, de dansgroep Mangusá onder leiding van Mario Albus en dansgroep Arudanza onder leiding van Jean Greaux. Op deze wijze willen de organisatoren van het steeds weer druk bezochte Bon Biní Festival in Fort Zoutman een voorproefje geven van de carnavalssfeer op Aruba.

* * * * * * * * * * * * *

OP BESCHEIDEN wijze wordt dit weekeinde aandacht besteed aan verkiezing/kroning van jeugd- en/of districtskoninginnen. In Buurtcentrum Noord vindt de kroning van jeugd- en districtskoningin plaats, terwijl in de Caiquetioclub de districtskoningin van Paradera wordt gekozen en gekroond. De verkiezing van jeugd- en carnavalskoningin van Dakota is een week uitgesteld.

* * * * * * * * * * * * *

AANSTAANDE ZONDAGMIDDAG om vijf uur — dus een uur vroeger dan het programma vermeldt — laat de jeugd de stemmen horen in het tiende kindercalypsofestival, dat in het San Nicolas Sportpark wordt gehouden.

* * * * * * * * * * * * *

BIJZONDER GEZELLIG was het gisteravond tijdens het Bon Biní Festival dat op het Irausquinplein werd gehouden in verband met de honderdste verjaardag van de post op Aruba. Niet alleen een kaha di orgel en dansgroepen, maar ook weer carnavalssteming, welke het Real Stars steelorkest onder leiding van Francis Jacobs voor zijn rekening nam.

* * * * * * * * * * * * *

HET AFGELOPEN nacht in het San Nicolas Sportpark gehouden 29e calypsonianfestival heeft een nare smaak achtergelaten. Er waren zestien zangers present die echter veel te laat konden beginnen doordat er nog steeds tussen SAC en ASOMA ruzie gemaakt werd. Toen de eerste band, Oreo, op het podium moest komen, was de ASOMA nog steeds aan het vergaderen met haar leden. Het resultaat was dat de topzanger van Aruba tevens calypsokoning 1991 Claudius Philips besloot — om het festival te laten doorgaan — dat hij niet meer zou deelnemen. Een onbegrijpelijke rotzooi, die carnaval zeker niet ten goede komt en weer eens duidelijk bewijst dat er personen zijn, die boven alles hun eigen belang willen dienen. Hulde aan Claudius Philips, die op deze wijze bijdroeg aan een einde van het calypso-'gerommel'. Intussen waren reeds vele mensen naar huis gegaan, ook zij hadden er genoeg van. Wij komen maandag op de uitslag terug.

* * * * * * * * * * * * *

NA LANGE tijd zal weer een Tivolikoningin aan de verkiezing van carnavalskoningin 1992 deelnemen. Jaren geleden besloot Tivoli zich terug te trekken, omdat er steeds na de uitslag van de jury weer 'kritiek en gerommel' was. De koningin van de club werd echter vrij gelaten of zij deel wilde nemen of niet. Tivolikoningin Bibi Arends vertelde dat Monique Saladin besloot deel te nemen. Zij krijgt alle steun van Tivoli, alleen geen subsidie, dus moet op eigen financiële kracht varen. Overigens noemde Bibi Arends het verkiezingssysteem van de SAC ouderwets en vond dat men bij voorbeeld het systeem van de Miss Universe-verkiezing kan toepassen zodat eenieder de punten, die de kandidaten krijgen, kan zien. Hopelijk een suggestie voor de SAC om ook aan deze sleur van jaren een einde te maken en met de tijd mee te gaan.

organiseren internationaal voetbal

[illegible]verplate klaagt over [illegible]ebrek aan steun AVB

[illegible]ANJESTAD — In een [illegible] aan het bestuur van [illegible] Arubaanse Voetbal [illegible] (AVB) laat Riverplate, onder leiding van voorzitter Karel [illegible], weten dat Riverplate zich gehinderd voelt in haar plannen om internationaal voetbal naar Aruba te brengen. Zoals bekend, heeft Riverplate de afgelopen weken twee internationale voetbal[illegible] naar Aruba gebracht — DIM uit Colombia en Dukla Praag uit Tsjechoslowakije.

[illegible] de opkomst van het publiek bleek duidelijk dat de activiteiten van Riverplate om Aruba weer internationaal voetbal te brengen, op prijs worden gesteld. Bij Riverplate [illegible]den nu plannen om in mei aanstaande zes internationale voetbalteams naar Aruba te brengen, waardoor reeds enige contacten werden gelegd of gezocht, onder meer met de kampioen van Italië Sampdoria en PSV uit Nederland.

Met de kampioen van Colombia, Nacional, werd ook reeds contact gelegd. Riverplate was in afwachting van de toestemming van de AVB om verder te kunnen gaan. Doch het antwoord dat zij nu van de AVB hebben ontvangen, was reden om alles tijdelijk stop te zetten. Volgens Riverplate wordt van de AVB hinder ondervonden doordat nog geen definitief antwoord werd gegeven.

Onder meer zou de AVB gesteld hebben dat een dergelijk toernooi niet langer dan een week mag duren, terwijl de AVB Riverplate nog niet definitief kan laten weten onder welke voorwaarden een dergelijk toernooi mag worden gehouden. Voor Riverplate aanleiding om de plannen tijdelijk te stoppen. Riverplate hoopt wel dat de AVB spoedig met een definitieve beslissing zal komen, want uit contacten zowel binnen als buiten Aruba blijkt dat er veel belangstelling voor een dergelijk toernooi bestaat.

Chinese renbaan zonder gokken

KANTON - Gokken behoort in China tot een van de zeven doodzonden, maar burgemeester Li Ziliu van Kanton heeft zich desondanks voorgenomen in zijn stad een florerende drafbaan neer te zetten.

Het centrum moet groter worden dan de befaamde baan Sha-Tin in het kapitalistische Hongkong, waar het afsluiten van weddenschappen dagelijks voor een miljoenenomzet zorgt.

"De draf- en rensport in Kanton wordt een puur sportieve aangelegenheid. Het afsluiten van weddenschappen zal onmogelijk zijn", verklaarde het stadshoofd.

Volgens Li Ziliu zal de bevolking ondanks het ontbreken van wedkantoren geïnteresseerd zijn in de wedstrijden. "Er zijn veel manieren de wedstrijden voor toeschouwers en eigenaars van renpaarden aantrekkelijk te maken", aldus de burgemeester.

Verlies in eerste ronde bij open Franse titelstrijd

Judoka De Kok ziet kansen op plaatsing voor spelen slinken

PARIJS - De kansen van Irene de Kok zich alsnog te plaatsen voor de Olympische Spelen van Barcelona, zijn fors afgenomen.

De judoka verloor in de eerste ronde van de open Franse titelstrijd in Parijs op ippon van de Franse kampioene Laurence Sionneau.

Voor De Kok was het toernooi in de Franse hoofdstad een van de twee (München) extra kansen om de concurrentiestrijd met Marion van Dorssen in haar voordeel te beslissen.

De tweevoudig wereldkampioene kreeg na haar nederlaag geen herkansing, omdat Sionneau weliswaar na beslissing van de scheidsrechter Van Horton (GBR) won, maar vervolgens op dezelfde wijze verloor van Moreno uit Cuba.

Voor het Nederlandse judo was het een slechte dag. De beste prestatie was van Angelique Seriese, die na zeges op Cartier (Fra), Matsuo (Jap) en Potel (Fra) doordrong tot de halve finales.

De Koks rivale Van Dorssen versloeg in de eerste ronde Regina Schuttenhehn uit Duitsland, maar verloor daarna op houdgreep van Patricia Landreau. Omdat de Française bleef winnen, mocht Van Dorssen naar de herkansingen, waarin ze van de Belgische Werbrouck verloor.

GEEN DUIDELIJKHEID

Bondsvoorzitter Frans Hoogendijk wilde nog geen duidelijkheid verschaffen over wie van de twee naar Barcelona gaat. "Laten we eerst München maar afwachten. Over drie weken weten we meer."

Guno Pocorni (Tot 60 kg) verloor tien seconden voor het einde van de partij tegen de Fransman Harismendy (tweede ronde) op ippon. Op dat moment stond hij wazaari voor. In de klasse tot 66 kilogram werd Chantal Han, die reeds is genomineerd voor de Spelen, in de kwartfinales uitgeschakeld. Ze verloor op ippon van de Française Claire Lecat. Ze krijgt een herkansing, waardoor ze maximaal brons kan grijpen.

Irene de Koks trainer Peter Ooms zag ook pupil Monique van der Lee uit het toernooi verdwijnen. De nummer drie van het WK, genomineerd voor de Spelen, ging in de eerste ronde van de klasse boven 72 kilogram verrassend onderuit tegen Christine Ciot uit Frankrijk. Van der Lee kreeg net als De Kok geen herkansing, omdat Ciot haar volgende partij verloor.

Sport in het kort

AUTOSPORT / MUENCHEN - De Duitse automobielclub (ADAC) organiseert dit jaar geen Grand Prix voor sportwagens. De aanhoudende onzekerheid omtrent de WK-kalender heeft het bestuur tot deze beslissing gebracht.

* * * * *

AUTOSPORT / MODENA - Voormalig wereldkampioen Niki Lauda keert wellicht terug in de Formule 1-wereld. De Oostenrijker is met de Italiaanse renstal Ferrari, waarvoor hij in de jaren zeventig uikwam, in gesprek over een functie als adviseur. Lauda stapte in 1985 uit de autosport en begon een eigen vliegtuigmaatschappij.

* * * * *

TAFELTENNIS / FRANKFURT - Aan het EK tafeltennis, dat van 10 tot 17 april in Stuttgart wordt gehouden, neemt een recordaantal landen van 36 deel. Voor de eerste keer in de 34-jarige historie van het toernooi doen de voormalige Sovjet-republieken Litouwen en Letland met een eigen ploeg mee. Opvallend is de absentie van Engeland op de voorlopige deelnemerslijst.

* * * * *

AUTOSPORT / PARIJS -De Nederlandse autocoureur Arie Luyendijk, woonachtig in de Verenigde Staten, is op zoek naar een nieuwe renstal. Zijn huidige team, geleid door Vince Granatelli, heeft voor het komende Indy cart-seizoen onvoldoende geldschieters gevonden. Het vorige jaar kon de ploeg van Luyendijk, in 1990 winnaar van de Indy-500 in Indianapolis, over een budget van zeven miljoen gulden beschikken.

* * * * *

VOETBAL / ZEIST - De UEFA heeft twee topwedstrijden in de Europese bekertoernooien aan Nederlandse scheidsrechters toegewezen. John Blankenstein leidt op 18 maart de wedstrijd AS Monaco - AS Roma. Mario van der Ende fungeert op 1 april als arbiter bij het duel Benfica - Dinamo Kiev.

* * * * *

TENNIS / ERMELO -Manon Bollegraf gaat op zoek naar een [illegible] trainer/coach. De Ermel[illegible] na zeven [illegible] gebroken met Auke [illegible]stra. Beide partijen wilden na het lange samenwerkingsverband een nieuwe weg inslaan. Bollegraf heeft nog geen nieuwe trainer op het oog. Ze verwacht dat ze daarvoor de buitenlandse markt op moet.

Swaziland hoopt op gouden plak

[illegible]BANE - Swaziland [illegible] in Albertville een [illegible]wekkend debuut te [illegible]en op de Olympische [illegible]erspelen.

[illegible] Afrikaanse land [illegible] één deelnemer inge[illegible]ven. Een skiër.

Keith Fraser, geboren [illegible], hoopt op een medaille voor het dwergstaatje, [illegible] in 1960 voor de laatste keer een sneeuwvlokje werd gesignaleerd. Hij neemt deel aan de slalom [illegible] reuze-slalom.

"[illegible] heb getraind met Zwitsers, Italianen, Neder[illegible] en Oostenrijkers", [illegible]arde de 23-jarige Fraser. "Van hen heb ik [illegible] zich de laatste drie [illegible]nden in Oostenrijk voorbereid.

[illegible]raser werd geboren in [illegible]burgh. In 1977 ver[illegible] hij met zijn ouders [illegible] Swaziland. Een jaar [illegible]en verwierf hij de [illegible]naliteit van dat land. [illegible] jaar geleden gaf hij [illegible] eerste keer blijk [illegible] zijn nieuwe vader[illegible] Olympische Win[illegible] te willen deel[illegible].

"[illegible]stijds werd ik uitge[illegible] door vrienden", zei [illegible]. "Nu pas begrijpen [illegible] serieus ik ben."

Binnen drie maanden twaalf arbiters ziekenhuis in

Afdeling Haarlem ziet voorlopig af van weekeinde zonder voetbal

ZEIST - De afdeling Haarlem van de KNVB ziet voorlopig af van een weekeinde zonder voetbal, uit protest tegen het fysieke en verbale geweld tegen arbiters op en rond het veld.

Dit was het resultaat van een inderhaast belegde bijeenkomst tussen het amateurbestuur van de KNVB en de twintig afdelingen in Zeist. Besloten werd op korte termijn over te gaan tot het nemen van verdere maatregelen om de problematiek rond de arbitrage terug te dringen.

Voorzitter Henk Duinker van de afdeling Haarlem nam daarmee [illegible] genoegen. "Er is op geen enkele wijze afbreuk gedaan aan ons initiatief. Ik denk dat de signaalfunctie zeer goed heeft gewerkt. Op de komende vergadering van de amateurs zal worden aangestuurd op scherpere maatregelen. Ik heb daar vertrouwen in."

De afdeling Haarlem had het afgelopen weekeinde - op eigen initiatief - de competitie stilgelegd. De actie werd min of meer ontregeld door de algehele afgelasting door het slechte weer. "Maar mocht blijken", verklaarde Duinker, "dat de gevolgen van deze bijeenkomst minimaal zijn, dan overwegen we zeker alsnog een tweede weekeinde zonder voetbal te verordenen."

Duinker zei geen andere keus meer te hebben gehad dan deze rigoreuze maatregel. "Tussen november en januari hebben meer dan tien lichamelijke molestaties plaatsgevonden, waarbij de scheidsrechter direct of indirect naar het ziekenhuis moest.

Wij konden niet anders dan de scheidsrechterscommissie gelijk geven toen die zei: Wij stellen niemand meer aan. Daarom hebben wij de maatregel overgenomen en [illegible] voetbal [illegible]gelast.

NIET UNANIEM

Concrete maatregelen werden op de vergadering deze week niet genomen. De bijeenkomst was daartoe ook niet bevoegd. Wel werd duidelijk dat de afdelingen bij lange na niet unaniem voor voetballoze weekeinden zijn. Ad Lansink, voorzitter van de sectie amateurvoetbal: "In andere afdelingen zijn met het nodige succes andere maatregelen getroffen. Ik kan me voorstellen dat niet iedereen hiervoor voelt."

De problemen doen zich vooral voor bij lagere elftallen en zijn niet gebonden aan een bepaalde afdeling. De KNVB wil het al ingezette beleid strakker uitvoeren. Lansink denkt daarbij vooral aan preventie. "Verenigingen zoveel mogelijk op hun verantwoordelijkheid wijzen", noemde hij dat.

Daarnaast acht Lansink het zinvol meer collectieve straffen te overwegen. Niet alleen de speler straffen, maar het hele elftal. "Of desnoods de hele vereniging laten bloeden." Volgens lansink heeft dat niets te maken met het aanpassen, maar wel met het aanscherpen van de bestaande regels.

Ook wil hij de indentificatieplicht verbeteren. Zodat een gestrafte speler niet onder een andere naam of bij een ander elftal verder voetbalt.

Olympisch kaart- en kwartetspel

DEN HAAG - Om tijdens de pauzes van de Olympische Spelen toch de sfeer in de huiskamer vast te houden heeft het Nederlands Olympisch Comité een kaart- en kwartetspel op de markt gebracht.

De afbeeldingen op de kaarten zijn afkomstig van Nederlandse deelnemers.

Het eerste exemplaar werd vrijdag door Andre Bolhuis, chef de mission voor de Olympische Zomerspelen Barcelona, uitgereikt aan de voorzitter van de Nederlandse bridge bond, Andre Boekhorst.

De bridge bond is de grootste niet-Olympische sportbond met ongeveer 85.000 leden.

Kwalificeren in toernooien

Nieuwe kansen voor boksers op plaatsing voor Barcelona

AMSTERDAM - De Nederlandse boksbond geeft zeven boksers de gelegenheid zich alsnog te plaatsen voor de Olympische Spelen in Barcelona.

Bij vijf gewichtsklassen zijn de namen voor de kwalificatietoernooien al ingevuld, in twee klassen moet de vertegenwoordiger nog worden aangewezen.

In de klasse tot 67 kilo moeten Ronald Vos en Han Doorenbosch uitmaken wie op het Olympisch kwalificatietoernooi van 23 tot 29 maart in Venetië mag uitkomen. In de klasse tot 75 kilo (25 februari tot 2 maart in Kopenhagen) gaat de strijd tussen Raymond Joval en Larry Sedney.

Het viertal neemt van 6 tot 10 februari deel aan een internationaal toernooi in Belgrado. Bondscoach Fritz Sdunek neemt na dit toernooi een beslissing.

Wilfred Herts (Tot 57 kg), Arthur Santana (60 kg), Jizhar Jacobus (63 1/2 kg), Orhan Delibas (71 kg) en Jerry Nijman (Boven 91 kg) zijn zeker van deelneming aan de kwalificatietoernooien.

Voor de Olympische Spelen in Barcelona hebben zich Arnold Vanderlijde (91 kg), Miguel Dias (54 kg) en Peter Zwezerijnen (81 kg) zich al geplaatst.

EK dammen selectiemiddel voor WK

DEN HAAG - De strijd om de Europese titel dammen, van 25 februari tot 15 maart in Parthenay (Fra), geldt tevens als kwalificatie voor de wereldtitelstrijd.

De werelddambond (FMJD) wees het evenement voor het eerst aan als plaatsingstoernooi. Zes deelnemers kunnen in de Franse stad een ticket voor de wereldtitelstrijd (van 18 september tot 18 oktober in Toulon) verdienen.

De zes beschikbare plaatsen worden op een ingewikkelde manier verdeeld. Van de vier Nederlandse deelnemers in Parthenay krijgt alleen de best geklasseerde een ticket. In praktijk komt het er op neer, dat Europees kampioen Gerard Jansen, Hendrik van der Zee en Hein Meijer om een plaats bij het WK strijden.

Rob Clerc, de vierde deelnemer bij het EK, is door zijn nationale titel al zeker van een startbewijs. Ton Sijbrands, Valneris (Let) en wereldkampioen Tsjizjov zijn eveneens zeker van deelneming aan de mondiale titelstrijd.

Persoonlijk record voor Ritsma

Herma Meijer gaat nu toch naar Winterspelen

D[illegible] - Herma Meijer [illegible] tijdens testwed[illegible] van de Neder[illegible] Olympische schaats[illegible] een startplaats op de [illegible] meter van Albertville veroverd.

De [illegible]ster won in 40,75. Daarmee voldeed de Drentse aan de Olympische limiet, die op 41,2 was gesteld. Bij de mannen zegevierde Gerard van Velde in 37,55.

Sandra Voetelink, die in eerste instantie viel, voltooide de sprint in de herkansing in 41,00. Een verbetering van haar persoonlijk record met zeshonderdste seconde. Meijer en Voetelink voegden zich formeel bij Christine Aaftink, die al sinds december zeker is van een start op de 500 meter in Albertville. Aaftink kwam in Davos in de tweede bocht ten val.

Achter van Velde bleef Falko Zandstra in 38,06 niet meer dan 0,07 seconde verwijderd van zijn persoonlijk record. Rintje Ritsma, derde in 38,22, reed even later een persoonlijk record op de 1000 meter (1.15,85).

Daarmee stelde hij zich kandidaat voor een extra start in Albertville, na de 1500 meter waarvoor hij werd aangewezen. Zonder enige inspanning zegevierde Bart Veldkamp tegen het middaguur op de vijf kilometer in 6.58,13.

[illegible] (DVG KORSOU [illegible] 10-11.00/14.00-17.00 uur; [illegible] gesloten.

[illegible] LEITO [illegible] woensdag van 14.00-18.45 uur [illegible]-22.00 uur; zaterdag 12.30-17.00 uur en zondag van 09.30-[illegible] uur.

BOWLING [illegible] Bowling Club, Chuchubiweg [illegible] maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur, vrijdag en zaterdag [illegible]

[illegible] avond om 20.00 uur [illegible]

SCHAAKVERENIGING JANWE [illegible] zaterdag van 09.00-12.00 uur [illegible] training voor de jeugd vanaf 7 tot 20 [illegible]

BOKSEN [illegible] 19.00 uur Internationaal Boksgala II Holiday Beach Hotel & Casino.

****

* * * * *

VOETBAL / PARIJS - De Joegoslaaf Vlada Stosic heeft een contract voor ruim twee seizoenen getekend bij Mallorca, de hekkesluiter in de hoogste Spaanse divisie.

Trainer Zeeland stopt met werk

VLISSINGEN -Trainer Louis Verstraaten heeft met onmiddellijke ingang zijn taken neergelegd bij VCV Zeeland.

Door de slechte resultaten van de eerste-divisieclub had het bestuur in een eerder stadium besloten dat Verstraaten, die niet over de vereiste papieren voor het betaalde voetbal beschikte, teruggezet zou worden naar het tweede team. Verstraaten kon zich niet vinden in de nieuwe opzet.

Zijn assistent Bert Pentury, die de benodigde papieren wel bezit, neemt de taken over. Verstraaten werd in het seizoen 1990/1991 naar voren geschoven, toen trainer Jo Jansen bij VCV Zeeland aan de kant werd gezet.

Cantona doet weer moeilijk

LONDEN - Eric Cantona blijft een moeilijke jongen.

De Franse voetballer week uit naar Engeland om bij Sheffield Wednesday te proberen onderdak te vinden, nadat hij in eigen land voortdurend tegen schorsingen aanliep.

Vrijdag verliet de Fransman de Engelse eerstedivisieclub, nadat hij te horen had gekregen dat de club hem nog een week langer op proef wilde hebben.

De bevroren grond stond deze week slechts enkele trainingen toe, waardoor Cantona niet beoordeeld kon worden. "Ik wilde Cantona nog een week langer aan het werk zien, in de hoop dat het weer wat meer trainingen zou toelaten", aldus manager Trevor Francis. "Maar hij weigerde en vertrok."

De oud-speler voerde de afgelopen week lange gesprekken met vertegenwoordigers van Nimes, waar Cantona voor het laatst actief was.

Dick Advocaat niet naar FC Den Haag

DEN HAAG - FC Den Haag valt af als mogelijke werkgever van Dick Advocaat in het komend seizoen.

De assistent-coach van het Nederlands elftal besloot niet verder met de eredivisieclub te onderhandelen over een eventuele aanstelling als hoofdtrainer.

Advocaat kreeg geen garanties op het gebied van sponsoring als FC Den Haag aan het einde van dit seizoen naar de eerste divisie zou degraderen. Sponsor ARC draait in dat geval de geldkraan dicht.

"De club kon geen garanties geven over mogelijke investeringen bij degradatie", aldus Advocaat. De Hagenaar heeft nog geen beslissing genomen of hij na de eindronde van het Europees Kampioenschap de positie van Rinus Michels bij Oranje overneemt. "Daar laat ik me dinsdag pas over uit."

WIELRENNEN / LEEDS - Zonder nadere uitleg heeft de Russische wielerbond zijn vier deelnemers aan het WK veldrijden voor [illegible] amateurs komend weekeinde in Leeds teruggetrokken. Financiële problemen liggen waarschijnlijk ten grondslag aan de afmelding.

Eén op vijf-controle Barcelona let streng op dope

MADRID - Een op de vijf atleten zal tijdens de Olympische Spelen in Barcelona een dopingtest moeten ondergaan.

Het organisatiecomité heeft dit bekend gemaakt. In totaal zullen er 1850 onderzoeken naar het gebruik van verboden middelen plaatsvinden. Dit is tien procent meer dan vier jaar geleden in Seoul.

Een laboratorium in Barcelona is belast met het uitwerken van de testen. Het instituut moet de resultaten binnen 24 uur klaar hebben. Bij de individuele onderdelen zullen de nummers een tot en met vier van een finale zich steeds bij de controle moeten melden.

Bij de teamsporten worden twee leden van een ploeg uitgeloot. Sporters die een nationaal record vestigen moeten eveneens een test ondergaan. Er worden tevens onaangekondigde controles gehouden.

Eerst training personeel

Gehoortest bij alle baby's van Curaçao

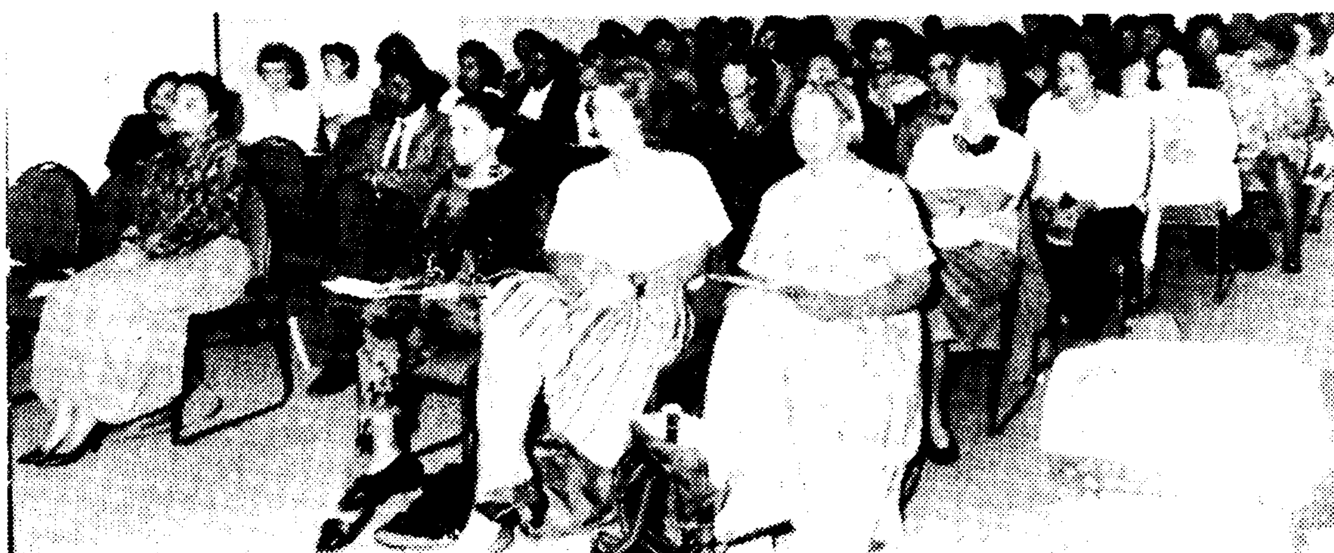
WILLEMSTAD — Deze week is een begin gemaakt met de opleiding van artsen en verpleegkundigen van de consultatiebureaus in de Ewing-screening, een gehoortest bij baby's van negen maanden. Hermien Uniken Venema is speciaal daarvoor uit Nederland overgekomen. Na afloop van de training zullen alle baby's van negen maanden op Curaçao aan een gehoortest onderworpen worden.

Afgelopen maandag en dinsdag organiseerde Departamentu Salu Hubenil (DSH) studiedagen met als thema 'Vroegtijdige onderkenning van gehoorstoornissen'. Deze dagen waren bestemd voor alle medewerkers van consultatiebureaus alsmede andere mensen die met gehoorproblemen te maken hebben. Ook uit Bonaire waren twee deelnemers aanwezig. Tijdens deze studiedagen kwamen de volgende onderwerpen aan de orde: het gehoor, gehoorstoornissen, screening gehoor, mogelijkheden van diagnostiek, voorwaarden voor spraak-taalverwerving, spraak-taalontwikkeling en 'Ewing, en dan'.

Na de training van Uniken Venema, die twee weken duurt, zullen alle consultatiebureaus met de Ewing-test beginnen. Kinderen die niet in de zorg van een consultatiebureau zijn, krijgen een oproep van het Eilandelijk Ewing Team voor de gehoortest, zodat straks alle kinderen getest worden.

Op dit moment wordt al een deel van de kinderen met behulp van de Ewing screening op hun gehoor getest. Uniken Venema was namelijk al twee keer eerder op Curaçao om verpleegkundigen te trainen. Dit keer gaat het echter om een grootsere aanpak, zodat straks alle betrokkenen de test kunnen uitvoeren en elk kind op tijd getest kan worden op eventuele gehoorstoornissen.

De test duurt maar vijf minuten, maar is van groot belang voor de ontwikkeling van het kind. Als een stoornis niet vroegtijdig ontdekt wordt, kan het kind namelijk ook problemen in zijn ontwikkeling krijgen, zowel in de motoriek als in de spraak, en zelfs op sociaal gebied.

Tijdens de studiedagen spraken Hermien Uniken Venema (rechts vooraan) en Henriëtte Hooykaas, die met de medisch inhoudelijke supervisie van de Ewing tests belast is.

'Werken bij Sehos geen luxe'

CBV fel tegen betaald parkeren bij ziekenhuis

WILLEMSTAD — De vakbond voor verpleegkundigen (CBV) is gekant tegen het aangekondigde parkeertarief van het St. Elisabeth Hospitaal. In het jongste Sehos-bulletin is bekendgemaakt dat de personeelsleden voortaan een bijdrage moeten betalen om verzekerd te parkeren op het ziekenhuisterrein.

Het vakbondsbestuur vindt dat de directie niet aan het salaris van de werknemers mag komen zonder dat daarover overleg is gepleegd met de leden of hun vertegenwoordigers in de CBV. Het bestuur staat op het standpunt dat er geen enkele bijdrage mag worden gevraagd voor het geven van parkeerservice.

"Werken in het ziekenhuis is geen luxe", stelt het CBV-bestuur. Daarom wordt aan de werknemers in het hospitaal geadviseerd om hun formulieren in te vullen voor het verkrijgen van een parkeersticker, maar daar in rode letters bij te schrijven dat er geen dubbeltje van hun salaris mag worden afgetrokken voor parkeergelegenheid. "Het hospitaal is verantwoordelijk voor onze auto's, zolang wij daar ons werk uitoefenen."

De vakbond heeft over dit onderwerp een gesprek aangevraagd met de Sehos-directie en het bestuur.

PRATEN

"Dat gesprek komt er", verzekert woorvoerster Joan de Windt van het Sehos en ze voegt er aan toe dat "er waarschijnlijk wel valt te praten over de hoogte van de bijdrage."

Het parkeertarief is een initiatief van het hospitaal om op die manier bewaking te kunnen bekostigen. Joan de Windt: "Alleen al in het afgelopen jaar hebben 25 auto's schade opgelopen op het parkeerterrein binnen de slagbomen. Door de verzekeringen wordt geen vergoeding gegeven omdat de schade niet is opgelopen op de openbare weg. Besloten is om daarom bewaking aan te trekken als extra service voor het personeel." Volgens haar legt de vakbond te veel nadruk op het bedrag dat moet worden betaald, zonder daarin te betrekken dat er iets tegenover staat.

In eerste instantie heeft de directie gedacht aan een bijdrage van 25 gulden per maand. "Misschien dat over de hoogte van dat bedrag kan worden gepraat", aldus De Windt.

BOMVOL

De parkeerplaatsen waarover het ziekenhuis beschikt staan altijd bomvol. Bij benadering zo'n vijfhonderd personeelsleden komen met de auto naar het werk, terwijl het hospitaal dagelijks ook nog kan rekenen op een bezoekersaantal tussen de vijftienhonderd en tweeduizend mensen.

Binnen de slagbomen zijn er ongeveer 260 parkeerplaatsen bestemd voor artsen en verpleegkundigen. Zij kunnen een parkeersticker aanvragen om in aanmerking te komen voor een plaatsje, maar - aldus De Windt - ook daarvoor bestaan lange wachtlijsten. De rest van de autobezitters kan de auto kwijt op het plein voor het St. Thomas College of beneden bij Colón, waar het ziekenhuis een bewaakte parkeergelegenheid heeft.

De Windt: "Er wordt steeds maar weer op gerekend dat het ziekenhuis allerlei kosten op zich kan nemen, terwijl al in geen tien jaar de tarieven voor de ziekenhuisbedden zijn verhoogd. Wij maken beslist geen winst, het is alleen zaak om kostendekkend te kunnen werken. Als wij bewaking aanstellen voor de parkeerplaats is dat weer een extra post, waarvan de kosten toch op een of andere manier moeten worden afgewenteld.

INGEZONDEN

Vonnis genegeerd

OP 3 JANUARI 1992 deed rechter mr. J.H. Bosch uitspraak in het kort geding, dat was aangespannen door een Ecuadoraanse dienstbode tegen de gezaghebber van Curaçao. In zijn beoordeling van ~~de vaststaande~~ feiten en ~~standpunten van partijen~~, bestaande uit zeventien punten, stelde de rechter onder andere samengevat het volgende: Het is onrechtmatig een buitenlandse dienstbode van het eiland te doen verwijderen, wanneer: a. de werkgever gerede aanleiding geeft voor de wens en het streven van zijn dienstbode om bij een andere werkgever te gaan werken; b. deze werkgever in principe voldoet aan de gangbare voorwaarden, die daarvoor worden gesteld en c. het land in casu de minister van justitie, namens hem de gezaghebber van Curaçao, niet heeft beslist op een verzoek van de dienstbode om van werkgever te veranderen.

Dit vooropgesteld, dat de dienstbode over een geldige verblijfsvergunning beschikt. Welnu, binnen nog geen drie weken na vorenbedoeld vonnis ten gunste van de Ecuadoraanse dienstbode laat de gezaghebber, althans het hoofd van de Vreemdelingendienst en/of de chef de bureau van deze dienst blijken zich niet te willen houden aan de letter noch de geest van de rechterlijke uitspraak.

De feiten met betrekking tot de volgende twee gevallen, te weten die van de Ecuadoraanse en die van een Colombiaanse dienstbode, mogen de kennelijke volharding van de betreffende autoriteiten in een onrechtmatig beleid en dienovereenkomstig te nemen, zoals door de rechter voorgeschreven, in casu het wèl of níet toekennen van het verzoek van de Ecuadoraanse dienstbode om híer verblijvend van werkgever te veranderen, of in plaats van in hoger beroep te gaan tegen dit vonnis (uiterlijk tot 25 januari jl. mogelijk), hebben vorengenoemde immigratie-autoriteiten toch nog geprobeerd de nieuwe werkgever van de Ecuadoraanse dienstbode ertoe te krijgen zijn dienstbode alsnog 'vrijwillig' naar haar land te doen terugkeren om er dan de beloofde goedkeuring van haar verandering van werkgever af te wachten!

Opzet van de slinkse poging tot omzeiling van het rechterlijk vonnis lijkt tweeërlei, te weten de gezaghebber te verlossen van rechterlijke bemoeienis met gevallen van rebellerende, legaalverblijvende, maar geknechte buitenlandse dienstboden, die zich terecht willen bevrijden van hun uitbuiting en/of vrijheidsbeperking door van werkgever te veranderen én de Vreemdelingendienst te vrijwaren van nog grotere administratieve problemen en interne spanningen, met name met de chef de bureau, als gevolg van een waarschijnlijke golf van verzoeken om verandering van werkgever door buitenlandse dienstboden in verdrukking.

Op deze wijze proberen de autoriteiten belast met de toelating en uitzetting van vreemdleingen alsnog 'gelijk' te krijgen, mede om hun eigen gezicht te redden in de ogen van het kritische publiek, terwijl de rechter voor aap wordt gezet. Bewust houden gezaghebber en Vreemdelingendienst (lees: het hoofd en de chef de bureau) de categorie verdrukte buitenlandse dienstboden 'gekooid' bij hun slechte werkgevers of zij laten deze slachtoffers letterlijk en figuurlijk de prijs betalen voor nota bene het a-sociale gedrag van die werkgevers door deze dienstboden van het eiland te verwijderen.

Ondertussen gaat dit onrechtmatige beleid en de meedogenloze uitvoering ervan blijkbaar gewoon door, alsof het rechterlijk vonnis van 3 januari 1992 (en dat van 1 november 1991 nr. 1308 op Aruba) niet bestond(en), getuige de bittere ervaring van een Colombiaanse dienstbode, die op 22 januari jl. het zoveelste slachtoffer werd. Tot onlangs was zij door haar werkgever onkundig gehouden van het feit dat de Vreemdelingendienst haar op 5 decmeber een oproep had doen toekomen om onder andere de waarborgsom te komen storten.

Daaruit moet worden afgeleid dat haar na zes maanden werkzaam te zijn geweest op het eiland een verblijfs- en werkvergunning was toegekend. Als het ware op het punt eindelijk de begeerde vergunning te krijgen, werd zij door haar werkgever op 13 januari jl. middels een schrijven gewezen op de regels voor haar gedrag in zijn huis. Indien zij zich niet aan die regels zou voegen, bleef hem niets anders dan een andere dienstbode te zoeken.

Wegens de in de regels, maar ook in de houding en het gedrag van vooral de echtgenote van de werkgever besloten beperking van haar arbeidsbevrediging, vrijheid van communicatie en beweging, weigerde de dienstbode op 19 januari jl. onder die voorwaarden het gewijzigde dienstverband voort te zetten. Dezelfde dag, met een kennisgeving van 24 uur, werd haar door haar werkgever terugkeer naar Colombia aangezegd. Een dag vóór de vlucht op 22 januari werd zij door haar werkgever naar de Vreemdelingendienst gebracht, waar de chef de bureau haar bedreigde indien zij niet meewerkte aan haar gedwongen vertrek. Het was te laat om dit nog met een kort geding te stuiten.

Ofschoon de dienstbode in principe over een verblijfs- en werkvergunning beschikte en bereid was zèlf de waarborgsom te storten, geldige redenen had om van werkgever te veranderen, en de nieuwe werkgever zich op de morgen vóór de vlucht bij de chef de bureau van de Vreemdelingendienst aandiende, was deze niet-zo-welgemanierde functionaris niet voor rede vatbaar.

De arme dienstbode werd onrechtmatig van het eiland afgezet, gelijk verscheidene anderen vóór haar en mogelijk verscheidene anderen ná haar, indien aan dergelijk onredelijke en onmenselijke uitzettingspraktijken niet op korte termijn een einde wordt gemaakt. Anders zal er sprake zijn van voortzetting van willekeur en 'onbehoorlijk bestuur' in dit opzicht, en zal de pretentie van de Nederlandse Antillen een rechtsstaat te (willen) zijn een holle kreet blijken, zeker voor de verdrukte buitenlandse dienstboden op deze eilanden.

DRS. A.M. MOEN
Curaçao

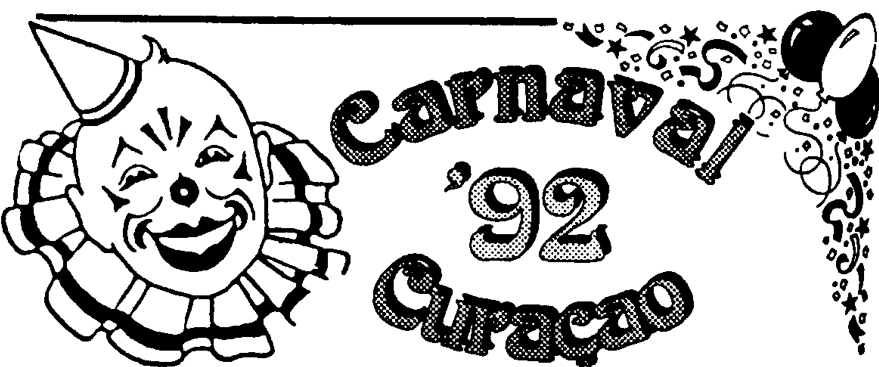
***

In de CHINESE stad Sjanghai zijn niet langer bonnen benodigd voor de aanschaf van suiker, eieren en zout. Andere eerste levensbehoeften blijven wel alleen op de bon verkrijgbaar. De prijzen van suiker, eieren en zout worden niet verhoogd.

Boni bini club en milieu

WILLEMSTAD — De Bon Biní Club organiseert aanstaande woensdagochtend 5 februari om negen uur een contactbijeenkomst, speciaal voor de liefhebbers van de natuur!

Gastspreker is Chris Smits, medewerker natuureducatie bij de stichting Carmabi. Deze stichting, het Caribisch Marine Biologisch Instituut, houdt zich al sinds 1956 bezig met wetenschappelijk onderzoek van zowel het land als van de zee. Smits zal over de Curaçaose natuur vertellen en heeft een leuke verrassing in petto!

GISTERENAVOND werd in een matig bezet Isla Verde het duo Anthony Elisa en Desmond Pieternella tot prins en pancho voor dit carnavalsseizoen gekozen. Twee duo's hebben zich teruggetrokken, zodat de strijd tussen vijf ging. De naam van dit winnende duo is Prins Nos Ke en Pancho Nos Por. Men draagt de naam van hun groep. En natuurlijk was Robby Nahr, voorzitter van deze groep bijzonder blij met dit resultaat. Deze groep doet dit jaar voor het eerst aan de carnavalsactiviteiten mee en bij de verkiezing van gisterenavond was het meteen raak. Men zal dit jaar niet aan de verkiezing van carnavalskoningin kunnen deelnemen. Volgend jaar zal men naar beide verkiezingen kandidaten sturen. De nieuwe prins en pancho komen uit de buurt van Oranjestraat en omgeving, waarbij vermeld moet worden dat de eerdere prinsen en pancho's ook in deze buurt wonen.

GEZAGHEBBER WILSOE, die het dit weekeinde druk had met de conferentie van gezaghebbers, heeft aan de andere gezaghebbers niet kenbaar gemaakt dat hij vanaf gisterenavond tot de verbranding van Rei Momo geen macht meer over onze stad zal hebben. De sleutel van Willemstad werd namelijk door hem aan prins Nos Ke en Pancho Nos Por overhandigd, die hem beloofde om gedurende de rest van dit carnavalsseizoen in alle hoeken van dit eiland een echte carnavalssfeer te creëren.

HET CAFEETJE op Salinja heeft vanavond de 'verkiezing ' van hun carnavalskoningin. Het klinkt wel vreemd , maar slechts twee kandidaten zullen hieraan meedoen t.w. Solitra en Nayda . Het publiek zal als jury optreden. Men begint om negen uur ' s avonds.

DISCOBIERNE heeft vanavond de verkiezing van hun carnavalskoningin in Hotel Holiday Beach. Acht kandidaten zullen hieraan meedoen. Deze zullen drie keer optreden. De eerste keer in een uniform speciaal ontworpen door de heer Norwin Pieternella. De tweede keer zal men in een carnavalskostuum komen, waarna de prijs voor het beste kostuum zal worden bekendgemaakt. Hun laatste optreden is in galakostuum. Hierna zal de carnavalskoningin worden bekendgemaakt. De hele show zal worden geanimeerd door de groep Family B, terwijl de dansgroep van Melisa ook zal optreden. Kaarten zijn verkrijgbaar bij TikTak en alle leden van deze groep a f. 15,-- per stuk.

GRUPO TAN TEN TIN herinnert hierbij al haar leden om morgenmiddag een belangrijke vergadering bij te wonen op de bekende plaats in Brievengat. Voor volgende week heeft deze groep een grandioze jump-up gepland die op Suffisant begint en in Rust en Burgh eindigt.

DE VERKIEZING van carnavalskoningin van Grupo Hospitaal begint morgenavond om zeven uur in Hotel Holiday Beach. Voor deze verkiezing bestaat er een enorme belangstelling en er zijn nog kaarten te koop bij Van Dorp Promenade en Otrabanda en ook op het kantoor van de carnavalscommissie naast de afdeling opname in het ziekenhuis. Morgen kan men ook terecht in de lobby (niet balie) van Hotel Holiday Beach, alwaar men bij de leden van de groep De kaarten kan kopen. muziekgroep Tripilichi & Co zal voor de muzikale begeleiding zorgdragen, terwijl in de pauze Grupo Samnago zal optreden.

DOOR TECHNISCHE REDENEN is de officiele lijst van deelnemers voor het 22ste tumbafestival nog niet klaar. De Vereniging van Musici beloofde ons dat het vanmiddag wel klaar zal zijn , zodat dit pas maandag in de krant zal verschijnen. Het festival start op maandag 's precies om acht uur ' avonds.

■ *WILLEMSTAD — Toni Prince, al zeventig jaar ondernemer in hart en nieren, zag gisteren zijn carrière bekroond met een gedenkplaat van de Kamer van Koophandel.*

Info-film later wegens tumbafestival

WILLEMSTAD — Het infoprogramma over Antillianen in Nederland, 'In Holland staat een huis', dat normaliter op maandag en woensdag wordt uitgezonden, zal de volgende week niet worden uitgezonden in verband met het Tumbafestival.

Op 10 februari gaat de serie weer normaal door om half tien 's avonds.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel, tel.: 8896.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

GALERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya Grandi 70): openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan de heer E.A. van der Ree, Kaya Lisboa 9.
****

McWilliam brengt sociale partners nader tot elkaar

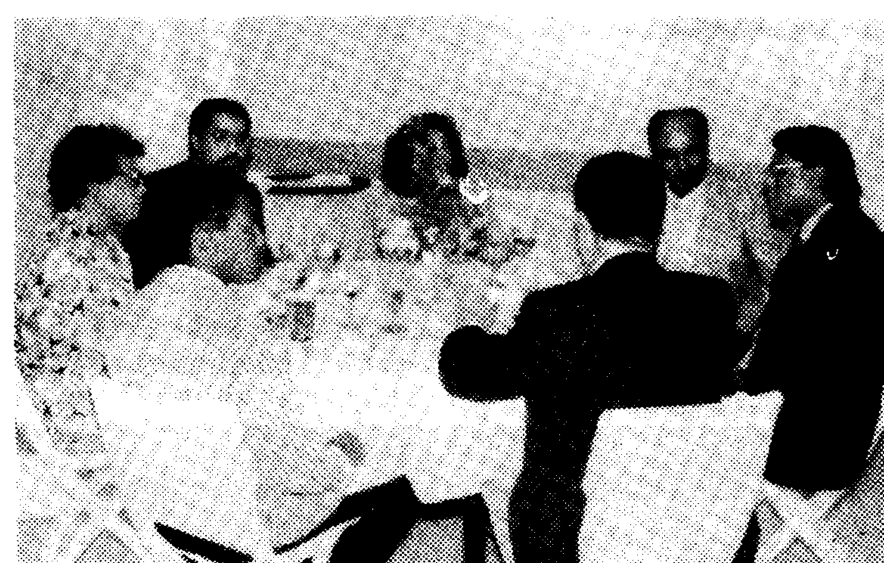
KRALENDIJK — Bij het verzoek van een delegatie van Statenleden aan Bonaire heeft Statenvoorzitter drs. Rufus McWilliam het initiatief genomen om tot een dialoog te komen met de sociale partners. Tijdens een lunch in het Harbour Village Resort legde McWilliam zijn plannen voor aan de vertegenwoordigers van de vakbonden en het bedrijfsleven.

De voorzitter van de Staten merkte bij die gelegenheid op, dat er momenteel veel gediscussieerd wordt over de toekomstige staatkundige structuur. Ook voor de sociale partners en het bedrijfsleven is het goed te weten dat de nieuwe structuur vele veranderingen met zich mee zal brengen. McWilliam attendeerde erop, dat Curaçao met veertien Statenleden ongetwijfeld de belangen van Curacao zal behartigen. "Net zoals de drie Statenleden van Boanrie en die van Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten het voor hun eilanden zullen doen", aldus drs. Rufus McWilliam. Hij legde er echter de nadruk op, dat de Statenleden toch gezamenlijk de belnagen van de Nederlandse Antillen voor ogen moesten houden.

McWilliam: "Soms ontstaat er een Babylonische spraakverwarring. Dat gebeurt op de momenten dat de Staten een beslissing nemen waarbij de eilanden hun belangen geschaad zien. Om dit soort spraakverwarringen nu te voorkomen, is het beter dat er een duidelijke lijn is in de communicatie van de Staten met andere sectoren".

McWilliam deed een beroep op de sociale partners, de drempelvrees achter zich te laten en de Statenleden te benaderen wanneer er beslissingen genomen worden die ernstige effecten kunnen hebben op de sociale en economische situatie of de werkgelegenheid. "Ofschoon dit soort situaties vrij zelden op onze eilanden plaatsvinden", aldus de Statenvoorzitter. Hij merkte wel op, dat er slechts twee bonden waren die op een centrale basis werkten. Dat zijn de vakbond ABVO en de NAPB, respectievelijk de bond voor ambtenaren en die voor het politiepersoneel. In vele gevallen worden de problemen dan al via Curaçao besproken. Voor de eilandelijke vakbonden ligt dat anders, want zij zijn gehouden aan de situaties op hun eigen eiland.

Met nadruk zegt McWilliam dat de sociale partners de weg naar de Staten moeten vinden. "We zijn echter niet geïnteresseerd in de interne problemen van de Kamer van Koophandel of de Vereniging van Bedrijfsleven Bonaire. Wel in alle problemen die in het belang van de gemeenschap opgelost kunnen worden", aldus drs. Rufus McWilliam, voorzitter van de Staten van de Nederlandse Antillen.

■ *Rufus McWilliam met naast zich (geheel rechts) Aubrey Sealy (K.v.K.).*

Overheid betaalt SVB

KRALENDIJK — Nog voor 1 februari zal de Bonaireaanse overheid de Sociale Verzekeringsbank (SVB) de van de salarissen van de werknemers ingehouden gelden, fourneren. Ook het Algemeen Pensioenfonds Nederlandse Antillen (APNA) kan wat van het achterstallig geld tegemoet zien.

Maandelijks wordt van de ambtenaren geld ingehouden op hun salaris. Dat is bestemd voor betalingen aan de SVB en de APNA. Het was echter een publiek geheim dat de ingehouden bedragen niet op de rekening kwamen van beide instanties. De slechte financiële toestand van het eilandgebied gedoogd dat niet en de ingehouden bedragen werden door het Bestuurscollege voor andere doeleinden gebruikt.

Na een groot aantal jaren echter, zal het huidige Bestuurscollege een gedeelte van de achterstallige premies aan het APNA en de SVB gaan betalen, zo beloofde gedeputeerde van financiën Ramoncito Booi. Afgelopen week werd er vergaderd met de minister van financiën Gilbert de Paula en tot een regeling gekomen met de centrale regering. Ook de Nederlandse regering zal bijspringen om de grote achterstand in de betaling te elimineren.

Sealy: 'Overheid heeft geen duidelijk economisch beleid'

KRALENDIJK — Tijdens de vergadering met de eigenaars van levensmiddelenbedrijven op Bonaire, die inmiddels hun organisatie Asokoko (Asosashon di Komersiantenan di Komestibles) hebben opgericht, uitte Kamervoorzitter Aubrey Sealy scherpe kritiek op het gebrek aan een uitgestippeld economisch beleid van de overheid. De Kamer van Koophandel is een semi-overheidsinstelling die het Bestuurscollege adviseert over de te verlenenvestigingsvergunning aan een nv.

Ofschoon via de lokale media al uitgebreid was geïnformeerd over de plannen van Freitas Jumbo Supermarkt, bleek de K.v.K. geen enkele aanvrage gehad te hebben voor een advies over de vestiging. Sealy zei ook dat de Vereniging van Bedrijfsleven Bonaire (VBB) niet functioneerde als wenselijk was. Om die reden besloot de K.v.K. een vergadering bijeen te roepen met de betrokken winkeliers.

Tijdens die vergadering merkte Sealy op, dat de overheid er kennelijk geen uitgestippeld economisch beleid op na hield. "Zeker niet in vergelijking met Curaçao of Aruba, waar bij elke nv die wordt opgericht door een buitenlander een landskind betrokken moet zijn. Alleen op Bonaire is het mogelijk dat er een nv wordt opgericht waarbij alle aandeelhouders buitenlanders zin", aldus Sealy.

De K.v.K. is overigens niet tegen een gezonde concurrentie of tegen een vrij ondernemerschap, zegt Sealy. Hij acht dit echter slechts wenselijk, wanneer het een bevolking betreft die over voldoende koopkracht beschikt.

Hoewel de Kamer van Koophandel geen pressiegroep is, heeft de voorzitter van deze organisatie toch het initiatief genomen behulpzaam te zijn bij de oprichting van een belangenvereniging. Op 27 januari werd de Asosashon di Komersianten di Komestibles (Asokoko) opgericht met als bestuursleden H.Mansveld, P. Balentien, F. Soree, G. da Camara en A. Cecilia.

De nieuwe organisatie heeft verschillende doelen voor ogen. Eén ervan is een onderzoek naar de mogelijkheid een iegen inkoopcentrale op te richten. Op maandag 3 februari zal de eerste bijeenkomst van het nieuwe bestuur zijn. Dan zullen de statuten voor de nieuwe vereniging behandeld worden.

■*Tijdens de Dema-show was er grote belangstelling voor Bonaire. Op de foto: links de 'grote drie' van Bonaire, Ronny Pieters (TCB), Hugo Gerharts (Bonhata) en gedeputeerde Ramoncito Booi en de verschillende deelnemers van de Dema-show.*

DAVOS - De economische sancties tegen Zuid-Afrika moeten gehandhaafd blijven, omdat het land nog steeds niet is gevrijwaard van apartheid. Aldus Nelson Mandela, leider van het Afrikaans nationaal congres (ANC) in Davos waar hij deelneemt aan het internationale economische forum van prominente zakenmensen en politici.

Volgens de ANC-leider koesteren veel Zuidafrikaanse blanken nog steeds de hoop alleen te kunnen blijven regeren. Hij wees er op dat hij, in weerwil van zichzelf, heeft aangeboden akkoord te gaan met speciale zetels voor blanken in een nieuwe democratische regering. "Uitsluitend om daarmee hun angst weg te nemen dat ze niet vertegenwoordigd zullen zijn in de nieuwe regering. Het feit dat de blanken dit aanbod hebben geweigerd laat genoegzaam zien dat ze het politieke proces wensen te domineren", meent Mandela.

Bonaire vraagt financiën voor uitbetalen lumpsum

KRALENDIJK — Voor het afslanken van het overheidsapparaat is het nodig dat bepaalde ambtenaren ontslag nemen. Op Curaçao werd er een mogelijkheid geschapen om met een 'lumpsum' de overheidsdienst te verlaten. Dat bedrag ineens was een aantrekkelijk motief om bij voorbeeld een eigen zaak te beginnen. Het alternatief dat Bonaire heeft is het aanbieden van wachtgeld.

Een 'lumpsum' voor de Bonaireaanse ambtenaar is niet beschikbaar.

Een van de zaken die tijdens de vergadering tussen de Nederlandse minister mr. Ernst Hirsch Ballin en het Bonaireaanse Bestuurscollege ter sprake kwam. Gedeputeerde van financiën Ramoncito Booi stelde dat de overheid niet beschikt over bedragen om een lumpsum uit te betalen aan met vervroegd ontslag vertrekkende ambtenaren en overheidswerknemers.

Nederland zal daarvoor de benodigde gelden beschikbaar moeten stellen. Minister Hirsch Ballin stond niet afwijzend tegenover het verzoek van Bonaire, zij het met de restrictie dat de vorm van de uitbetaling van de lumpsum op een andere manier gebeurde dan dit op Curaçao het geval was. Daar vertrokken namelijk uitgerekend de ambtenaren die juist goed functioneerden.

Op Bonaire zal de lumpsum derhalve beschikbaar zijn voor ambtenaren die niet meer voldoen op de plaats waar zij zitten. Gedeputeerde Booi zei dat er nu gewacht werd op de officiële reactie van Nederland.

Gerharts: 'Bonaire gooide hoge ogen op Dema-show'

KRALENDIJK — Tijdens een persconferentie heeft de 'marketing director' van de Bonaire Hotel and Tourism Association (Bonhata) gezegd, dat Bonaire op de Dema-show in Houston, Texas, weer goed uit de verf is gekomen. Hugo Gerharts wees er echter tegelijkertijd op dat Curaçao de show heeft gestolen. "Bonaire moet klaarwakker blijven", aldus de waarschuwing van Gerharts.

De jaarlijkse Dema-show werd behalve door vertegenwoordigers van de Tourism Corporation Bonaire (TCB) en de gedeputeerde van toerisme Ramoncito Booi, ook bezocht door vertegenwoordigers uit de hotel- en duikschoolsector. Opvallend was ook de aanwezigheid van het ex-waarnemend hoofd van het toeristenbureau Niki Tromp.

De grote Bonaireaanse delegatie — die overigens bij die van Curacao in het niet viel — kijkt tevreden terug op de bereike resultaten. De jaarlijkese toeristenbeurs was voor Bonaire zeer succesvol verlopen. Een belangrijke bijdrage leverden gedeputeerde Ramoncito Booi en de directeur van de TCB, Ronny Pieters, die beiden veel belangstelling kregen voor hun toespraak.

Tijdens de persconferentie vertelde Hugo Gerharts dat de Bonaireaanse overheid, de TCB, Bonhata en de ALM — buiten de Dema-show — een ontvangst organiseerden voor ruim 1309 reisagenten. Gerharts zei het een goede zaak te vinden, dat Bonaire steeds aanwezig was met voldoende gekwalificeerd personeel. Het maakt volgens hem een goede indruk, wanneer de hotels vertegenwoordigd zijn door de general manager of de directie van een hotel.

Vooral op het moment dat er beslissingen genomen moeten worden — verzoeken van reisorganisaties bij voorbeeld — kan een directeur of een manager alert en ter plaatse reageren. Dat maakt volgens Gerharts een goede indruk. Behalve de ALM maakte ook Air Aruba deel uit van de Bonaireaanse delegatie. Belangrijk, volgens Gerharts, aangezien het transport van de potentiële toerist van urgent belang is.

Gebruikmakend van het verblijf in Houston, besloten overheid, TCB en Bonhata een 'meet the press' te organiseren. Volgens Gerharts een uitstekend idee dat voor herhaling vatbaar is. Tijdens die persbijeenkomst werd uitgebreid over het 'produkt Bonaire' gesproken, zowel met het oog gericht op de toekomst van het eiland als de typische bijzonderheden van het verleden. Ten slotte concludeerde Gerharts dat er kennelijk in de Verenigde Staten belangstelling was voor het zogenaamde laagseizoen. Opvallend, aldus Gerharts, want de recessie in de VS is nog duidelijk merkbaar.

C.a.o.-gesprek

KRALENDIJK — Komende week zal de vakbond AFBW de eerste vergaderingen starten voor een nieuwe cao met Radio Nederland Wereld Omroep (RNWO). Volgens vakbondsvoorzitter Juan Jacobs ziet het er niet naar uit, dat de onderhandelingen veel problemen zullen gaan opleveren.

De eerste voorbereidende gesprekken zijn al gevoerd. Daarvoor is speciaal vanuit Nederland financieel directeur drs. Verheugd gearriveerd. Volgens Jacobs zijn er van de zijde van de AFBW verschillende voorstellen die ter tafel gebracht zullen worden. Dat zullen onder andere kleine salarisverhogingen zijn voor de werknemers van RNWO, terwijl hij ook enkele gunstige veranderingen zal voorstellen in de secundaire arbeidsvoorwaarden.

Tot op heden toe kan de cao van de RNWO in het algemeen gelden als een voorbeeld van een goede cao. "Dat wil uiteraard niet zeggen dat er geen positieve veranderingen meer aangebracht kunnen worden", aldus AFBW-voorzitter Juan Jacobs.

Beleidsplan Jeugdwelzijn

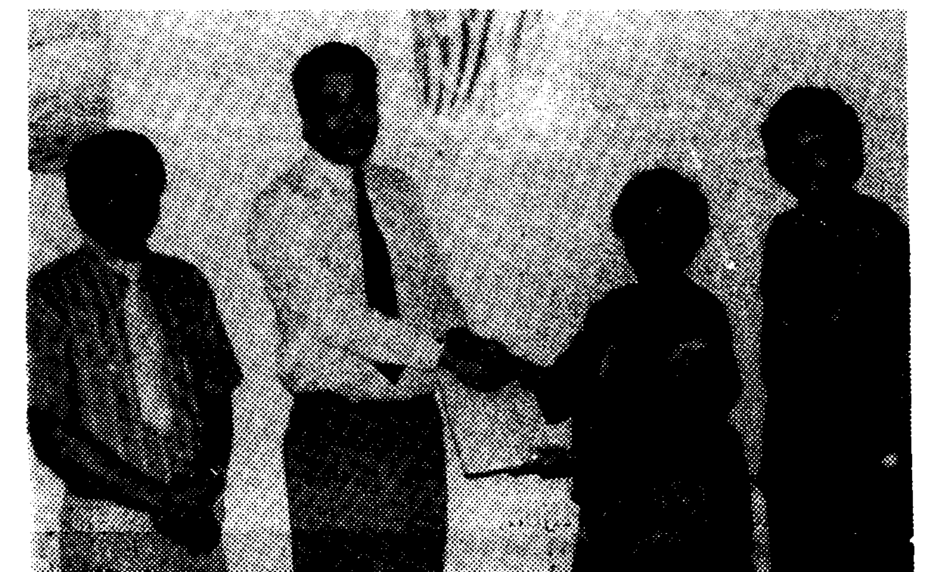
KRALENDIJK — Midden deze week is door de commissie Jeugdwelzijnszorg een beleidsplan aangeboden aan de gedeputeerde van Jeugdzorg Ramoncito Booi. De commissie werkte aan dit beleidsplan op initiatief van de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (FAJ) die ook voor de nodige financiën zorgde.

Het beleidsplan voorziet in een grote behoefte, want er was op Bonaire in feite nog nooit aandacht besteed aan een gericht en gestructureerd plan voor de opvang van de jeugd. Het plan omvat vrijwel alle facetten die de nood van de jeugd kan lenigen. Er wordt veel gedaan aan jeugdwerk op Bonaire, zowel door de overheid als door particuliere organisaties. Het jeugwerk is echter nauwelijks gecoördineerd, terwijl in de praktijk ook is gebleken dat verschillende organisaties die werkzaam zijn in het jeugdwerk aanzienlijke problemen ontmoetten.

Een groot probleem is dat de jeugd kennelijk vooral aangetrokken wordt door het gebruik van drugs, maar de commissie heeft ook veel problemen in criminaliteit en onderwijs gesignaleerd. Dat was de voornaamste reden dat er een plan moest worden samengesteld dat daadwerkelijk verbetering in de situatie kan brengen. De nota, die nu is samengesteld, moet nog gezien worden als een discussienota. Dat betekent dus, dat deze nota evenals die bij voorbeeld van onderwijs, nog niet klaar is.

Het is een eerste aanzet. In de maand maart zullen er initiatieven ontplooid worden die aan alle betrokken organisaties de kans geven hun standpunt te bepalen. Eind maart zal dan begonnen worden met het samenstellen van het definitieve beleidsplan.

■ *Woensdag heeft de commissie Beleidsplan Jeugdwelzijnszorg het conceptplan aangeboden aan gedeputeerde Ramoncito Booi. Op de foto vlnr voorzitter Richi Pietersz, gedeputeerde Booi, drs. Edith Strauss-Marsera en Eveline Cicilia-Anthony. Tot de commissie, die in september 1991 is ingesteld, behoren ook Ruthlin Bernabela en Erich van der Hoeven.*

Hondeziekte vraagt om vaccinatie

KRALENDIJK — Momenteel heerst er een epidemie onder de naam Distemper (Canine Distemper of Moguillo) die de gezondheid van honden ernstig aantast. De ziekte is voor de mensen niet besmettelijk. De dierenarts kan de hond tegen Distemper vaccineren. Dat gebeurt gratis, al moet het medicijn betaald worden.

Daarvoor kan men terecht bij de kliniek van de dierenarts te Noord di Saliña. Openingstijden zijn: maandag van acht tot twaalf uur 's morgens en van zeven uur tot half negen 's avonds; dinsdag van acht tot twaalf uur 's morgens en van half twee tot half drie 's middags; woensdag van acht tot twaalf uur 's morgens; donderdag van acht tot twaalf uur 's morgens en van zeven uur tot half negen 's avonds en ten slotte op vrijdag van acht tot twaalf uur 's morgens en van half twee tot half drie 's middags.

Ook voor DOW en JAZ

Technische bijstand voor secretariaat aangevraagd

KRALENDIJK — De benoeming van eilandssecretaris mr. Frits Goedgedrag betekent dat de overheid een vacature heeft op het secretariaat. Voorlopig zal de functie van de tot gezaghebber benoemde Goedgedrag worden waargenomen door waarnemend eilandssecretaris Rudi Thomas, maar dat wordt toch niet als een permanente oplossing gezien.

Tijdens de persconferentie van het Bestuurscollege attendeerde gedeputeerde Ramoncito Booi erop, dat het aantrekken van een nieuwe secretaris een aanzienlijke tijd vergt. Zoals bekend, is de beslissing om mr. Goedgedrag voor te dragen als gezaghebber van een vrij recente datum. Eerdere plannen van de UPB waren gericht op de voordracht van drs. Eus Anthony die zich, zoals bekend, terugtrok nadat er de nodige kritiek was geweest op diens eventuele benoeming.

Nu echter mr. Frits Goedgedrag vandaag de functie van mr. George Soliana zal overnemen, is de invulling van de opengevallen plaats des te urgenter geworden. Gedeputeerde Booi kondigde aan dat vermoedelijk in het kader van de technische bijstand hulp gevraagd zal worden aan Nederland.

In zijn laatste gesprek met minister Hirsch Ballin attendeerde Booi ook op de noodzaak van technische bijstand op de afdeling Beleidsvoorbereiding (BVO). Deze afdeling, aldus Booi, is van groot belang voor het beleid dat de overheid voert. Bij deze afdeling onder leiding van ex-gezaghebber Raymundo Saleh worden namelijk de potentiële projecten geëvalueerd.

Ten slotte werd door gedeputeerde Booi een verzoek ingediend bij de Nederlandse minister voor Antilliaanse en Arubaanse zaken om technische assistentie voor de afdelingen DOW (Dienst Openbare Werken) en JAZ (Juridische en Algemene Zaken).

MENSEN

■ *Zo wordt er nu handel gedreven in Rusland. Uiteenlopende spullen worden geruild voor levensmiddelen. Maatstaf is het gewicht.*

Bijgaande foto geeft een beeld van een ruilhandeltje. Pruimen in ruil voor een boekwerk van de hand van een van Ruslands grote socialistische schrijvers. Op het ogenblik zijn de pruimen belangrijker dan het socialisme.

JFK-film brengt discussie op gang

Ex-president Gerald Ford van de Verenigde Staten, het enige nog in leven zijnde lid van de commissie-Warren die belast was met het onderzoek naar de **moord** op president John Kennedy in 1963, heeft aangedrongen op publikatie van alle officiële, nog geheime, documenten. Dit heeft de Washington Post donderdag gemeld.

In een brief die hij vorige week gestuurd heeft aan voorzitter Thomas Foley van het Huis van Afgevaardigden en aan de republikein Louis Stokes, die in de jaren '70 een tegenonderzoek naar de moord op de Amerikaanse president leidde, dringt Ford erop aan dat zij druk uitoefenen ten einde publikatie te verkrijgen van de nog geheime documenten van de CIA, van het Huis van Afgevaardigden en van de commisie-Warren.

De oud-president van de Verenigde Staten (1974-77) zegt te hopen dat de publikatie van deze documenten zal helpen "een eind te maken aan de gerechtvaardigde twijfel van wie dan ook".

Alle documenten die "rechtstreeks te maken hebben" met de vraag wie John Kennedy gedood heeft en met de vraag of er sprake was van een samenzwering, zijn in 1964 al openbaar gemaakt, aldus Ford die een van de zeven leden was van de onderzoekscommissie onder leiding van de toenmalig president van het hooggerechtshof, Earl Warren.

Minder dan vijf procent van de documenten van deze commissie die in 1964 tot de conclusie was gekomen dat Lee Harvey Oswald de enige schuldige was, zijn nog geheim. Maar de CIA en de FBI beschikken nog over ettelijke honderdduizenden documenten.

De polemiek over de conclusies van de commissie-Warren is de laatste weken opgelaaid met het uitkomen van de film "JFK" van Oliver Stone, die de stelling verdedigt dat er sprake geweest is van een samenzwering.

Verscheidene leden van het congres en oud-medewerkers van de commissie-Warren hebben sinds het uitkomen van de film gevraagd om openbaarmaking van deze documenten. De burgemeester van Dallas (de hoofdstad van Texas waar Kennedy vermoord werd) heeft aangeboden zijn eigen archief te openen.

Ontslag voor ex-maîtresse

De onthullingen over de twaalfjarige affaire die ze met de democratische presidentskandidaat Bill Clinton zou hebben gehad, hebben Gennifer Flowers haar baan gekost. Zij is ontslagen als assistente bij de rechtbank van Little Rock (Arkansas) omdat zij drie dagen niet op haar werk was verschenen.

Het **ontslag** heeft niets te maken met de ~~ontboezemingen~~ over ~~haar liefdes~~leven, verzekert Don Barnes, voorzitter van een commissie voor ambtenarenzaken in Arkansas. "Een reglement van deze staat bepaalt dat als je drie dagen niet op je werk komt opdagen, je je baan hebt opgegeven."

Flowers was afwezig sinds maandag, de dag dat zij een persconferentie in New York gaf om de ontkenning door Clinton van hun liefdesaffaire tegen te spreken. Voor haar verhaal zou het roddelblad Star haar 234.000 tot 315.000 gulden hebben **betaald, aldus** de Wall Street **Journal**. Dat is nog altijd meer dan de 30.000 gulden die ze jaarlijks bij de rechtbank van Little Rock verdiende.

Harttransplantaties bij baby's mogelijk

Het valt te overwegen om **harttransplantaties bij baby**'s uit te gaan voeren. Jaarlijks komen er in het Utrechtse Wilhelmina kinderziekenhuis tien kinderen met een onderontwikkeld hart die ten dode zijn opgeschreven. Maar zover is Nederland nog niet, eerst moet de samenleving zich er over uitspreken. Dat stelt prof.Dr. H. Van de Wal in een rede die hij 11 februari samen uitspreekt met prof. Dr. J. Bredee, beiden nieuwe hoogleraren hart-long-chirurgie aan de Universiteit van Utrecht.

In de Verenigde Staten komen baby's met onderontwikkelde harten wel in aanmerking voor transplantatie. 80 procent van hen komt goed door de operatie heen. Van de Wal en Bredee denken dat ook de tijdelijke behandeling van zuigelingen en volwassenen met een kunsthart niet lang meer op zich laat wachten.

De hoogleraren maken zich zorgen over de positie van jonge volwassenen die als kind een hartoperatie ondergingen. Zij ondervinden problemen bij het afsluiten van levensverzekeringen en hypotheken en bij het vinden van een baan. De maatschappij ziet ze, geheel ten onrechte, als kneusjes, stellen de hoogleraren. Daar komen ook nog sociale problemen bij, zoals het vinden van een partner. Sommige meisjes kunnen niet zwanger worden wegens hun medicijnen. Ouders zijn vaak te beschermend. Enigszins wrang is wel dat door de moderne technieken steeds meer kinderen worden geopereerd.

TELECURAÇAO

ZATERDAG

17.30 Telefiesta met tante Irma;
18.00 Studio Sport;
19.00 Cocktail Turístiko met Captain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Teatro Klasiko: 'The Edge of the City';
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Estreno;
23.30 Sluiting.

ZONDAG

16.00 Sena di Señor;
17.00 Sala di Konsierto;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku..... Mando Davelaar;
19.00 Directe uitzending verkiezing carnavalskoningin van het St. Elizabeth Hospitaal vanuit het Holiday Beach Hotel & Casino;
20.00 Telenotisia;
20.30 vervolg verkiezing Reina di Hospital;
21.30 Shete Dia;
22.30 Wrestling;
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

NBC

ZATERDAG

21.00 Golden Girls
21.30 Walter and Emily
22.00 Empty Nest
22.30 Nurses
23.00 Sisters.

ZONDAG

20.00 Eerie, Indiana
20.30 The Torkelsons
21.00 Hot Country Nights
22.0 NBC Sunday Night at the Movies.

HBO

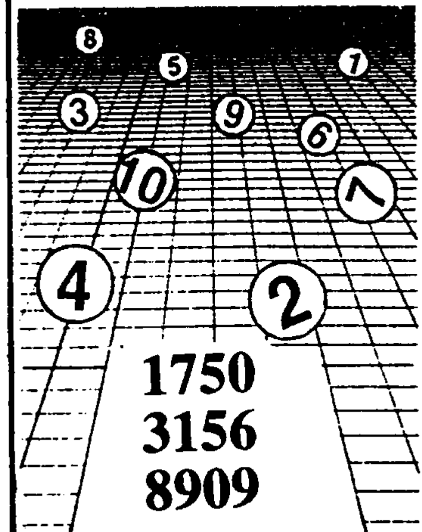
ZATERDAG

17.30 Movie: '18 Again' (1988, George Burns/Charlie Schlatter)
19.15 Movie: 'Look Who's Talking' (1989, Voice: Bruce Willis; John Travolta/Kirstie Alley)
21.00 Movie: 'Awakenings' (1990, Robin William/Robert de Niro)
23.00 Boxing Tripleheader: Night of the Heavyweights (L)
24.30 Movie: 'Extreme Prejudice' (1987, Nick Nolte/Powers Boothe)
03.25 Movie: 'Disturbed' (1991, Pamela Gidley/Malcolm McDowell)
05.00 Joe Piscopo in Concert
06.00 Movie: 'The Blood of Heroes' (1989, Rutger Hauer/Joan Chen).

ZONDAG

15.00 Movie: 'Rocky V' (1990, Sylvester Stallone/Talia Shire)
17.00 Movie: 'Memphis Belle' (1990, Matthew Modine/Eric Stoltz)
19.00 Movie: 'Edward Scissorhands' (1990, Johnny Depp/Winona Ryder)
21.00 Movie: 'Sleeping with The Enemy' (1991, Julia Roberts/Patrick Bergin)
22.40 HBO Free Preview
23.00 Dream On: Toby or Not Toby
23.30 Movie: 'Goodfellas' (1990, Ray Liotta/Robert De Niro)
02.05 Movie: 'Pacific Heights' (1990, Michael Keaton/Matthew Modine)
03.50 Movie: 'The Rookie' (1990, Charlie Sheen/Clint Eastwood)
05.55 Movie: 'Young Guns II' (1990, Emilio Esteves/Kiefer Sutherland).

Wega di Number Kòrsou

CBS

ZATERDAG

21.00 CBS Saturday Movie: 'Sea of Love' (1989, Al Pacino/Ellen Barkin)
23.30 All in The Family.

ZONDAG

20.00 60 Minutes
21.00 Murder, She Wrote
22.00 Movie: 'O Pioneers' (Jessica Lange/David Strathairn)
24.00 CBS News.

TBS

ZATERDAG

16.05 Movie: 'Heavenly Bodies' (1985, Cynthia Dale)
18.05 Fishing With Roland Martin
18.35 Fishin' With Orlando Wilson
19.05 World Championship Wrestling
20.35 NBA Basketball Pistons at Hawks (L)
23.00 U.S. Olympic Gold
24.00 Movie: 'Strange Brew' (1983)
02.00 Movie: 'Diner' (1982, Steve Guttenberg)
04.15 Night Tracks: Chartbusters.
05.15 Night Tracks.
06.15 Night Tracks.

ZONDAG

13.35 Movie: 'Cool Hand Luke' (1967, Paul Newman)
16.20 Movie: 'The Girl in the Empty Grave' (1977, Andy Griffith)
18.05 Tom and Jerry's Funhouse
18.35 Captain Planet and the Planeteers
19.05 WCW Main Event
20.00 Movie: 'The Dirty Dozen: The Next Mission' (1985, Lee Marvin/Ernest Borgnine)
22.00 National Geographic
24.00 Network Earth
24.30 Paid Program
03.30 Paid Program
05.00 WCW Main Event
06.05 Hogan's Heroes
06.35 CNN Headline News.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Debrot-Steegstra, Hennie Harinck, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie: Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der School
Redactie: Eef Hermers, Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der School, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 152 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

AMSTERDAM
correspondenten:
Mike Willemse
Telefoon & Fax: 020-6137251

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 206.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): E.A. van der Ree, Kaya Lisboa 9

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen Naf 16,=, op Aruba Naf 17,=.

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 81,15 per maand (luchtpost) of NAf. 25,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Tom Poes en de Kiekvogel door Marten Toonder

3522 — "Ziezo", sprak de commissaris een notitieblokje trekkend, "nu gaan we je eens opschrijven. Te hard gereden, de linkerkant van de weg gehouden en een ordelijk burger bedreigd. Niet zo mooi, Bommel, dat wordt een zware drukker!"

"Ik heb niet gedreigd!" riep heer Ollie toornig uit. "Ik wilde alleen maar een kiekje laten maken!"

"Des te erger", hernam de beambte. "Vertel nu maar eens rustig je geboortedatum en je beroep, dan kan ik opschieten".

Heer Bommel gaf met gesmoorde stem de gevraagde inlichtingen, die de ander met geschoolde hand in zijn boekje optekende.

"Je kunt gaan", zei Bulle Bas ten slotte. "Je zult er wel meer van horen". Daarop begaf hij zich, samen met de burgemeester, in het raadhuis en heer Ollie keek de gewichtig pratende heren na met grote bitterheid. Toen hij zich omdraaide om naar de Oude Schicht te gaan stond hij plotseling tegenover zijn buurvrouw.

"O... eh", stamelde hij geschokt. "Dag eh... mevrouwtje". En hij wilde zich voortspoeden, want het idee, dat juffrouw Doddel hem wederom voor aap had zien staan, was teveel voor hem.

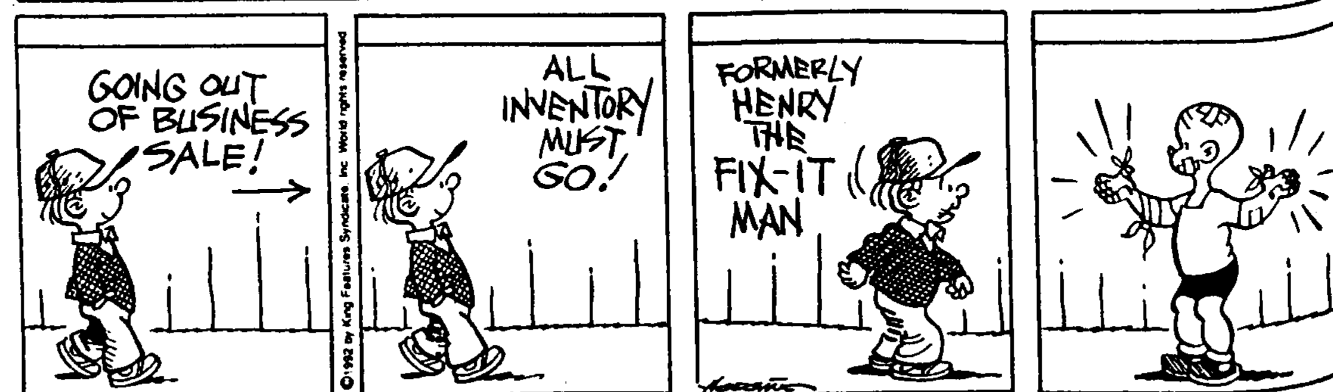
"Dag, Ollie. Wat gezellig", zei het vrouwtje. "Was die agent lelijk tegen je?"

Heer Bommel zakte wat ineen. "Ja", gaf hij toe. "Ik wilde een foto laten maken en toen gaf hij mij een bekeuring".

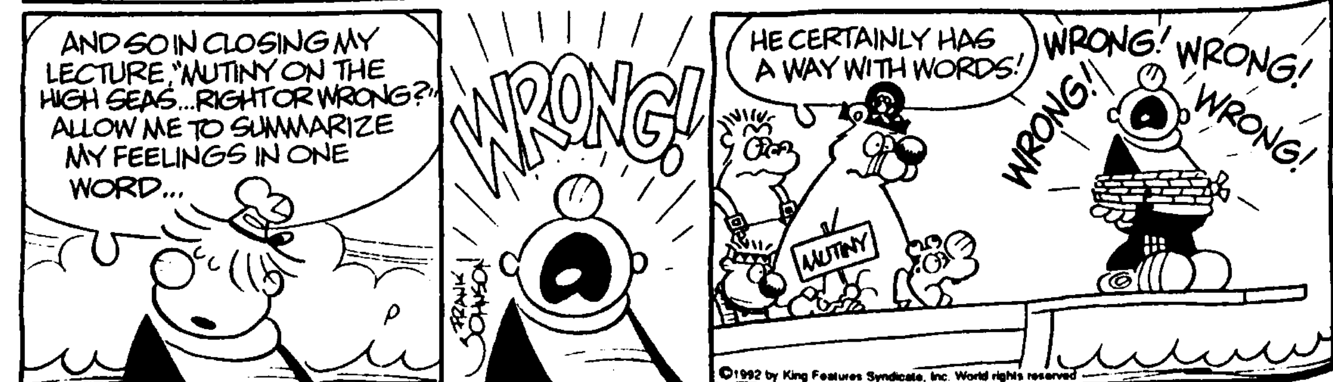
"Ach, wat mal!" riep de buurvrouw uit. "Mag dat niet? Nu, dan maar geen foto, hoor. Ik vind je zo nog aardiger dan op een plaatje".

Daar klaarde heer Ollie van op. "Heus?" vroeg hij. "Wel eh... hm... mag ik eh... je in mijn auto naar huis brengen, Dodo?"

HENRY ® By Dick Hodgins

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

Stockmarkets-NEWS

NEW YORK	PREV.	31-1	FRANKFURT	PREV.	31-1	AMSTERDAM	PREV	31-1
DOW JONES	3236.	3243.	DAX INDEX	1680	1687	CBS GEN.INDEX	121.00	121.70
AM.BRANDS			ASKO	648.50	652.00	ABN-AMRO	45.90	46.60
AM.EXP.	21.63	21.00	BASF	247.10	247.00	AEGON	125.10	125.80
ANHEUSER B	57.63	58.00	BMW	523.50	536.00	AHOLD	78.90	79.00
ATT	37.25	37.63	COMMERZBANK	258.50	263.60	AMEV	55.50	55.80
BORDEN	32.88	34.00	DAIMLER BENZ	749.90	749.20	AKZO	135.30	134.00
CAMPBELL S	39.25	38.13	DEUTSCHE BANK	701.50	704.00	BOLS	46.60	47.00
CHRYSLER	14.63	14.50	HOECHST	250.00	252.70	BUHR.TET.	43.10	43.20
CITICORP	15.25	15.13	KAUFHOF	474.00	475.00	DAF	24.90	25.40
COASTAL CO	23.88	23.88	MAN	346.00	351.00	DSM	104.50	104.40
COCA COLA	76.38	78.50	PREUSSAG	346.10	349.00	ELSEVIER	105.40	108.00
DIGITAL	50.13	51.38	SIEMENS	659.20	662.00	FOKKER	29.80	29.50
DUPONT	47.63	46.88	VW	338.00	337.50	GIST BROC.	33.40	33.60
EAST.KODAK	48.63	50.50				HAGEMEYER	139.50	139.50
EXXON	58.88	59.13				HEINEKEN	168.50	169.60
FORD	30.50	30.75	LONDON			HOOGOVENS	51.50	51.80
GEN.ELECT.	76.50	76.38				ING	49.90	50.20
GEN.MOTORS	32.75	32.63	FT-100 INDEX	2550	2571	KLM	40.30	41.30
HEINZ	41.00	40.88				KNP	45.30	45.70
HOMESTAKE	15.63	15.88	ARGYLL	3.08	3.14	NEDLLOYD	58.40	60.10
IBM	91.50	90.63	BARCLAYS BANK	3.80	3.84	PHILIPS	31.50	31.60
KELLOGG	57.75	57.50	BASS	5.47	5.49	ROBECO	99.20	99.60
MC DONALDS	44.13	43.88	BRITISH STEEL	0.77	0.78	ROLINCO	98.90	99.60
MERCK	153.88	157.88	BRITISH TEL	3.28	3.28	RORENTO	71.60	71.80
MINNES.MNG	92.63		BTR	4.25	4.18	RODAMCO	54.40	54.50
MOBIL CORP	65.00	64.38	CADBURY	4.53	4.58	ROYAL DUTCH	146.60	145.50
NCR			CABLE & WIRE	6.00	6.07	UNILEVER	185.40	187.30
PFIZER	73.13	73.75	GRAND MET	9.33	9.41	VMF STORK	44.90	45.10
P.MORRIS	76.63	77.00	MARKS & SPENCER	2.92	2.97	VOC	43.00	43.20
QUAKER	65.50	65.13	REDLAND	4.90	4.92	VNU	83.00	83.20
SEARS	41.75	41.50	TATE & LYLE	4.23	4.21	WESSANEN	84.50	84.60
UP JOHN	42.13	41.50						
WOOLWORTH	29.50	29.63						
			TOKYO					
GOLD	356.60	354.90				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	21557	22023			
SILVER	4.05	4.05				TSE 300	3604.	3599.
			BRIDGESTONE	1100	1110			
CRUDE OIL	18.89	18.14	CANON	1450	1460	ALCAN	20.38	20.00
			DAI ICHI KANGYO	1980	2120	BELL	49.00	48.88
US$/Yen	125.70	125.15	DAIWA SEC.	1040	1070	BANK OF NS	22.00	21.88
			HITACHI	922	932	CAN.PAC.	18.00	17.88
US$/DMARK	1.61	1.61	HONDA MOT.	1520	1530	IMASCO	37.38	37.38
			JAPAN AIRLINES	950	961	LAIDLAW	12.13	11.75
GBP/US$	178.35	179.35	NEC			MOORE	23.25	23.13
			NOMURA SEC.	1520	1560	NORANDA	19.50	19.50
US$/NLG	1.82	1.81	NIPPON STEEL	352	362	PLACER DOME	11.63	11.88
ECU/US$	126.75	127.30	MAZDA	458	463	POWER CORP.	14.88	14.75
CAN/US$	85.07	85.18	SONY	4220	4240	ROYAL BANK	26.75	26.63

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts belt U tel.: 624900/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 682222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING
(Santa Maria 17, tel.: 682344, 682947, 682412 en 682574)
geopend vanaf zeven uur 's morgens tot vijf uur 's middags); Spreekuur wijkgebouw Bonam: iedere dinsdag van 09.00-11.00 uur, tel.: 371865; Suffisant: tel.: 687707; Montagne Abao: tel.: 673711; Kaya Fensu: tel.: 618577; Mamayaweg: tel.: 657508; voor informatie omtrent zuigelingen- en peuterbureaus kan men terecht op Sentro di Bario Brievengat, tel.: 373584.
Nachtdienst t/m 4 februari: **zuster Bernadina, tel.: 685853.**

STICHTING VAN HET WIT GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17, tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 692231/692232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft **zuster Pietersz, tel.: 671147, pageboy 027-053 b.g.g. 691838.**
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft **zuster Pietersz, tel.: 671147.**

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: **zuster Van Herwijnen, tel.: 642798** b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672289, 648225 of 672699.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
1 februari 1992 vanaf 08.00 uur tot 3 februari 1992 om 07.00 uur:
Dokter Doran, Sentro Mediko Montaña Abao, tel.: 673355; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 372929 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Mercelina, Braakman, Doran, Guerrero-Bakmeyer en Ayubi)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
31 januari 1992 vanaf 17.00 uur tot 3 februari 1992 om 07.00 uur:
Dokter Middelhof, Spreekkamer: Brievengat, tel.: 377244; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371227 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, De Rouw-Picus, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
31 januari 1992 vanaf 17.00 uur tot 1 februari 1992 om 07.00 uur.
Dokter Lucasius, Sentro Mediko Soto, tel.: 641790; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641356 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST ZATERDAG

Otrobanda
Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15, tel.: 682857.
Punda
Banda Riba, Herst 31, tel.: 676822/676828.

ZONDAG

Otrobanda
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg z/n (naast Thorax Centrum), tel.: 685022/685023.
Punda
Dominguito, Caracasbaaiweg 127, tel.: 617988.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

(van 10.00-14.00 uur)
1 februari: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.
2 februari: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 685544) openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 685917.

POSTMUSEUM NEDERLANDSE ANTILLEN
(hoek Keukenstraat/Middenstraat, Punda) openingstijden van maandag t/m vrijdag van 09.00-18.00 uur; zaterdag van 09.00-17.00 uur. Op zon- en feestdagen gesloten tenzij in zeer bijzondere omstandigheden.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

KIWANISCLUB PISCADERA
20.00-24.00 uur 'charity bingo drive' Sentro di Rekreashon Suffisant.

THEATERGROEP PAPAYA
20.30 uur toneelavond 'Drie in Een' ('Telefoòn ta Bida', 'Kasi No' en 'Amor pa Semper') - Centro Pro Arte.

LEZING
23.00 uur 'De kosmische oorlog eindigt spoedig' - Adventkerk Rio Canario, Wilhelminalaan 5.

ZONDAG

LANDHUIS ASCENCION
10.00-14.00 uur 'open house'.

PLATAFORMA OTROBANDA
17.00 uur 'sunset kaminata' bij de grote klok op Plasa Brion.

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
08.00-18.00 uur 'Seawind Crown' (AUA).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat. 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur: zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA. zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat. 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
TERA CORA: zon.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.. 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Groot Kwartier
08.30+16.30 uur dienst;
Seru Fortuna
10.00 uur dienst.
Buena Vista
08.30 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.
Santa Rosa
10.00 uur dienst
19.00 uur samenkomst.

NOACH-KAPEL

zaterdag om 19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

Financieel Nieuws

Weinig omzet, opgewekte handel

AMSTERDAM - De effectenbeurs in Amsterdam heeft zich vrijdag "koersmatig goed gedragen", zo klonk het op de vloer op Beursplein 5. Over de gehele breedte gingen de koersen omhoog. De CBS-stemmingsindex algemeen sloot 0,7 punten hoger op 121,7. Het hoogste niveau van de dag lag op de 122 punten om circa 14.00 uur. De EOE-aandelenindex steeg met 2,11punten tot 294,77.

De omzet aan aandelen was met ruim f 600 miljoen niet echt groot. De totale omzet aan effecten kwam uit op f 1,6 miljard. In obligaties ging voor een bedrag van f 1 miljard om.

De obligatiemarkt maakte een mindere dag door. De koersen daar lagen zo'n tien à vijftien cent lager. Mogelijk dat de koersen werden beïnvloed door het loonconflict in de Duitse metaalindustrie, aldus een handelaar. Dat conflict kan uitlopen op een hogere inflatie en een hogere rente. De aandelenmarkt in Frankfurt negeerde het conflict en sloot vrijdag 6,6 punten hoger, voornamelijk op goede resultaten van BMW.

Fundamenteel economisch nieuws ontbrak op de beursvloer. Voor een deel richtte de markt zich op Londen, waar de FTSE-index van honderd fondsen rond sluitingstijd in Amsterdam op rond de 25 punten winst stond. Wall Street stond in Amsterdam bij het sluiten van de markt iets in de plus. De dollar eindigde in Amsterdam per saldo onveranderd.

Op de aandelenmarkt was de opgewekte stemming in veel koersen terug te zien. Volmac sprong met f 0,90 omhoog tot f 27,50. Océ-van der Grinten, de Venlose kopieermachineproducent, bleek net als een aantal andere kleinere goden als KNP en Gist-Brocades op de hoofdmarkt geliefd, en pakte er f 1,20 bij op f 68,70. Enkele weken geleden maakte Océ een winststijging van 20 procent bekend.

KNP en Bols gingen f 0,40 vooruit, respectievelijk tot f 45,70 en f 47. Nedlloyd steeg f 1,70 tot f 60,10 in verband met de belangstelling van andere Rotterdamse ondernemingen voor het 44-procentsbelang van Nedlloyd in ECT. Kan Nedlloyd ECT kwijt dan is de onderneming niet meer gedwongen in ECT te investeren. DAF kon vrijdag weer omhoog, nog steeds gedragen door de overnamegeruchten van woensdag. Nu kreeg de vrachtwagenfabriek er twee kwartjes bij op f 25,40.

De internationals werden vrijdag verschillend gewaardeerd. Door de geringere belangstelling van beleggers voor oliemaatschappijen over de gehele wereld maakt Olie al enige tijd mindere tijden door. Vrijdag zakte het fonds f 1,10 tot f 145,50. Ook chemiefonds Akzo moest het met f 1,30 minder doen op f 134. Branchegenoot DSM verloor een dubbeltje tot f 104,40.

KLM viel op met een koersstijging van een gulden tot f 41,30. Philips steeg een dubbeltje tot f 31,60. Unilever trok ook vrijdag weer kopers. De koers ging met f 1,90 omhoog tot f 187,30.

Ook op de lokale markt en de parallelmarkt was de stemming niet minder. Op de lokale markt maakte Smit Internationale een sprong vooruit met f 2,90 tot f 49,40. Getronics verdiende f 1,20 op f 32 en Geveke f 1 op f 41,50. HCS zakte f 0,15 tot f 0,85.

Wall Street geeft terrein weer prijs

NEW YORK - De Newyorkse effectenbeurs heeft vrijdag de winst van de voorgaande dag weer verloren zien gaan. De Dow Jones-index van de dertig belangrijkste aandelen daalde met 21,46 punten tot 3.223,40 na een stijging van 19,91 punten op donderdag. De verhouding tussen hoger en lager sluitende fondsen bedroeg ongeveer negen tegen zeven. De omzet kwam uit op 198 miljoen aandelen tegen 178 miljoen op donderdag.

De Dow Jones-index bleef lange tijd dicht bij het slotniveau van donderdag. Pas aan het eind van de dag ging het koersgemiddelde flink omlaag door verkopen op basis van computerprogramma's. De vrijdag gepubliceerde cijfers over de Amerikaanse economie waren vrij ongunstig, maar maakten weinig indruk. Opvallend waren de verliezen voor de verzekeringsfondsen. Handelaren schreven die toe aan negatieve publiciteit in the Wall Street Journal en plannen van de regering om bepaalde belastingvoordelen te schrappen.

Op de valutamarkt in New York lag de dollarkoers tegen het slot van de handel op f 1,8130 tegen een slotkoers van f 1,8110 in Amsterdam. Donderdag sloot de dollar in New York op f 1,8200.

Russisch-Chinees overleg

■ *NEW YORK - In "de wandelgangen" van de topconferentie van de Veiligheidsraad van de VN in New York was er vrijdag ook gelegenheid voor een korte ontmoeting tussen president Boris Jeltsin van Rusland en premier Li Peng van China. Beiden namen deel aan de Veiligheidsraad-top.* *(AFP-satellietfoto)*

Gedwongen door prijserosie

Philips versterkt zich op Europese consumentenmarkt

EINDHOVEN - Philips creëert op Europees niveau per 1 maart van dit jaar een nieuwe functie binnen zijn grootste divisie consumentenelektronica. Als algemeen directeur Philips Consumer Electronics International wordt met ingang van die datum J.H.M d'Elfant (53) benoemd, momenteel nog de topman van Philips in Nederland.

Philips' consumentenelektronica-divisie heeft het net als de concurrenten momenteel erg zwaar als gevolg van de sterke prijserosie binnen de branche. Daardoor staan de resultaten onder grote druk. In het derde kwartaal van vorig jaar kwam het bedrijfsresultaat uit op f 469 miljoen tegen f 522 miljoen in dezelfde drie maanden van 1990. Nieuwe cijfers van Philips komen op 27 februari. "Ik heb nog nooit een prijzenslag van deze omvang gezien", sprak het lid van de Raad van Bestuur en de groepsraad van Philips, drs. H.H.A. Appelo, vorig jaar oktober.

Tot nu toe is er bij Philips op Europees niveau wel sprake van coördinatie, De nu aangekondigde bundeling van activiteiten is tegelijk een antwoord op de zich wijzigende marktomstandigheden in Europa. Een en ander vraagt om een "harmonisatie van de marketing- en verkoopbenadering binnen de consumentenelektronica". Langzaam verdwijnen de extreme smaakverschillen tussen bijvoorbeeld Noord- en Zuid-Europa, aldus de woordvoerder van Philips. "Voorheen konden in Spanje alleen maar tv's verkocht worden als ze waren opgesierd met allerlei gouden biezen, terwijl in Nederland meer de sobere Scandinavische uitvoering werd gewaardeerd. Dat verdwijnt nu allemaal". Als opvolger van d'Enfant wordt per 1 maart drs. J. Post (47) benoemd in de functie van voorzitter van de hoofddirectie van Nederlandse Philips bedrijven en hoofddirecteur van de Nederlandse Verkooporganisatie Philips Nederland bv. Post is momenteel nog voorzitter van de directie van de Philips-organisatie in Spanje. Daar komt per 15 februari W. den Tuinder (54) terecht, zo is nu de bedoeling. Den Tuinder is nu directeur van Philips Consumer Electronics.

De VS mogen de invoer van tonijn uit MEXICO niet verbieden. Dit staat in een rapport van een commissie van de GATT, de Algemene overeenkomst inzake Tarieven en handel. De VS hadden het invoerverbod ingesteld, omdat zij vinden dat bij de Mexicaanse vismethode teveel dolfijnen worden gedood. Mexico meende dat het VS-besluit in strijd is met de internationale handelsregels en diende een klacht in bij de GATT. De GATT-commissie hanteerde bij het afwijzen van het invoerverbod onder meer het argument dat de VS onvoldoende hebben geprobeerd om het doden van dolfijnen op een andere wijze te verminderen.

Nieuwe structuur HCS

AMSTERDAM - Het diepgezonken automatiseringsconcern HCS krijgt een nieuwe structuur, zodat het als beursfonds kan overleven. Daarover heeft het bedrijf met de banken overeenstemming bereikt, zo maakte dr. Ir. L.J.M. Nelissen, financieeldirecteur van HCS Technology, vrijdag bekend op een inderhaast georganiseerde persconferentie.

Kern van de maatregelen is dat de banken ongeveer de helft van de totale schuldenlast van HCS, f 184 miljoen, hebben omgezet in een belang in werkmaatschappijen van hcs en dus van schuldeisers aandeelhouders zijn geworden. De banken stellen zich daardoor kwetsbaarder op. Bij een eventueel faillissement komen aandeelhouders op de laatste plaats achter directe schuldeisers. Omdat banken niet gedijen op naastenliefde, hebben zij kennelijk eieren voor hun geld gekozen.

Onder de huidige beursvennootschap HCS Technology komen in de nieuwe opzet drie groepen bedrijven: HCS Benelux en HCS Infotech, te samen onder de structuurvennootschap HCS Beheer, en overige activiteiten. Deze zijn onafhankelijk van elkaar gefinancierd. "Intern is een aantal bedrijven verhangen van de ene naar de andere subholding". Dat is volgens Nelissen op economisch en juridisch verantwoorde wijze gedaan. De prijsbepaling bij onderlinge verkoop heeft plaatsgehad op basis van de intrinsieke waarde van de bedrijven en een aanvullende koopsom, zijnde de winst voor maximaal de komende vijf jaar. Binnen de nederlandse HCS-bedrijven wordt binnenkort een verdere reorganisatie uitgevoerd, waardoor circa 200 arbeidsplaatsen verdwijnen. Gedwongen ontslagen zijn daarbij niet te vermijden, aldus HCS. HCS Nederland telde op 31 december vorig jaar 1.296 werknemers. Verder meldde Nelissen dat HCS uit het peloton van hoofdfondsen op de effectenbeurs in Amsterdam verdwijnt. De HCS-top is vrijdagochtend vroeg bij het beursbestuur geweest om daartoe een verzoek te doen. Een eventueel toekomstige notering op de hoofdmarkt wil het concern weer zien te verdienen. "We werken aan een come-back".

Een bankensyndicaat, waarin onder meer ABN Amro, Credit Lyonnais Bank Nederland (CLBN) en NMB Postbank zitten, heeft een belang genomen van 60 procent in HCS Beheer in de vorm van 10 procent beperkt cumulatief preferente aandelen. HCS Technology heeft een voorkeursrecht bij verkoop van deze stukken.

DANKBETUIGING

Hierbij willen wij onze hartgrondige dank betuigen aan allen die op welke wijze dan ook hun medeleven hebben getoond bij het overlijden en het ten grave dragen van mijn zoon en onze broer, wijlen

WILFRED ARMAND REP

Woorden schieten ons tekort om onze dankbaarheid te uiten aan allen die ons in deze droeve dagen het leed hebben helpen verzachten en dragen.
In aller naam:
Mevr. A. Grep - Jong Loy
Indhira Ghandiweg Br. 576
Distrikt Wanica - Suriname

We hereby announce the passing away of our beloved husband, father, grandfather and brother

PHILIP NATHANIEL YORK
Better known as Danny
(Retired CDM employee)

On behalf of
His wife: Waveney York (Dada, the hairdresser)
His children and their family: Owen and Janna York
Pauline York
Fame and Rene Rip
Claudette York
Hawley York and Saskia Buitenkamp
Magda Decaster
His grandchildren: Sharon, Wendy, Denise, Manrob and Darard
On behalf of his relatives in Guyana.
On behalf of: Enrique and Claudia Suarez, Diego and Pilar Rosa, Sandy Hanson, Karen Parker, Ellis Woodey, Frieda Cicilia and their families.
Families: Capriles, Foendoe, Gerard, Nicolina and Wawoe
Neighbours, friends and acquaintances.

Funeral services will be held at Brievengat Church on Monday, February 3rd 1992 at 3.30 p.m.
The Burial will be at Groot Kwartier cemetry.
Condolences can be extended as from 1 p.m. at the church at Brievengat.
After the funeral the family will not be able to receive condolences at home.

WASHINGTON - In een poging een nog grotere exodus van Haïtianen naar de Verenigde Staten te voorkomen, gaat Washington een bureau in Haïti oprichten waar mensen de vluchtelingenstatus kunnen aanvragen zonder dat ze daarvoor eerst een hachelijke zeereis moeten ondernemen.

Dat heeft het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken donderdag bekendgemaakt. "De idee is mensen in Haïti de vluchtelingenstatus te laten aanvragen", aldus woordvoerder Joe Snyder. "We willen mensen ontmoedigen om het land te ontvluchten. Het is gevaarlijk."

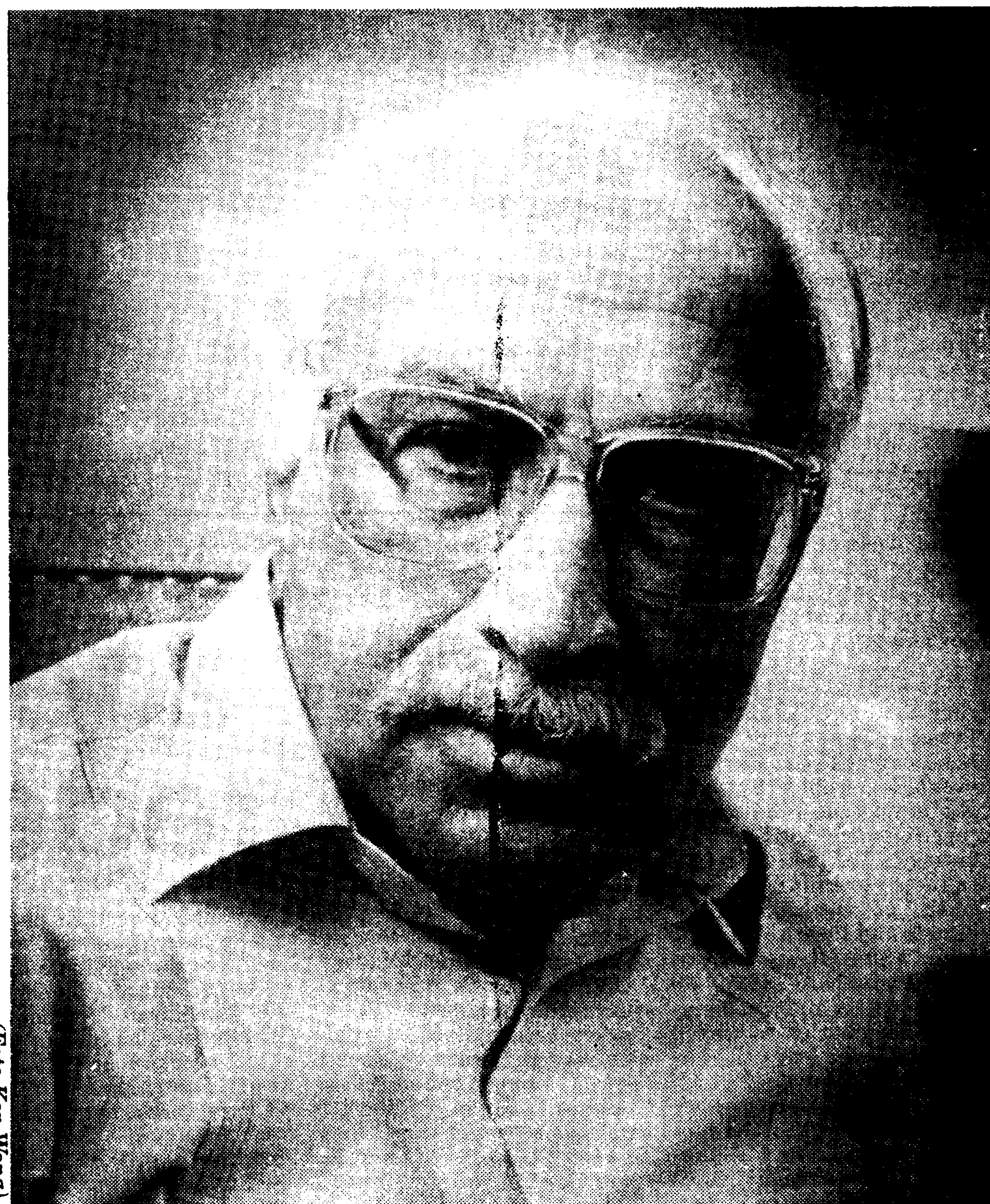
ÑAPA
AMIGOE
ZATERDAG 1 FEBRUARI 1992
Weekend Bijlage

"De andere eilanden zijn het grootste probleem"

Mr. Carlos Dip: "Hirsch Ballin moet Curaçao gelijk geven"

= door Ana van Leeuwen =

ZIJN WERKKAMER thuis is gezellig. Geen bloemetjes, plantjes of leuke plaatjes aan de muur. Dat niet. Kennis, papier: boeken, veel boeken, rapporten, honderden titels. Een enkele wijze spreuk aan de wand (Winston Churchill...). Zo nu en dan duikt hij in het papier, "maar dan kan je natuurlijk niet vinden wat je zoekt, dat is altijd zo." Misschien voel ik me er zo op mijn gemak, omdat deze kamer me zo doet denken aan het vertrek waar mijn vader zo vaak en graag 'in retra±te' gaat. Een 'denkkamer'. Mr. Carlos Dip (63) is een denker. Zijn cv liegt er niet om; zijn kennis van juridische zaken is groot, het respect dat hij afdwingt ook. Een van de belangrijkere juridische breinen van deze eilanden.

(Foto Ken Wong)

Dip, die na zijn middelbare schoolopleiding op het PSC, aan de Leidse universiteit rechten studeerde, ging begin 1988 met pensioen, na ruim tien jaar als hoofd van het Centraal Bureau voor Juridische- en Algemene zaken van de landsoverheid gewerkt te hebben. Tussen door was hij zeven jaar directeur van de Rechtshogeschool (voorloper van de UNA), waar hij staatsrecht en arbeidsrecht doceerde.

De lijst van ambtelijke functies is lang. Een greep daaruit: ex-voorzitter van de Sociaal Economische Raad (SER), voorzitter Antilliaanse sectie van de koninkrijkscommissie ter voorbereiding van de onafhankelijkheid van Suriname, lid van verschillende adviescommissies aangaande de nieuwe staatkundige struktuur in verband (met de gevolgen) van Aruba's uittreden. Momenteel is hij ondervoorzitter van de Raad van Advies, curator van de UNA en voorzitter van de Hartstichting.

Een deel van de boeken en rapporten in Dip's boekenkast werd door hem zelf geschreven. De titels verraden al snel waar deze man zich mee bezighoudt: staatsrecht en staatsrechtelijke vraagstukken.

Hij was medio deze maand van de partij toen de Antillen en Nederland elkaar ontmoetten op de miniconferentie in het ITC: minister Ernst Hirsch Ballin, premier Maria Liberia en hun vele 'zorgenkinderen', de eilanden. Dip zat - uiteraard - achter de 'Antilliaanse' adviseurstafel.

Wat is daar eigenlijk uit de bus gekomen?

"Er is eigenlijk bijzonder weinig uitgekomen, de onduidelijkheden die vóór de minitop bestonden, zijn ook na de mini-top blijven bestaan. Hirsch Ballin heeft vastgehouden - dat deed hij voortdurend - aan zijn standpunt dat Nederland tegen een versplintering van de Antillen is en in ieder geval tegen een autonome status - ik spreek liever niet over autonoom want dat zijn we al - tegen een status waarbij Curaçao zich plaatst buiten een Antilliaans verband. Ik had gedacht dat de Curaçaose delegatie wel duidelijk was toen men zei dat Curaçao een zelfde status als Aruba wil en dat men het spijtig vindt dat Hirsch Ballin hiervoor weinig oor heeft. Het vervelende is dat ik uit Hirsch Ballins reactie nadien in de plaatselijke pers, kan concluderen dat de boodschap niet overgekomen is. De minister houdt nog steeds vol dat de Curaçaose politici naar iets anders streven dan Aruba indertijd. Mijn inziens is dat niet het geval. Tegenover hun Curaçaose achterban, beweren Curaçaose politici dat ze streven naar het zelfde wat Aruba heeft. Een status aparte kan alleen zijn een status buiten het Antilliaanse verband, je kan geen status aparte hebben binnen de Antillen. Wat gevaarlijk is, is dat de Curaçaose politici in dezelfde adem zeggen de andere eilanden niet in de steek te willen laten. Dat verzwakt hun positie. Als je op een bepaald moment naar een status buiten de Antillen streeft, dan moet dát je primaire oogmerk zjn. Wat later komt is van latere zorg. Toen Aruba naar de status aparte streefde hoorde je nóóit 'dat we Curaçao en de andere niet in de steek willen laten."

Heeft die onduidelijkheid misschien te maken met het hebben van een 'fall back position' als alles echt vast loopt?l

"De gedrevenheid waarmee met name (wijlen MEP-leider) Betico Croes naar een los-van-Curaçao-status streefde heb je op Curaçao niet. Men is hier milder, een de ander niet voor het hoofd te stoten-houding. Misschien ligt dat in het karakter van de Curaçaoënaar: alles zo lief mogelijk willen zeggen".

Zou het misschien iets te maken kunnen hebben met de vrij starre houding van Nederland?

"Dat zou kunnen. Maar op het moment dat je een status aparte gaat propageren dan weet je van te voren dat je een harde strijd te wachten staat en dan moet je bereid zijn die strijd aan te binden".

Denkt u dat men in Den Haag nu al op zoek is naar een uitweg of zal men juist een harder standpunt gaan innemen?

"Ik denk dat laatste. Ik hoorde zeer recentelijk gedeputeerde (Dito) Mendes (van staatkundige struktuur) zeggen dat Curaçao bereid is op het internationale forum zijn positie te gaan verdedigen. Ik heb tijdens de jongste mini-conferentie gemerkt dat Hirsch Ballin rustig zijn gang ging nadat Curaçao uitgesproken was. Alsof aan dovemans oor was gesproken".

Zou Curaçao uiteindelijk toch niet akkoord kunnen gaan met een samenwerking met Bonaire?

"Mendes heeft dat ook al min of meer laten doorschemeren. Curaçao zou bereid zijn een 'samenwerkingsverband' met Bonaire aan te gaan. Weer zo'n woord dat destijds door Nederland geïntroduceerd is, maar dat mij niet duidelijk is. Wat is dat? Je praat van een samenwerkingsverband wanneer je twee zelfstandige entiteiten hebt. Wij (de Antillen) hebben een samenwerkinsregeling met Aruba -dat ook niet werkt, overigens. Maar als je Curaçao en Bonaire samen wil hebben in één unie, is dat een staatsrechtelijke constructie. Daarom begrijp ik (woordvoerder van Bonaire Ramoncito) Booi ook niet. Als je een unie hebt, met een unieparlement en unie-ministers heb je twee bestuurslagen".

"Nederland heeft zelf streven Aruba gesteund"

Zouden Curaçao en Bonaire kunnen samenwerken zonder twee bestuurslagen (op Curaçao)?

"Dat zou kunnen. De schets van Hirsch Ballin gaat uit van een staatsrechtelijk samengaan van Curaçao en Bonaire, maar met één bestuurslaag op Curaçao. Hij zegt dat je een bestuurslaag kan elimineren door het hebben van één Antilliaans parlement en Antilliaanse ministers, die tevens fungeren als Curaçaos parlement en Curaçaose ministers. In zijn opzet vervalt het onderscheid op Curaçao tussen lands- en eilandstaken. Op Bonaire blijft het onderscheid bestaan, want daar blijf je een eilandsraad behouden met een Bestuurscollege die eilandstaken verzorgen. Het zwakke punt is dat in die Staten, die landstaken moet behartigen voor Curaçao en Bonaire samen, ook Bonaireanen zitten. In de ministerraad zitten ook Bonaireaanse ministers. Dat betekent dat Bonaire medezeggenschap heeft over specifieke Curaçaose aangelegenheden, naast de algemene zaken, terwijl Curaçao géén zeggenschap heeft in specifieke Bonaireaanse zaken. Ik denk dat dit voorstel in de hand werkt dat Curaçao aan een status aparte gaat denken. Op het moment dat hier het onderscheid vervalt tussen land en eiland, is het logisch dat Curaçao zegt dat men geen behoefte heeft aan andere mensen. Curaçao gaat er namelijk vanuit dat men hier alles kan verzorgen. Dit fusie-model (toen voor alle eilanden) is niet nieuw en werd reeds door alle politieke partijen verworpen. Men stelde toen dat Curaçao 'herkenbaar' moet blijven"

Wat nu? Verwacht u dat er nog jarenlang gepraat zal worden?

"Ik hoop van niet. Als Curaçao bijft staan op zijn wens - maar dan duidelijk geformuleerd - om evenals Aruba een aparte status te verkrijgen, dan moeten ze daarvoor blijven vechten en met voorstellen komen die realiseerbaar zijn. Ik vind niet dat Hirsch Ballin dit streven niet kan bagatelliseren".

Bent u het eens met de Curaçaose politici dat zo'n status het beste is voor Curaçao?

"In deze fase wel. Lange tijd was ik van mening dat voor Curaçao een Antillen van vijf het beste zou zijn. Dat heeft voordelen: een groter gebied, een grotere markt. Ik heb zelf ook voorstellen gedaan waarbij uitgegaan werd van een Antillen van vijf, maar Curaçao moet bereid zijn om de gevolgen daarvan te aanvaarden. Natuurlijk kost het meer. Ik denk dat Nederland de wens van Curaçao gevoed heeft door de decentralisatie van de centrale overheid te steunen. De decentralisatiepolitiek kan je alleen zien als voorloper van een status aparte voor Curaçao. De vraag die werd gesteld bij de decentralisatie was deze: kan Curaçao dit doen? Een verkeerde vraagstelling. Natuurlijk, Curaçao kan alles doen. Het interessante is dat Nederland dit decentralisatiestreven steunde. Als je een Antillen van de vijf wil behouden, dan is het natuurlijk absurd dat je een departement van HIW gaat opheffen. In een Antillen van vijf moet je een economische politiek hebben die Antilliaans is. Nederland ondersteunde het idee dat we hier te maken hebben met eilandelijke economieën. Ze hebben meegewerkt. Men werkt nog steeds voortdurend mee. Als Curaçao meer geduld heeft, kan men hier na 10 jaar alle aangelegenheden met behulp van Nederland in hun totaliteit gedecentraliseerd hebben, waardoor de status aparte mondjesmaat wordt verkregen - mèt behulp van Nederland".

En Curaçao heeft daar volgens U recht op zo'n wens te hebben...

"Ik dacht het wel, evenals Aruba".

Wat nu als Nederland nee blijft zeggen?

"Nederland hanteert een bijzonder zwak argument. 'Uiteraard is versplintering onpraktisch, maar ik denk dat je een streven naar een aparte status niet kunt tegen houden omdat het 'onpraktisch' is. Je moet principiële argumenten hebben, maar die zijn er niet meer. Op het moment dat je als Nederland het zelfbeschikkingsrecht van alle eilanden hebt erkend -waarschijnlijk om Aruba ter wille te zijn - en Curaçao zegt dat men daarvan gebruik wil maken, dan moet dat kunnen. Trouwens, er is een kentering gekomen in het - onjuiste - Nederlandse standpunt dat gebruikmaking van het zelfbeschikkingsrecht moest uitmonden in de onafhankelijkheid. Je kan dan toch niet tegen Curaçao zeggen: 'ik vind het onpraktisch'. Dat vind ik voor een jurist een bijzonder zwak argument".

Hirsch Ballin meent dat Aruba en Curacao niet vergelijkbaar zijn...

"Merkwaardig. Hij zegt ook dat Aruba een status aparte wilde vanwege het overheersingselement. Dat is niet waar. Dat is mythe-vorming. De eilandenregeling (ERNA) is in '51 in werking getreden. Tot de jaren '70 had Aruba, evenals Curaçao, interne autonomie ten aanzien van alle onderdelen die niet in de ERNA opgenomen waren. Aruba had medezeggenschap en beslissingsbevoegheid in de centrale regering. Ze hebben de meest belangrijke ministersposten ingenomen.

Dat Aruba door Curaçao overheerst werd is helemaal niet waar. Het was een emotionele zaak. Die kwestie kwam aan het rollen toen Betico zei dat Aruba los van Curaçao moest. Nederland verzette zich oorspronkelijk daartegen, maar toen Aruba bleef volhouden is Nederland niet alleen bijgedraaid, maar men heeft Croes daarbij ook door dik en dun gesteund".

U heeft heel wat ministers van Antilliaanse zaken meegemaakt. Wat vindt u van deze ? "Staatsrechtelijk is hij de meerdere van zijn voorgangers. Hij heeft oog voor de staatsrechtelijke problematiek. Aan de andere kant vraag ik me af of het hem niet aan politieke ervaring ontbreekt. Zo'n voorstel om de Antillen in tweeën te splitsen (gemenebest-constitutie): als je wilt dat de Antillen bij elkaar blijven dan moet je níet met zo'n voorstel komen. Dat leidt tot versplintering. Ik kan het niet eens zijn met zijn stelling dat het zelfbeschikkingsrecht - als het om de onafhankelijkheid gaat - per eiland besloten kan worden, maar dat als het om een aparte status gaat in het koninkrijk, alle drie landen akkoord moeten gaan. Ik vraag me af of hier sprake is van een denkfout. Op het moment dat je zegt dat het zelfbeschikkingsrecht álle eilanden toekomt - en dat het níet hoeft te leiden tot onafhankelijkheid, is het dan niet logisch dat je ook zelf zou moeten kunnen beslissen over een aparte status? Je moet alle gevolgen van het zelfbeschikkingrecht aanvaarden".

Dát is in feite de kern van de hele zaak..

"Ik denk dat het, achteraf gezien, onjuist is geweest dat besloten werd tot herstructurering na Aruba's vertrek. Ze hadden het moeten laten zoals het was. Twee bestuurslagen zijn niet abnormaal. Als je een gedecentraliseerde staat hebt, heb je noodzakelijkerwijs twee lagen. Nu doet iedereen alsof het abnormaal is. We hebben vanaf '51 met twee bestuurslagen gewerkt".

Heeft het gewerkt, waren de ervaringen positief?

"Mag ik het omdraaien, heeft het níet gewerkt? Je kunt altijd naar betere staatsvormen gaan, maar je moet niet iets weggooien voor je weet wat je ervoor in de plaats krijgt".

Het komende referendum en de voorbereiding daarop...

"Het gaat om een consultatief referendum. Juridisch ben je niet aan de uitslag gebonden. Je kunt een beslissing nemen als parlement en het achteraf aan de bevolking voorleggen, dat is niet abnormaal".

Maar wordt die bevolking nu niet op zeer subjectieve manier voorbereid op de keuze?

"Op het moment dat het referendum wordt georganiseerd moet er een duidelijke keuze-mogelijkheid zijn. Je kunt niet gaan stemmen vóór of vóór een autonome positie. De politici raden het publiek aan voor een status aparte te stemmen. Daar is toch niets op tegen? Nadat zij hun zegje hebben gedaan komen de tegenstanders aan bod. Het is niet onjuist dat het parlement een standpunt inneemt en dat voorlegt. Je bent er als kiezer niet aan gebonden".

De politici hebben toch een reden dat ze nu willen doen voorkomen dat je 'voor Curacao' bent als je het men hún keuze eens bent. Dat is toch eenzijdig?

"Je kan moeilijk van hen verwachten dat ze een ander standpunt gaan propageren. Er moet een andere beweging komen die op de nadelen zal moeten wijzen. Ik weet niet of je van hen mag eisen dat zij (de politici) de nadelen uit de doeken doen. Dat zullen ze ook niet doen denk ik. Je blijft als politicus subjectief in deze zaken".

Het referendum is voor niemand bindend. Hopen onze politici echter niet dat de uitslag als een psychologisch wapen gebruikt kan worden?

"Ja. Ze kunnen het

Vervolg op pag. 3

IN DIT NUMMER van Ñapa :

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: **Norbert Hendrikse**
LAYOUT: **Solange Isselt**

Na ineenstorting oud-bondgenoot Sovjetunie

India wil militaire samenwerking met V.S.

NEW DELHI - Nadat hun onderlinge betrekkingen jarenlang werden beheerst door wantrouwen lijkt India, volgend op de ineenstorting van zijn oude bondgenoot de Sovjetunie, klaar te staan nauwere militaire banden aan te gaan met Washington. Dit hebben functionarissen en defensiedeskundigen verklaard. De opdoemende samenwerking op veiligheidsgebied is het gevolg van recente verbetering van de politieke en economische banden met Washington, nu het om hulp en investeringen verlegen zittende India de blik naar het westen richt en studeert op nieuwe strategische bondgenootschappen, zeiden zij. Luitenant-generaal Johnny Corns, commandant van de Amerikaanse strijdkrachten in de Stille Oceaan was vorige week in New Delhi om een bijeenkomst voor te zitten van de eerste gezamenlijke Indisch-Amerikaanse militaire commissie die de mogelijkheden gaat onderzoeken voor gezamenlijke manoeuvres, opleidingsprogramma's en de overdracht van technologische kennis.

Admiraal Frank Kelso, hoofd van de Amerikaanse marine-operaties, was een van de hoge gasten op de Dag van de republiek in India, die afgelopen zondag werd gevierd. Kelso voerde besprekingen met politieke zowel als militaire leiders. Het houden van gezamenlijke marineoefeningen kwam bij het overleg met zijn Indiase collega's aan de orde, maar ook de gevolgen van de sluiting van de zeer grote Amerikaanse marinebasis Subic Bay op de Filipijnen.

India beschikt van de landen aan de Indische oceaan over de grootste marinevloot en zijn 1,1 miljoen man tellende leger is het op drie na grootste ter wereld. Generaal Colin Powell, voorzitter van de Amerikaanse verenigde chefs van staven, en leger-opperbevelhebber Gordon Sullivan bezoeken naar verwachting India rond april.

BANDEN AANHALEN

"India en de Verenigde Staten gaan hun strijdkrachten en defensieactiviteit naar elkaar meer openstellen en de banden aanhalen bij samenwerking in ambitieuze defensieprojecten", verklaarde de Indiase minister van Defensie Sharad Pawar vorige week. De Sovjetunie was jarenlang India's belangrijkste wapenleverancier, diplomatieke bondgenoot en voornaamste handelspartner. Maar de ineenstorting van de Sovjetunie doet de eens innige samenwerking met Moskou op de grondvesten schudden.

Maar "India wil sneller gaan dan de Verenigde Staten", zei een diplomaat. "India kijkt er nu anders tegenaan, maar het is niet zo dat de VS nu meteen met New Delhi in een bed stappen". Hij meende dat de VS belangstelling hebben voor nauwere banden met het Indiase leger om meer inzicht te krijgen in India's strategische doelen in Zuid-Azië, een smeulend kruitvat van etnische conflicten en plaatselijke opstanden, de regio waar de islamitische wereld het hinduïstische India ontmoet en het communistische China.

Defensiedeskundigen zeggen dat India en de VS een gelijksoortige oordeel hebben over het islamitische fundamentalisme en van een mogelijk ontstaand islamitisch blok dat reikt van Turkije tot Pakistan en waarin de nieuwe centraalaziatische republieken in de vroegere Sovjetunie worden opgenomen. India heeft oude banden met republieken als Tadzjikistan en Kirgizië, die liggen aan de oude zijderoute naar China, en werd verscheidene eeuwen geregeerd door moghuls die het subcontinent uit Centraal-Azië waren binnengetrokken.

Bovendien staan de voorheen sterke banden van Washington met Pakistan, India's erfvijand, de laatste jaren onder druk nu er in het westen van wordt uitgegaan dat Islamabad beschikt over de 'islamitische atoombom'. De VS hebben de hulp aan Pakistan naar aanleiding daarvan gestaakt.

KERNWAPENS

Zowel India als Pakistan staan naar wordt aangenomen op de drempel kernwapen-mogendheden te worden. Op New Delhi wordt druk uitgeoefend zich aan te sluiten bij het non-proliferatieverdrag tegen de verspreiding van kernwapens, dat echter volgens india de bestaande kernwapenlanden bevoordeelt. Defensiedeskundigen en diplomaten zeggen dat Washington hoopt New Delhi te paaien met uitbreiding van de militaire samenwerking en de verkoop van militair materieel om de ondertekening door India van het nonproliferatieverdrag te bewerkstelligen. In de opbloeiende Indo-Amerikaanse verhouding is de levering van militaire uitrusting niet het belangrijkste element, meende de diplomaat. "Wat India wil kan het niet bekostigen of willen de Verenigde Staten niet verkopen. Wat de Amerikanen willen verkopen heeft niet de belangstelling van India", zei hij. Wat beide landen dichter bij elkaar brengt is het op elkaar afstemmen van de strategie en het vestigen van wederzijds vertrouwen.

De toenmalige Pakistaanse leider president Zia-ul-Haq dankte de hemel echter op zijn knieën toen hij hoorde van de invasie van het Sovjetleger. Pakistan werd in de perceptie van Washington immers de buffer om Sovjetambities in te dammen om toegang te krijgen tot de warm-waterhavens aan de Arabische zee. Zia-ul-Haq wist zich niet alleen verzekerd van royale Amerikaanse wapenhulp, maar kon er evenens zeker van zijn dat Washington niet te moeilijk zou doen over het Pakistaanse kernwapenprogramma.

Daar is nu echter verandering in gekomen. Na de terugtrekking van de Sov et troepen uit Afghanistan en de omwentelingen in de Sovjetunie werd Pakistan voor de Amerikaanse strategen echter minder interessant. De angst voor het 'rode gevaar' heeft bij sommigen in Washington bovendien plaats gemaakt voor het 'groene gevaar' van een 'islamitische atoombom'.

HULP GESTAAKT

In 1990 staakte president George Bush de economische en militaire hulp aan Islamabad, omdat Pakistan ervan verdacht werd aan een atoombom te werken. De 60 F-16-gevechtsvliegtuigen die Pakistan in de VS heeft besteld, en waarvoor het nog steeds geld overmaakt, worden niet geleverd. Islamabad doet nu, tot ergernis van Washington, wapenaankopen in China en schaft zich M-9 en M-11 middellange afstandraketten aan. Vorige maand verkocht Beijing Pakistan tevens een kerncentrale, 'geheel voor vreedzame doeleinden' om tegemoet te komen aan de elektriciteitsbehoefte van het land met een snel groeiende bevolking.

Vorige week verklaarde de Amerikaanse senator Larry Pressler tijdens zijn bezoek aan Islamabad dat Pakistan over een kernbom beschikt. Dit is door de Pakistaanse regering altijd ten stelligste ontkend. Wel zei de Pakistaanse premier Nawaz Sharif onlangs tijdens zijn bezoek aan Parijs: "Het lijdt geen twijfel dat wij de capaciteit hebben om een atoombom te maken, maar wij zullen daar geen gebruik van maken". Pressler verklaarde ook dat de VS zich grote zorgen maken over het feit dat de islamitische landen Pakistan, Iran, Afghanistan, Turkije en de nieuwe onafhankelijke staten in Centraal-Azië een islamitische federatie zullen vormen met een atoombom. In hoeverre deze vrees gerechtvaardigd is, is de vraag gezien de vele onderlinge geschillen.

In elk geval zal Presslers bewering ongetwijfeld bij de Indiase hindu Bharata Janata Partij (BJP) in goede aarde zijn gevallen. Deze oppositiepartij is de enige in India die zich openlijk voorstander verklaart van een Indiase kernbom. India voerde in 1974 een kernproef uit en wordt geacht een atoombom te kunnen maken. Evenals Pakistan heeft India nooit het non-proliferatieverdrag getekend.

De BJP is de laatste jaren als een komeet omhoog geschoten aan het Indiase politiek firmament. De militante partij keert zich tegen de moslimminderheid in eigen land en is huiverig voor het islamitisch fundamentalisme in West-Azië. BJP-leider Murli Manohar Joshi is momenteel bezig met een rondreis van het uiterste zuiden van India naar het roerige Kashmir.

Indiase militairen patrouilleren in het grensgebied met China, waar het in het verleden diverse keren tot ongeregeldheden kwam.

Volgens Palestijnse bevrijdingsorganisatie:

Israël zoekt tijdwinst met regeringscrisis

JERUZALEM - Israel probeert tijd te winnen in het vredesproces in het Midden-Oosten. Voor de Palestijnse bevrijdingsorganisatie (PLO) is het zo klaar als klontje dat de regeringscrisis waarmee Israel kampt, onderdeel is van een komplot om de vredesbesprekingen te saboteren. Volgens PLO-woordvoerder Ahmed Abderrahman is het duidelijk dat de regering van premier Yitzhak Shamir speelt op tijdwinst om te vermijden dat fundamentele kwesties aan de orde worden gesteld.

Of Abderrahman het bij het rechte eind heeft, moet afgewacht worden. Feit is wel dat de spanning in de regering toenam naarmate de vredesbesprekingen minder vrijblijvend werden. De twee extreemrechtse partijen kondigden hun vertrek uit de regering aan nadat Israel bij de besprekingen in Washington had afgesproken om afzonderlijk met de Palestijnen en de Jordaniërs te gaan onderhandelen. Voor de Moledet- en Tehiya-partij was het onaanvaardbaar dat de regering de Palestijnen beperkte autonomie wilde voorstellen. Dat plan is volgens de afgetreden minister zonder portefeuille, Rehavam Zeevi, van Moledet gevaarlijk voor Israel. Naar zijn mening zal het voorstel bovendien onherroepelijk naar een Palestijnse staat leiden. Door uit de regering te stappen hoopt Zeevi dat het vredesproces ontspoort.

De regering van Shamir verloor door de stap van de twee uiterst rechtse partijtjes in ieder geval zijn wankele meerderheid in de Knesset (parlement). Zonder de vijf zetels van Moledet en Tehiya beschikt Shamir nog maar over 59 van de 120 zetels in het parlement. Waarnemers verwachten dat de verkiezingen die voor november op de agenda staan, zullen worden vervroegd naar juni.

ONGELEGEN

De huidige politieke onzekerheid komt premier Shamir wellicht ook niet ongelegen. Het biedt met betrekking tot het vredesproces een kans om tijd te winnen. Shamir heeft nooit veel gevoeld voor het vredesproces. Onder druk van de Verenigde Staten ging Israel naar de vredesconferentie over het Midden-Oosten. Vorige week zei de leider van de Likud-partij tot joodse kolonisten dat Israel zal doorgaan met het vestigen van nederzettingen in de bezette gebieden. "Geen enkele macht zal ons daarvan kunnen weerhouden", aldus Shamir. Hij koos daarmee duidelijk positie tegen de VS die de nederzettingen als voornaamste obstakel in het vredesproces beschouwen.

Als de verkiezingen worden vervroegd dan zullen zinvolle onderhandelingen over het Midden-Oosten tot die tijd niet mogelijk zijn. Ook de kabinetsformatie die daarop zal volgen, zal - zoals de ervaring leert - de nodige tijd vergen. Bovendien is tegen die tijd de strijd om het Amerikaanse presidentschap vol onder stoom en zijn van de VS waarschijnlijk weinig riskante initiatieven op het terrein van de buitenlandse politiek te verwachten. Zeker waar het een gecompliceerde situatie zoals het Midden-Oosten betreft.

Hoewel Shamir tegenover de kolonisten van Betar Illit duidelijke woorden sprak, zoals "wij zeggen tot ons zelf en de niet-joden in de wereld en de volgende generaties dit zal ons eigen land zijn, hier zal ons huis zijn, voor nu en altijd". Zijn antwoord op de vraag of Israel de gevraagde Amerikaanse bankgaranties in gevaar wil brengen door de bouw van nederzettingen te vervolgen moet de kolonisten toch te denken hebben gegeven. "Wij gaan door met de bouw en wij hopen dat we er niets voor hoeven op te offeren".

ACTUEEL

De kwestie van de bankgaranties van tien miljard dollar die Israel aan de VS heeft gevraagd, wordt binnenkort actueel. De Amerikaanse president, George Bush, besloot in september het verzoek vier maanden op te schorten om het vredesproces niet in gevaar te brengen. Washington verbond aan een eerdere lening al de voorwaarde dat het geld niet in de bezette gebieden mocht worden gebruikt. Binnen enkele dagen zal naar verwachting de Israelische ambassadeur in Washington een gesprek hebben met minister James Baker van Buitenlandse Zaken over deze kwestie. De bankgaranties zouden Israel in staat moeten stellen tegen gunstiger voorwaarden geld te lenen op de kapitaalmarkt.

Jeruzalem wil dat geld gebruiken voor de opvang van de honderdduizenden immigranten uit met name de voormalige Sovjetunie. Shamirs minister van Financiën, Yitzhak Modai, was duidelijker over een eventuele koppeling door de VS van een stopzetting van de bouw van nederzettingen aan het verlenen van de kredietgarantie. Als dat gebeurt dan zal ik de premier adviseren die voorwaarde af te wijzen, aldus Modai. Het ministerie van Financiën werkt overigens aan een rapport om de Amerikanen ervan te overtuigen dat Israel de garanties hard nodig heeft. Zonder die steun zal de werkloosheid in 1996 tot het recordniveau van 16,2 procent stijgen tegen 10,6 procent nu. Bovendien zal Israel waarschijnlijk met grote financiële problemen te maken krijgen. Over een periode van vijf jaar zal het 26,5 miljard dollar in het buitenland moeten lenen om een miljoen immigranten te kunnen opvangen. Voor de oppositionele arbeiderspartij is het duidelijk dat de werklozen en immigranten de prijs betalen voor de opstelling van de regering.

Welke koers Shamir de komende tijd zal kiezen is nog niet duidelijk. Hij laat zich zoals gewoonlijk niet in de kaart kijken, zo schreef de krant Yedioth Aharonoth. De opinieonderzoeken wijzen op winst voor Likud en de rechtse en religieuze partijen en verlies voor de Arbeiderspartij. De partij van Shimon Peres ziet alle onbuigzame verklaringen van Shamir ten spijt zich beroofd van een mogelijkheid zich als enige voorvechter van vrede af te schilderen. Shamir ging per slot van rekening zelf naar Madrid om zijn land bij de vredesconferentie te vertegenwoordigen.

De Israelische ambassadeur in de Verenigde Staten, Zalman Shoval, had vorige week een ontmoeting met minister van Buitenlandse Zaken James Baker over de aanvraag van een lening van 10 miljard dollar door Israel. De Amerikanen willen het inwilligen van de lening verbinden aan de stopzetting van de bouw van nieuwe nederzettingen in de bezette gebieden aan de westelijke Jordaanoever.

Opzet bij dodelijk auto-ongeluk

Twee blanke verzekeringagenten hadden levensverzekeringen afgesloten voor ten minste twee van de acht zwarten die betrokken waren bij een **dodelijk ongeluk** met een mini-bus. Dat heeft een Zuidafrikaanse verzekeringsmaatschappij woensdag meegedeeld.

Drie overlevenden van het ongeluk vertelden de politie dat zij dachten dat de blanken het incident, dat tien dagen geleden in Oost-Transvaal gebeurde, expres veroorzaakt hadden.

Emel Linde, een onderzoeker van de verzekeringsmaatschappij Sanlam, verklaarde dat uit de polissen van twee van de drie overlevenden bleek dat zij op naam stonden van twee verzekeringsagenten die pas bij Sanlam werkten. De polissen gingen 18 dagen voor het ongeluk in en werden afgesloten voor een 'behoorlijk bedrag', dat echter niet zal worden uitgekeerd als er sprake blijkt te zijn van opzet.

Sanlam onderzoekt nog de polissen van de derde overlevende en de vijf zwarten die omkwamen bij het ongeluk. De overlevenden vertelden dat de blanke agenten, die hen als arbeiders hadden aangenomen, hen naar hun werk reden toen het ongeluk gebeurde. De bus reed van een klif, nadat de bestuurder was uitgestapt om de motor na te kijken. Een van de slachtoffers vertelde dat de ramen waren zwartgemaakt en de handgrepen van de deuren aan de binnenkant waren verwijderd.

Juridische faculteit wordt meerderjarig

Frank Kunneman: "Je kunt gerust van een revolutie spreken"

DE JURIDISCHE FACULTEIT van de Universiteit van de Nederlandse Antillen heeft de afgelopen jaren alle ramen en deuren eens goed tegen elkaar opengezet. Het werd hoog tijd voor een frisse wind en een nieuwe koers. Daaraan is hard gewerkt en niet zonder resultaat. In drie jaar tijd is de Faculteit klaargestoomd om als 'meerderjarige' een nieuw tijdperk in te gaan. Er is een abonnement op CD-ROM (een juridische bibliotheek op CD-schijven) genomen waarmee 'up to date' artikelen op het scherm kunnen worden getoverd. De oude vertrouwde kandidaatsbul maakt met ingang van het komend academisch jaar plaats voor een propedeusebul en bovendien zullen drie Nederlandse hoogleraren het docententeam op part-time basis gaan versterken. Daarmee komen de bul Nederlands Recht en drie promotieplaatsen binnen handbereik. Decaan mr. dr. Frank Kunneman: "Je kunt gerust van een revolutie spreken".

= door Hennie Harinck =

Officieel wordt de Juridische Faculteit op 10 september 1992 volwassen. Aan het vierde lustrum werd voorbijgegaan. Kunneman: "We hadden het gewoon te druk. Toen kwamen we op het idee om 21 jaar te vieren".

JONG

Vergeleken bij de universiteiten in Nederland is de UNA een nog jonge loot aan de stam der wetenschap. De Faculteit der Rechtsgeleerdheid is de eerst opgerichte en dus oudste faculteit. Van 1868 tot 1982 bestond op Curaçao de mogelijkheid een zogenaamde praktizijnsopleding te volgen. Deze opleiding beoogde te voorzien in een groeiende behoefte aan juridisch geschoold kader. In de loop der jaren hebben de praktizijns op velerlei terrein hun sporen verdiend. Een aantal van hen heeft na enkele jaren de meesterstitel behaald op grond van een met succes voltooide universitaire opleiding; velen zijn door de ervaring in de praktijk uitgegroeid tot bekwame juristen.

In 1946 verscheen een landsverordening met betrekking tot een rechtsschool in het *Publicatieblad*. Toch zou het nog tot 10 september 1971 duren, voordat de Rechtshogeschool van de Nederlandse Antillen, de grootmoeder van de UNA, werd geopend.

In 1973 behaalden de eerste studenten de kandidaatsbul. Twee jaar later kon de eerste doctoraalbul Antilliaans Recht worden uitgereikt. Niet alleen het eindniveau van de opleiding was inmiddels veranderd, ook de naam van het instituut had een wijziging ondergaan: de Rechtshogeschool was intussen een Hogeschool geworden. In 1983 werd de studierichting Antilliaans Notarieel Recht in het leven geroepen en twee jaar later werd een derde studierichting ingesteld: Antilliaans Fiscaal Recht.

DENKTANK

Voornaamste doel bij de oprichting van de Faculteit was het opleiden van een eigen kader. Ook culturele factoren speelden een rol. Zo hoopte men dat het instituut een bijdrage zou kunnen leveren aan 'de verheffing van het volk'. Dit zou bijvoorbeeld kunnen leiden tot 'de bevordering van de kritische zin en de verfijning van de smaak'. Ook de politieke bewustwording zou een stimulans kunnen krijgen, indien er een 'denktank' op de Nederlandse Antillen was. Op verschillende manieren heeft de Faculteit aan deze taak gestalte proberen te geven en doet dat nog steeds zeer intensief, onder meer door het organiseren van lezingen en symposia.

Zo is het bereiken van de meerjarigheid voor de Faculteit aanleiding om dit op een gepaste - academische - wijze te vieren. Er wordt een symposium georganiseerd waarbij de vraag 'Constitutionele toetsing in de Nederlandse Antillen, ja of nee?' centraal zal staan. Dit symposium zal op 31 januari in de aula van de UNA worden gehouden.

Een keur aan sprekers zal over dit voor de Antillianen zo belangrijke vraagstuk uitwijden. Zo zal mr. Wijnholt, president van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de N.A. en Aruba, het sprekersgestoelte beklimmen maar ook dr. R. Martha, de vertegenwoordiger van de N.A. bij de Europese Gemeenschap in Brussel.

Onder de gastsprekers bevindt zich tevens prof. mr. C.A.J.M. Kortmann. Hij is hoogleraar Staats- en Bestuursrecht aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen en zal nog regelmatig terugkeren naar Curaçao om colleges aan de Faculteit te verzorgen wat ook geldt voor zijn broer prof. mr. S.C.J.J. Kortmann (hoogleraar Privaatrecht) en prof. mr. G.J.M. Corstens (hoogleraar Strafrecht).

TOPNIVEAU

De komst van deze los/vast medewerkers vergroot het draagvlak van de Faculteit enorm, aldus Kunneman. Ze zullen voor zes jaar worden aangesteld en komen jaarlijks vier tot zes weken colleges verzorgen voor de UNA-studenten. "Kunnen beschikken over mensen op een dergelijk topniveau verhoogt het aanzien van de Faculteit en geeft haar een ander, meer professioneel gezicht."

Niet alleen zal zeer nauw samengewerkt gaan worden met de Katholieke Universiteit Nijmegen, ook komen er samenwerkingsovereenkomsten met de universiteiten van Florida en Aruba.

De Faculteit heeft haar deuren wijd opengezet. "Dat voorkomt dat we inslapen. Het is voor een academische instelling van levensbelang dat er uitwisseling van mensen en ideeën plaatsvindt." De 'ideeën' komen deels binnen via de splinternieuwe CD-ROM van Kluwer in de vorm van de laatste publikaties op juridisch gebied en toegang tot een juridische bibliotheek, maar natuurlijk ook met de gastdocenten.

Studenten die komend studiejaar rechten gaan studeren aan de UNA zullen in een nieuw ingerichte studie binnenkomen. Het tweejarige kandidaats heeft dan plaats gemaakt voor een propedeuse jaar. Hiermee beoogt de Faculteit het eerste deel van de studie beter op het doctoraalgedeelte te laten aansluiten. Studenten die dit jaar nog met de 'oude stijl' rechtenstudie zijn begonnen kunnen deze uiteraard afmaken, aldus Kunneman.

"De inhoud van het kandidaatsprogramma sluit in de praktijk niet goed aan op de doctoraalfase omdat de eerste naar verhouding te licht is. Een gevolg is dat het kandidaatsexamen niet voldoende selecteert en studenten alsnog stranden tijdens hun doctoraal." De nieuwe propedeuse is zo ingericht dat bovendien de aansluiting van de vakken op de vervolgstudie strakker wordt.

FRANK KUNNEMAN ...*het gaat lukken...*

Nu nog worden tijdens de kandidaatsjaren vakken als economie en sociologie vrijwel geïsoleerd van de rechtenstudie gedoceerd. Kunnenman: "We streven ernaar om een samenhangender lespakket in de propedeuse samen te stellen. Studenten moeten al tijdens het eerste jaar de teneur van de gehele studie kunnen oppikken."

"Wij doen niet onder voor Nederlandse universiteiten"

Met deze drastisch nieuwe opzet, die overigens in Nederland al in 1982 is doorgevoerd, hoopt de Faculteit het aantal drop-outs terug te dringen. Maar liefst vijfennegentig procent van alle -Nederlandse en Antilliaanse - eerstejaars houden het tijdens of na het eerste studiejaar voor gezien of stappen over naar een andere studie. Met de invoering van een meer realistisch vakkenpakket in de propedeuse hoopt men de studenten al direct kennis te laten maken met de zwaarte en globale inhoud van de studie. "Om teleurstellingen te voorkomen maar ook om een strengere selectie toe te passen."

Om de *braindrain* naar Nederland af te remmen zijn de studiemogelijkheden eveneens aangepast. In de nieuwe structuur kunnen eerstejaars studenten na een propedeusejaar aan de UNA twee jaar naar de Katholieke Universiteit Nijmegen waarna ze weer terugkomen om hier af te studeren. Daarmee worden twee vliegen in één klap gevangen. De studenten kunnen hier eerst wennen aan het academische milieu, aan het studeren en aan de studie zelf en met twee jaren Nederland wordt tegemoetgekomen aan de behoefte om ook kennis te maken met het Nijmeegse studentenmilieu. Overigens kan een Antilliaanse student langer dan vier à vijf jaar studeren, wat in Nederland de maximale studieduur is voor beursstudenten. "We moeten het taalprobleem niet vergeten. Het is voor een Antilliaan een behoorlijke overgang om uitsluitend Nederlands te lezen. Het juridisch jargon is bovendien niet een van de makkelijkste. Daarvoor is tijd nodig."

Kunneman sluit niet uit dat er ook een aantal Nijmeegse studenten gebruik zullen maken van de mogelijkheid 'om onder de tropenzon' te komen studeren. "Daaraan zitten nog wel wat haken en ogen want Nederlandse studenten krijgen hun beurs niet mee naar de Antillen." Hij verwacht wel dat daar een oplossing voor wordt gevonden, wat mede afhangt van de beoordeling van Den Haag. "Als wij voldoen aan bepaalde kwaliteitsnormen dan is er geen vuiltje meer aan de lucht."

Een visitatiecommissie zou wat hem betreft elk moment mogen langskomen. "We zijn er klaar voor en doen niet onder voor de Nederlandse universiteiten." Deze commissie zal komen in opdracht van het Kabinet van Nederlands Antilliaanse Zaken (KabNA) om vast te stellen of de Juridische Faculteit bevoegd moet worden geacht om de Nederlandse bul te kunnen uitreiken (tot nu toe kan men aan de UNA alleen in Antilliaans Recht afstuderen).

Is Kunneman niet bang dat de Faculteit wordt overschaduwd door Nijmeegse 'betweters'? "Het is niet de bedoeling dat we onze ziel en zaligheid aan Nijmegen gaan verkopen. Wij behouden hier zeggenschap."

PROMOVENDI

Vanaf 1992 zal op de UNA ook een begin gemaakt worden met een promotieplan. Hoewel er ooit iemand is gepromoveerd aan de UNA (bij professor Hoefnagels) is het hoog tijd dat de UNA net als elke andere universiteit in het koninkrijk die mogelijkheid gaat aanbieden aan afgestudeerden. Om te beginnen zullen drie plaatsen gecreëerd worden voor wetenschappelijk medewerkers, die vier à vijf jaar de tijd krijgen om te promoveren. Het ligt niet in de bedoeling om dit in de vorm van AIO (Assistent In Opleiding)-schappen te gaan doen. "Promovendi zullen hier een naar verhouding zware onderwijstaak krijgen toebedeeld." Voorwaarde is dat de wetenschappelijk medewerker promoveert in het Antilliaans Recht. "Ook dit vergoot ons draagvlak. Als Faculteit ben je met promovendi minder kwetsbaar."

Het komend studiejaar zal ook een begin gemaakt worden met 'probleemgestuurd thematisch onderwijs'. Met deze mondvol wordt bedoeld dat er onderwijs vanuit een thema wordt gegeven. "Neem bijvoorbeeld Euthanasie en Recht. Dat zou een thema kunnen zijn dat vanuit diverse invalshoeken en disciplines bekeken kan worden." De bedoeling is dat deze vorm van onderwijs de zelfwerkzaamheid van de student bevordert. "

"Het is leuk én leerzaam om op deze wijze ook eens in de keuken van een andere discipline te kijken." Aan de Rijksuniversiteit van Limburg wordt uitsluitend nog in deze vorm gedoceerd. "Daar hebben we het idee vandaan."

Al met al lijkt de Juridische Faculteit een volledige metamorfose te ondergaan. Is het omdat er een jong enthousiast docentencorps aan de slag is gegaan dat met een haast managementachtige *Schwung* te werk gaat? Kunnenman: "Het lijkt een succesverhaal maar wij zijn daar niet alléen voor verantwoordelijk. Al onze ideeën werden enthousiast onthaald en vele bleken in goede samenwerking te kunnen worden gerealiseerd." Of dat in Nederland allemaal zo snel had gekund betwijfelt hij. "Het is opvallend dat op Curaçao heel veel kan. Men staat hier echt open voor constructieve bijdragen en zinvolle veranderingen."

Toch is er nog een 'maar' aan het succesverhaal. Het beleidsplan waar al deze vernieuwingen in zijn verwoord maakt onderdeel uit van het totale UNA beleidsplan. Dat moet nog ingediend worden en dan is het een kwestie van wachten op goedkeuring. Kunneman twijfelt echter niet aan het welslagen van de plannen, waarvan velen al 'op de rails zijn gezet'. "Ik durf te zeggen dat het gaat lukken."

Mr. Carlos Dip....

Vervolg van pag. 1

gebruiken om het standpunt van Curaçao te versterken".

Als nu de meeste mensen niet voor een aparte status voor Curaçao blijken te zijn, wat doen de politici dan?

"Dan wordt het moeilijk, want het alternatief is niet duidelijk. Als men overeenstemming had over een Antillen van vijf onder bepaalde voorwaarden, dan was het gemakkelijker geweest. Ik ken die voorwaarden nu niet. Ze denken er niet over na. Over een Antillen van vijf heeft Curaçao overigens niet alleen te beslissen".

Dus misschien dan toch Bonairc-Curacao?

"Waarschijnlijk wel, maar dan ik welke vorm? Daar moeten we weer over gaan praten".

Hoe komen we uit de huidige patstelling?

"Als Curaçao op zijn standpunt blijft staan, eventueel gesteund door een referendum. Juridisch internationaal-rechtelijk staat men sterk. Door te praten kom je tot oplossingen. Het probleem voor Nederland zijn de andere eilanden".

Maar is dat niet altijd het probleem geweest?

"Ja. Maar volgens de schets van Hirsch Ballin zouden de Bovenwinden bij elkaar kunnen blijven. Dus blijft alleen Bonaire nog over. Daarvoor moet een oplossing te vinden zijn. Ik denk dat als Curaçao blijft vechten, Nederland uiteindelijk moet toegeven. Men kan het ook moeilijk laten varen, je staat anders voor schut. Maar je moet je wel voorbereiden op een harde strijd. Met Aruba is het ook geleidelijk aan gegaan. Het proces komt langzaam op gang. Het staatkundige proces mag echter niet te lang meer duren. Ik denk dat er nog zo'n 5 jaar over heen zullen gaan".

Denkt u dat Nederland in, zeg maar 1997, echt op andere gedachten gebracht zal zijn?

"Ik denk het wel, als je maar met goede alternatieven komt voor de overblijvende eilanden".

Wie moet die aandragen

"Die alternatieven moet primair Nederland aandragen. Nederland is immers primair verantwoordelijk voor de eilanden en niet Curaçao. In het verleden hebben die eilanden ook rechtstreeks onder Nederland gezeten. Curaçao zou eventueel ook kunnen zeggen dat men in een Antillen van vijf wil blijven, maar dan onder voorwaarden waar zij het mee eens kan zijn, een koninkrijksmodel. Dus geen Staten met slechts 14 Curaçaose leden. Curaçaose ministers met gedelegeerden van de andere eilanden. Het zwaartepunt ligt hier, dat moet duidelijk zijn. Als hij realistisch is, moet Hirsch Ballin Curaçao gelijk geven".

BOEIEND BEZOEK AAN JAMAICA EN STO. DOMINGO

Anton Vrede en Nelson Carrilho:

Pleitbezorgers van Curaçaose kunst in het Caribisch gebied

= door Nel Casimiri =

Nelson Carrilho aan het werk in zijn atelier.

IN NOVEMBER tijdens de Gala di Arte en het daaropvolgende seminar Carib Art, brachten verschillende vooraanstaande mensen uit de kunstwereld in het Caribisch gebied een bezoek aan Curaçao, zoals Jerry Graig van de University of the West-Indies in Jamaica en Marianne de Tolentino, de kunstcritica uit Santo Domingo. Zij nodigden kunstenaars uit om als zij eens een bezoek zouden brengen aan hun land, eens een kijkje te komen nemen in bijvoorbeeld de kunstacademies daar. Beeldhouwer Nelson Carrilho en schilder Anton Vrede, twee Antillianen die in Nederland wonen en werken, besloten tijdens hun 'werk'-vakantie op Curaçao van die uitnodiging gebruik te maken. Zij zijn een week naar Jamaica geweest en een week naar Santo Domingo. Zij hebben daar de kunstacademies bezocht en kennis gemaakt met kunstenaars uit die zusterlanden. Ze kwamen overladen met indrukken terug en wilden graag vertellen over hun ervaringen.

Anton Vrede:
"Zulke uitnodigingen zijn veelal formaliteiten, maar ze waren zo enthousiast dat we ze opgebeld hebben en echt kwamen. We zijn in Jamaica en in Santo Domingo ontzettend goed opgevangen. De tentoonstelling in het ITC was goed aangeslagen. Ze hadden al overal verteld dat de kunst in de Nederlandse Antillen van zo'n hoog niveau was. Dat hadden de deelnemers aan het seminar trouwens al gezien op de tentoonstelling Gala di Arte. En ze waren heel erg verbaasd over de behoorlijke kwaliteit van wat hier gepresteerd wordt, omdat er nooit iets aan gedaan wordt, dat wil zeggen dat men van hieruit nooit de moeite neemt om naar buiten te treden."

Nelson Carrilho:
"Toen we in Jamaica aankwamen, heeft Jerry Graig ons direct naar de Academie gebracht. Die is heel groot. Het is een heel bijzonder gebouw met in het midden een grote cirkel met allerlei verschillende afdelingen als stralen van die cirkel naar buiten. Er is een afdeling dans, drama, schilderen, beeldhouwen, keramiek, goudsmeden, van alles. Wat grootte betreft zou je het kunnen vergelijken met de UNA. Ook in Nederland vind je nergens zo'n mooie kunstacademie. Het is een ideale plek en dan zoveel verschillende disciplines in een gebouw. We hebben het aanbod gekregen daar lessen te gaan geven en dat aanbod nemen we zeker aan."

Ze kregen zo'n zelfde aanbod ook in Santo Domingo. Anton Vrede zal zeker naar beide landen gaan, Nelson Carrilho in ieder geval naar Jamaica, misschien ook naar Santo Domingo. Dat zal dan in 1994 zijn.

Anton Vrede: 'We hebben ook een aanbod gekregen van de National Gallery van Jamaica. Dat nationale museum huist ook in een heel mooi groot gebouw. Maar er wordt een nieuw gebouw gebouwd met een beeldentuin erbij. Dat nieuwe gebouw zal 300 miljoen U.S. dollars gaan kosten. Geen Jamaicaanse dollars want die zijn niets waard door de enorme inflatie. Er heerst in Jamaica een verschrikkelijke armoede. We zijn met een jongen die Jerry Graig helpt over een zwarte markt gelopen die heel Afrikaans aandeed. Die markt was kilometers lang, alleen handel, geen kopers. Ik vind het te vergelijken met Senegal, waar ik ook geweest ben.'

Nelson Carrilho: 'Er is een spanning aanwezig op Jamaica. Het heeft prachtige landschappen, maar in de stad wonen heel veel mensen in armoede. Door die armoede worden mensen wel heel inventief. Ik heb mijn ogen uitgekeken. Ook het niveau van de kunstenaars is erg hoog. Het zou goed zijn als iemand van de Akademia di Arte daar eens naar toe zou gaan om te kijken. In 1994 zal er een tentoonstelling zijn van mij in de National Gallery en tegelijk ook in een commerciele galerie.'

Anton Vrede: 'Ik wil daarvoor al een tentoonstelling houden. Alleen de invoer van kunst wordt enorm bemoeilijkt door een belasting tarief van zo'n 86%. We hebben dat ook met de galeriehouder en met het museum besproken. Eigenlijk kun je als buitenstaander niet binnenkomen met je werk. Nu hebben we een aanbod om drie maanden les te komen geven en zelf materiaal mee te nemen en daar ter plaatse werk te maken. We hebben ook zo'n aanbod van Santo Domingo. Daar hoeven we geen les te geven. Men gaat ervan uit dat als ik daar werk, ik vanzelf een groepje om me heen zal krijgen waarmee ik het naar mijn zin zal hebben. De mensen uit de kunstwereld hebben graag mensen van buiten. De belastingen niet. Dat heeft waarschijnlijk te maken met goedkope schilders van Haiti. En er zijn ook lokale kunstenaars met dat soort prijzen.'

Nelson Carrilho: 'De beeldhouwkunst staat in de Dominikaanse republiek op een hoger peil dan in Jamaica.'

Anton Vrede: 'De kunst op Jamaica is voor mij heel Afrikaans. En daarbij denk ik juist aan de driedimensionale kunst. Het is heel toeristisch, veel houtwerk. In Santo Domingo is bijvoorbeeld wel een bronsgieterij. In Jamaica zijn ze pas begonnen met bronsgieten op de academie. Daardoor zal het beeldhouwwerk zeker rijker worden. De contacten van Santo Domingo zijn ook veel uitgebreider. Veel Dominikanen exposeren in Spanje, op Cuba of in Miami. Die contacten worden gelegd door de National Gallery van Santo Domingo, de Galeria Arte Moderna Santo Domingo. Op Santo Domingo wonen en werken ook buitenlandse kunstenaars zoals Thebaut en ook verschillende Spanjaarden.'

Nelson Carrilho: 'Dat is ook het geval op Jamaica. We hebben daar bijvoorbeeld een Engelse schilder ontmoet en een Surinaamse muziekpedagoog. Er zijn ook verschillende leerlingen uit Suriname. Er is een uitwisselingsprogramma met buitenlanders.'

Anton Vrede: 'In Santo Domingo hebben we de Altos de Chavon, school of design, bezocht. Die school is gesticht door een Italiaan. Maar we waren op een ongelukkig tijdstip daar, want iedereen was met vakantie.'

Nelson Carrilho: 'Mij sprak die omgeving niet zo aan. Ik vond de academie op Jamaica heel bijzonder. In die school zitten allerlei disciplines, ook een theaterafdeling en ik doe in Amsterdam ook veel met theater. Jamaica heeft mij echt geinspireerd. Kunst is veel meer Jamaicaans in Jamaica.'

Aan het gezicht van Anton Vrede is duidelijk te zien dat hij de mening van Nelson in deze niet deelt.

Nelson Carrilho: 'Onze bedoeling van dit verhaal is om te benadrukken dat de Gala di Arte van een heel hoog niveau was. We hebben nu pas gezien wat Curaçao allemaal te bieden heeft. En we zijn zo bang dat als er niets mee gedaan wordt, we weer moeten wachten op een nieuw ITC. We hebben hier een boek over Jamaicaanse kunst. Jamaica heeft lijnen overal naar toe. Er gebeurt daar zo ontzettend veel. Curaçao moet de boot niet missen. Het is belangrijk om mee te doen met Biennales enzo.'

Anton Vrede: 'Op Jamaica is men heel arm. Maar men is trots. Men wil laten zien: 'Dit zijn ONZE kunstenaars'. De Dominikaanse Republiek is ook heel arm. Maar vanuit historisch oogpunt was het een heel belangrijk land. Lange tijd is de Dominikaanse republiek vanuit Europa gezien als de hoofdstad van het Caribisch gebied. Nu betekent zij niets meer, maar ze heeft er wel heel veel belangrijke contacten aan overgehouden, met Spanje en Engeland bijvoorbeeld. Het nationale museum is imposant. Je kunt het vergelijken met het Stedelijk Museum van Amsterdam.'

Anton Vrede trekt de vergelijking door: 'Jamaica is zo arm, dat is het Ethiopie van het Caribisch gebied. En dan is Curaçao het Zwitserland. En hier is niets van een nationaal museum. Op Jamaica is men niet teruggegaan naar Afrika. Afrika is daar gekomen. Het lijkt op Senegal, dezelfde types, dezelfde koppen, dezelfde markt. Afrika is in Jamaica gaan zitten. Persoonlijk vind ik dat heel erg jammer, want ook de economie kun je vergelijken met Afrika. Ik schilder. Als ik verkoop of laat drukken, wordt alles geregeld wat copyrights betreft. Jamaica heeft een geweldige muziekindustrie. Als zij de hun toekomende copyrights van over de hele wereld zouden kunnen innen, zou er geld genoeg zijn voor bijvoorbeeld een goede wegenstructuur e.d. Men gaat slordig met zijn talenten om. Jerry Graig en zijn vrienden waren bijvoorbeeld in juichstemming omdat de rechten van Bob Marley aan Jamaica zijn toegekend en niet aan Japan.

Nelson Carrilho: 'Maar dat is toch logisch?'

Anton Vrede: 'Het had net zo goed andersom kunnen zijn. Het gaat om grote bedragen en grote maatschappijen'.

Nelson Carrilho: 'Ik kan hier niet op reageren. Ik ben maar een week in Jamaica geweest en kan er niet over oordelen.'

Anton Vrede: 'Jamaica is heel creatief wat muziek betreft, maar ook de andere kunst is heel eigen. Jamaica kent wel een sterke Back to Afrika-beweging'.

Nelson Carrilho: 'We zijn maar op drie eilanden geweest, Curaçao, Jamaica en Santo Domingo. Ik kan het niet vergelijken met andere eilanden. We weten te weinig om zulke titels als Ethiopie of Zwitserland te geven. Jamaica is wel heel Afrikaans, het werk ook. Die back to Afrika-beweging is een gegeven.'

Anton Vrede: 'Wat jammer dat zo'n land het niet beter heeft. Dit doet gewoon pijn.'

Nelson Carrilho: 'Die armoede geldt voor heel Zuid-Amerika.'

Wie betaalde in Jamaica dan die kostbare National Gallery?

Carrilho: 'Er waren ook tegenkrachten vanuit de bevolking om zoveel geld daarvoor te gebruiken. Maar je zou kunnen zeggen dat dit project weer mensen van buiten kan aantrekken. Dat zou op Curaçao ook zo zijn. En ook de toeristen hebben op een gegeven moment de zon en de zee wel gezien.'

Anton Vrede: 'Veel mensen zagen hier kunst ook als iets alleen voor een elite bestemd. Met de expositie in het ITC hebben we kunnen zien dat kunst ook voor het volk is. De drempel van een museum ligt veel lager dan die van een commerciele galerie. Dat is veel meer iets voor een kleine groep.'

Nelson Carrilho: 'Als er geen initiatieven komen op Curaçao is de kans groot dat Curaçao de boot zal missen. Van de gezamenlijke kunstenaars op Curaçao komen geen initiatieven, eventueel wel van een individuele kunstenaar.'

Anton Vrede: 'Maar als er individuele initiatieven komen krijgen ze geen back up. Ze kunnen niet zeggen: 'We hebben die en die achter ons staan'. Er moet een kunststichting o.i.d. komen die ervoor strijdt een goed nationaal kunstmuseum op Curaçao van de grond te krijgen. Er zijn capabele mensen genoeg op Curaçao. Denk eens aan Ruby Figaroa, zij is museologe en wil graag iets ondernemen.'

Anton Vrede en Nelson Carrilho raken niet uitgepraat: Jamaica, Santo Domingo en vooral Curaçao. Wat brengt de toekomst voor de Curaçaose kunst. Komt er een nieuw nationaal museum voor moderne kunst? Het liefst zouden ze het vandaag nog regelen. Het zijn goede pleitbezorgers. Curaçao ligt hun na aan het hart. Zij hebben zich in Europa met hard werken en vechten een plaats veroverd. Langzamerhand concentreert hun blik zich steeds meer naar Curaçao, het centrum van het Caribisch Gebied?

In Wannsee werd beslist over lot miljoenen joden

DEZE MAAND is het precies vijftig jaar geleden dat in de villa aan de Wannsee in Berlijn met huisnummer 56/58 enthousiast werd gediscussieerd over de 'oplossing van het jodenvraagstuk'. "De bedienden brachten onophoudelijk cognac. Het was niet zozeer een officiële gebeurtenis, waar iedereen netjes op zijn beurt sprak, maar meer eentje waar, zeker aan het einde, alles door elkaar besproken werd", herinnerde de toenmalige chef van de jodenafdeling van het hoofdbureau van de SS, Adolf Eichmann zich. De leider van de 'Sicherheitspolizei' - de politieke inlichtingendienst van de SS - Reinhard Heydrich had ze allemaal bij elkaar geroepen; de partijfunctionarissen, de SS-leiders en de hoge ambtenaren van de ministeries van Binnen- en Buitenlandse Zaken, Justitie en de bezette oostelijke gebieden. Het doel: de coördinatie van de massamoord op de joden. Men besprak de geplande aantallen, de categorieën waarvoor uitzonderingen zouden gelden, de meest geschikte methoden, het transport en de gebieden die het eerst 'gezuiverd' zouden worden.

Archieffoto: Na de Wannsee Conferentie werden joden in het Getto van Warschau opgepakt en naar diverse concentratiekampen overgebracht om daar te worden vergast.

DETAILS

Tijdens zijn proces in Israël in 1961 gaf Eichmann huiveringwekkende details van de Wannsee Conferentie. "De heren hebben in zeer onverbloemde woorden de zaken bij de naam genoemd. Er werd over doden, elimineren en vernietigen gesproken". In later gevonden protocollen van de conferentie staat in dat typische bureaucratische Duits: "Onder competente leiding zullen, in het kader van de 'Endlösung', de joden in het oosten op een passende manier te werk worden gesteld. In grote arbeiderskolonnes en onder scheiding der seksen, worden de arbeidsgeschikte joden al wegen en straten bouwend door deze gebieden geleid, waarbij ongetwijfeld een groot deel door natuurlijke vermindering zal uitvallen". Wat er met de rest zou gebeuren - voor Heydrich kwamen er in totaal 11 miljoen mensen voor de 'Endlösung' in aanmerking - werd door de vertegenwoordigers van het 'Herrenvolk' als volgt geformuleerd: "Het mogelijke restbestand zal, omdat het zich hier ongetwijfeld om het deel handelt dat het meest tot tegenstand in staat is, dientengevolge behandeld moeten worden, temeer daar dezen een natuurlijke elite uitmaken die bij vrijlating de kiem kan leggen van een nieuwe joodse opbouw". Het bevel om de massamoord voor te bereiden en systematisch aan te pakken kreeg Heydrich in juli 1941 per brief van Hermann Goering: "Ik geef u hiermee de opdracht alle noodzakelijke voorbereidingen in organisatorische, inhoudelijke en feitelijke zin te treffen voor de oplossing van het jodenvraagstuk in het Duitse invloedsgebied in Europa". Hiermee werd de laatste en vernietigende fase van de anti-semitische politiek van de nazi's ingeluid.

MASSAMOORD

Op het moment dat de Wannsee Conferentie begon was de massamoord op Duitse en Oosteuropese joden al in gang. Sinds 1939 bestonden er in Polen en sinds 1941 in de Sovjetunie getto's en vonden er massa-executies plaats. De officiële documenten over het bloedbad van Babi Jar in Kiev vermelde bijna droog: '33.771 joden geëxecuteerd'. De nazileiding beschouwde de executies echter als inefficiënt. In juni 1941 gaf Himmler het bevel op grote schaal gaskamers te bouwen. Vanaf december in datzelfde jaar begon in de concentratiekampen Chelmno en daarna ook in Belbec, Sobibor, Treblinka, Maidanek en Auschwitz het vergassen. Er is geen schriftelijk bevel voor de vernietiging van de joden van Hitler bekend, maar sinds de zomer van 1941 beriepen Heydrich en Himmler zich tegenover ondergeschikten herhaaldelijk op 'een Fuhrerbefehl'. De Wannsee Conferentie diende vooral om het toezicht op de 'Endlösung' in handen te leggen van de SS en om de overgang naar de systematische massamoord te coördineren binnen de Duitse ambtelijke molens. Het ambtelijke korps volgde bereidwillig: de Reichsbahn stelde treinwagons voor de deportaties ter beschikking, de Wehrmacht hielp de SS bij arrestaties en huiszoekingen en ambtenaren van justitie begonnen wettelijke regelingen voor te bereiden. Zo werd in 1942 verordend dat alle joden die tot minstens drie jaar gevangenisstraf - later zes maanden - waren veroordeeld, onverwijld ter beschikking moesten worden gesteld aan de SS. De Duitse industrie leverde het voor het vergassen gebruikte 'Zyklon B' en ambtenaren van het ministerie van Buitenlandse Zaken gingen zich om de deportaties uit de door Duitsland bezette gebieden bekommeren. Zo kreeg alles een officieel en grondig georganiseerd karakter.

***

AMERICAN EXPRESS heeft in het laatste kwartaal van vorig jaar een 71,7 procent hogere winst geboekt van 237 miljoen dollar tegen 138 miljoen dollar in de overeenkomstige periode van 1990. Per aandeel steeg de winst van 28 tot 47 dollarcent. De omzet lag 5,2 procent hoger op 6,63 miljard dollar. Over geheel 1991 verdrievoudigde de winst tot 789 miljoen dollar, terwijl de omzet met 5,9 procent toenam tot 25,8 miljard dollar.

Richard Hart Nibbrig: "We zijn allemaal goudzoekers"

'St Maartens merengues' is een lofzang op Caribische vrouw

= door Maria van Enckevort =

HET BOEK 'Sint Maarten Merengues' van de auteur Richard Hart Nibbrig is een lofzang op de kracht en warmte van de Caribische vrouw. Het is het verhaal van een Nederlandse advocaat die naar Sint Maarten is geëmigreerd om de materialistische levenswijze van het Westen te ontvluchten. Ontgoocheld door de hebzucht en het groeiende materialisme van het eiland en door zijn teleurstellende relatie met een Amerikaanse, wordt hij verliefd op Pura, een zangeres uit de Dominicaanse Republiek.

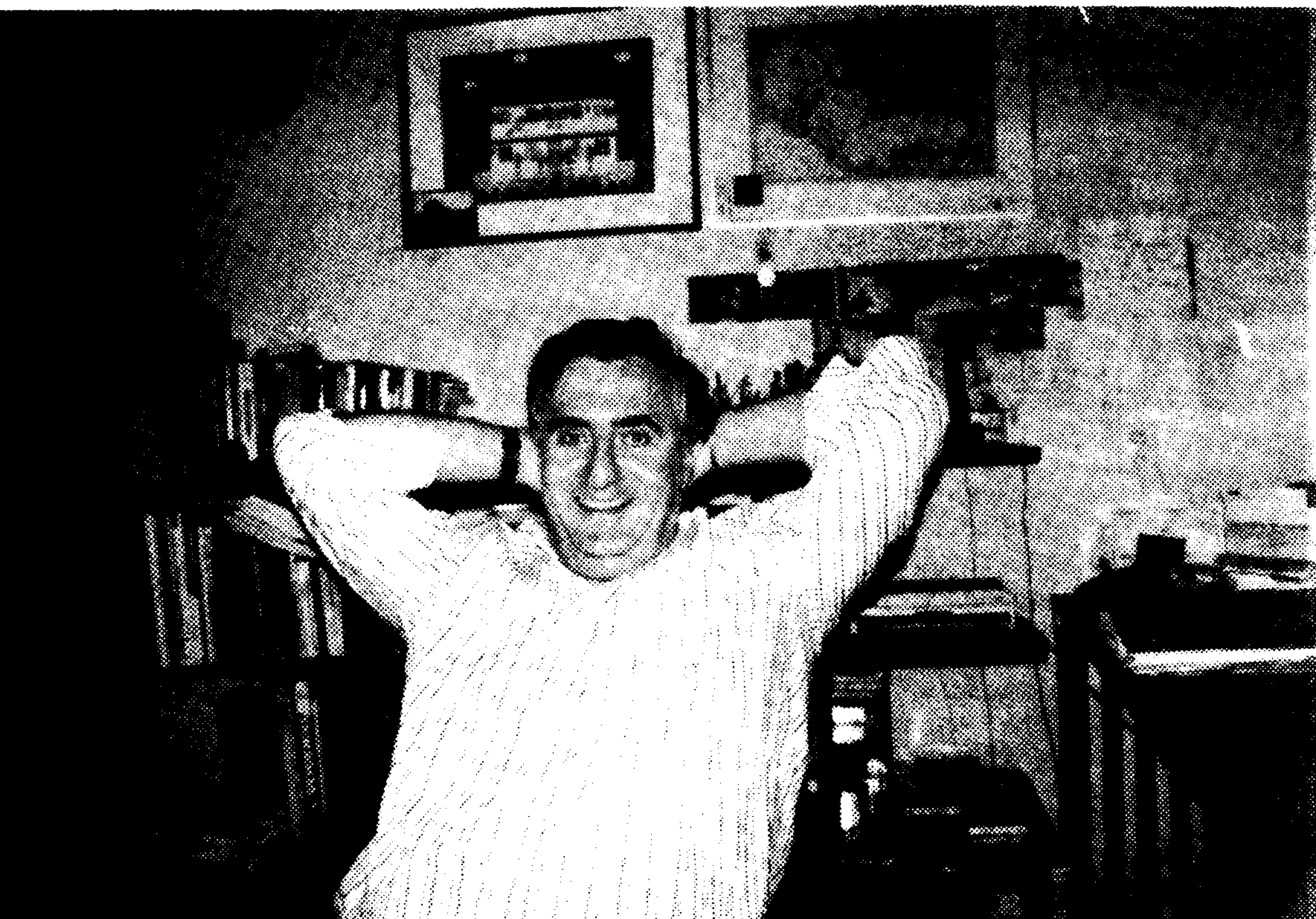
Samen met een Nederlandse volgt hij Pura naar Santo Domingo waar ze alle drie in een verrassend avontuur belanden. Pura vertegenwoordigt het werkelijke leven van het Caribische Gebied en Latijns Amerika. Door haar natuurlijke karakter en haar warmte en vriendelijke gedrag is ze een weldaad voor de neurotische handelwijze van deze gestoorde Westerlingen. Richard Hart Nibbrig was bereid om een aantal vragen te beantwoorden in een interview.

Waarom beschouwt U de Westerse maatschappij als neurotisch en gestoord?
"Overal om je heen zie je liefdeloze tendenties. Man en vrouw lijken niet meer in staat om liefdevol met elkaar om te gaan. Misschien stel ik het wel te zwart/wit in m'n boek, maar voor mij is het axioma in een liefdevolle omgang van mensen nog steeds het geven, slechts daarin vind je satisfactie. Tegenwoordig is alles geconcentreerd op het nemen. Vroeger waren mensen bereid tot het offer, bereid om zich weg te cijferen. Als je dat nu zo stelt krijg je een heel leger gillende dames op de been: "Wat ben jij voor een reactionair!"
Bent U bereid zich op te offeren?
"Eh...Ja, jazeker..., maar eigenlijk zijn we allemaal goudzoekers. Ik behoor tot die generatie van veertig en ouder die opgegroeid zijn in de "flower-power" periode en die geroken hebben aan de idealisme van die tijd. Waar zijn die mensen nu? Vijfennegentig procent zijn gewicht voor de eisen van de burgelijke samenleving — maar dat staat allemaal in het boek — en hun huidige thema's zijn: hypotheek, tweede huis, derde minnares, kan ik mijn psychiater nog betalen? De jongere generatie kijkt terug naar de profeten van de zestiger jaren. In het boek noemt Santbrink mijn generatie 'slapkanussen'. Er is een zekere mate van teleurstelling, zowel in mezelf als door wat ik om me heen zie. Na de zestiger jaren is er weinig inspirerends gebeurd en wij kunnen ons niet op de borst slaan dat we het beter gedaan hebben dan onze ouders".
U hebt drie jaar op Sint Maarten geleefd en gewerkt. Wat betekent volgens U de Nederlandse Antillen voor Nederland?
"Drie kwart van de Nederlanders die naar de Antillen gaan ontvluchten het asfalt en het slechte weer. Het trekt niet echt 'zoekers' aan. De mentaliteit van inpakken en wegwezen neemt alleen maar toe. Het grootste gedeelte keert na een aantal jaren teleurgesteld terug als ze merkten dat alles minder snel gaat dan ze hoopten. Dan is er een kleine groep, die zich met onderwijs bezig houdt, die soms nog een mooie boodschap heeft.

De natuurlijke voorwaarden voor menselijk contact zijn vêel beter op de Antillen dan hier in Nederland. Hier zijn te veel drempels: eerst moet je bellen en dan wordt de agenda er bij gehaald... Daar kom je het erf op rijden en voor je het weet is het middernacht. Het leven in het Caribische gebied heeft veel meer facetten dan de meeste Nederlanders zich realiseren".
Waarom bent U weggegaan?
"Ik was te naief... Ik kon niet verder vanwege onenigheden met de gezaghebber — een te banale affaire om te vermelden —omdat ik vond dat een advocaat onafhankelijk moet zijn. Mijn verblijfsvergunning werd beëindigd en ik moest terug naar Nederland. Daar ben ik in 1986 bij Fokker Aircraft B.V. gaan werken als contractonderhandelaar voor Zuid Amerika en het Caribisch gebied. Ik wilde in contact blijven met de wereld en het leven van Latijns Amerika, want ik had heimwee... Er gaat geen dag voorbij of ik denk terug aan het leven op Sint Maarten".
Wanneer hebt U het boek geschreven.
"Ik ben in 1989 begonnen met schrijven tot begin 1990. In die tijd lagen mijn ervaringen hoofdzakelijk buiten Sint Maarten, waar ik verbleef van 1983 tot eind 1985. Vandaar dat alles wat ik schrijf relatief is".
Betekent dat dat het boek geen autobiografie is?
"Inderdaad! Het boek bevat autobiografische aspecten, maar niets is echt gebeurd. De lezers kunnen karakters tegen komen die hun aan bepaalde personen doen denken, maar daar houdt het mee op. Het leven op Sint Maarten was voor mij een bron van inspiratie — het was net een film! — en ik werd zeer gecharmeerd, erna zowel als tijdens m'n verblijf, door de mensen van de Dominicaanse Republiek. Door hen ben ik in aanraking gekomen met 'brujeria', de Dominicaanse variant van volksgeloof dat overal in het Caribisch gebied en Latijns Amerika bestaat, zoals Vudu in Haïti, Santeria in Puerto Rico, Shango in Trinidad en Candomble in Brazilië".
Bij het lezen van het boek valt het op dat U uitstekend op de hoogte bent wat betreft het onderwerp 'brujeria'. Hebt U dit allemaal geleerd tijdens Uw verblijf op het eiland of is er nog meer research bij te pas gekomen?
"Sinds 1980, na het lezen van de boeken van de Braziliaan Jorge Amado ben ik steeds meer geïnteresseerd geraakt in het volksgeloof van Latijns Amerika en het Caribisch gebied. In het Westen is God sinds ongeveer een eeuw dood verklaard, iets waar ik moeite mee heb. Tijdens mijn verblijf op Sint Maarten wist ik van het bestaan van 'brujeria', maar tijdens het schrijven ben ik pas dieper op de materie ingegaan. In de winter van '89, toen ik in een ijskoud New York was, ben ik een reisbureau van de Republica Dominicana binnengestapt om te informeren of ze iemand kenden aan wie ik vragen over 'El Vudu Dominicana — el Brujeria' kon stellen. Een studente die daar werkte wist wel iemand en gaf me het adres van Professor F. Lizardo, auteur van zo'n dertig boeken over muziek en dans en kenner van de Dominicaanse folklore.

We hebben gecorrespondeerd en ik heb hem twee maal ontmoet in de Dominicaanse Republiek. Daar heeft hij me in contact gebracht met echte 'brujas'. Bij een van die brujas heb ik een week in huis gezeten. We hebben ontzettend veel gepraat en ik heb enkele sessies meegemaakt. Mijn schrijven is voor een groot gedeelte gebaseerd op deze ervaringen en de sympathie die ik voel voor hun leefwereld. Maar ik heb ook uitgebreid literatuur onderzoek gedaan van Claude Levi-Strauss tot Clive Y. Thomas".
Waarom hebt U dit boek geschreven?
(Denkt na..)
"Eh... toch uit liefde en verwantschap met het Caribisch gebied, waarvan de Antillen slechts een klein stukje is... Uit sympathie voor de autochtone bevolking van Sint Maarten en voor de Zwarte vrouw want zij is de mooiste van allemaal.. dat is Pura, Milva, Carmela.. Misschien heb ik hen te romantisch gekleurd, maar deze vrouwen zijn heerlijke, warme, gezellige wijven, die ijzersterk zijn. Voor mij zijn ze de levenslijn tussen de moderne, kapitalistische maatschappij en de Derde Wereld.

Hun warme en positieve levenshouding, hoewel die voortkom uit een wereld van armoe en machteloosheid, is een voorbeeld voor de zogenaamde 'ontwikkelde' landen waar de samenleving steeds kouder en killer wordt. Voor mij is Pura de nieuwe Anacaona".
Het boek 'Sint Maarten Merengue' is te koop op Sint Maarten bij Van Dorp Eddine en de Schipwreck Shop, op Curaçao bij Mensing.

Richard Hart Nibbrig

Docenten terug naar school

De militaire regering van Myanmar (het voormalige Burma) heeft meer dan 2.000 docenten van de universiteit **terug naar school** gestuurd voor opfriscurssussen in patriottisme, management en orde houden. Aanleiding voor de extra lessen zijn de studentenprotesten die er in december toe leidden dat alle hogescholen en universiteiten gesloten werden.

De cursus, die een maand duurt, begon maandag in het centrale instituut voor openbare diensten op 50 kilometer van de hoofdstad Rangoon. Zij zal gericht zijn op management en controle van de studenten, "discipline, leiderschap en moraal", verklaarde generaal-majoor Khin Nyunt, het hoofd van de militaire inlichtingendienst, in zijn openingstoespraak.

Daarnaast wordt er aandacht besteed aan de gevaren van het imperialisme, de geschiedenis van het Mynamarese leger en patriottisme, aldus Nyunt. Hij voegde daar nog aan toe dat de professoren ook onderwezen worden in de noodzaak voor het leger om in 1988 de macht te grijpen en het instellen van de noodtoestand.

In december betoogden studenten voor de vrijlating van alle politieke gevangenen, onder wie oppositieleidster Aung San Suu Kyi. Het leger greep hardhandig in, pakte tientallen studenten op en sloot alle hogescholen en universiteiten.

Deze maand zullen in totaal 2.096 professoren en docenten de cursus volgen, verklaarden Myanmarese functionarissen. Daarna is het aan de onderwijzers, ouders en studenten om te bepalen wanneer de universitieten weer geopend kunnen worden, zei Nyunt. Door de politieke onrust in Myanmar zijn de universiteiten de afgelopen drie jaar maar een paar maanden open geweest.

Kinderboeken

= Hennie Harinck =

"Mijn voeten liggen nog in bed"

Dolf Verroen graag geziene gast op school

DOLF VERROEN, de schrijver van *Pas op, mijn hoofd waait weg* ging vroeger wel naar school, maar opletten... "Ik wist niet hoe ik dat moest doen, want ik zat altijd verhaaltjes te verzinnen." Dat doet Verroen nog steeds. Zijn verhalen worden niet zomaar in boekvorm uitgegeven. Hij test ze eerst uit voor een kinderpubliek. Verroen is een graag geziene gast op Nederlandse scholen en bij bibliotheken, waar hij speciale voorleesmiddagen verzorgt.

Nieuwe verhalen krijgen de kinderen dan vers uit pen voorgeschoteld. Verroen let dan goed op of er fouten in staan en zeker of kinderen niet in slaap vallen. "Ik wil niet dat mijn verhalen saai zijn."

Al zijn verhalen zijn een beetje waar gebeurd en een beetje verzonnen. Het verhaal van Janna verzon hij toen hij ooit een meisje leerde kennen dat geen schoenen wilde passen, omdat ze bang was dat haar been niet vast zat en haar voet in de schoen zou blijven zitten. "Dat vond ik eng en ook leuk en daarom heb ik dit verhaal verzonnen", aldus Verroen.

Janna is een klein meisje dat op een dag tegen haar moeder zegt dat ze niet mee om boodschappen kan gaan omdat haar voeten nog in bed liggen. "Ze hadden geen zin om mee te gaan." Haar moeder vindt dat maar raar en zegt resoluut dat dat niet kan. Ze vraagt Janna hard met haar voeten op de grond te stampen. "Je voeten zitten stevig vast, dat voel je zelf."

ORENSOEP

Janna gelooft het allemaal niet zo. Eigenlijk denkt ze dat alles wat uitsteekt van haar af kan vallen. Hoe weet ze nou dat de buurvrouw geen enge heks is die van oren orensoep wil koken? "Mama", zegt ze, "Ik heb zo'n raar gevoel, net of ik helemaal uit elkaar val."

Haar moeder trekt haar aan de oren en beweert dat alles goed vast zit. Janna begint het eigenlijk wel een leuk spelletje te vinden en vraagt aan haar moeder of ze ook aan haar vingers, tenen, navel en billen wil trekken. Als ze beiden buiten lopen en er begint een harde wind te waaien dan roept Janna luid: Pas op, mijn hoofd waait weg!

Maar ze schrikt pas echt als de plastic boodschappentas wegwaait. Haar moeder gelooft voor het eerst wat Janna zegt. "Dat kan best", zegt ze, "Alles aan je lijf zit vast, maar een tas niet. Die kun je wel verliezen." Om van de schrik te bekomen krijgt ze van de bakker snoepjes en daardoor vergeet ze dat ze bijna haar hoofd had verloren.

In *Pas op, mijn hoofd waait weg* staan leuke pentekeningen van Jet Boeke. Het duo Verroen/Boeke heeft samen al meer kinderboeken gemaakt, zoals *De liefste poes van de wereld.*

Boeke tekent graag poezen en paarden, maar "een hoofd dat wegwaait is natuurlijk het allerleukste om te tekenen".

Dolf Verroen en Jet Boeke Pas op, mijn hoofd waait weg Uitgeverij Leopold. Amsterdam voor kinderen van 5-7 jaar ISBN 90 258 4745 5

Snelle tuberculosetest

Een arts moest tot nu toe minstens vier weken wachten voor hij met zekerheid kon zeggen of een patiënt aan tuberculose leed. De Utrechtse bioloog drs. P. Hermans heeft nu een **nieuwe test** ontwikkeld die binnen een dag de uitslag geeft. Hermans promoveert er 10 februari op aan de universiteit Utrecht.

In Nederland is tuberculose bijna uitgebannen, hoewel zich jaarlijks nog 1.200 nieuwe gevallen voordoen. Op wereldschaal echter is het nog steeds een belangrijke ziekte. Naar schatting draagt een derde van de wereldbevolking de verantwoordelijke bacterie bij zich en kan er ziek van worden.

Hoe sneller de arts de diagnose kan stellen, hoe beter. Tuberculose is immers zeer besmettelijk. Tot nu toe was er een snelle diagnose niet mogelijk omdat er een kweek van opgehoest slijm moest worden gemaakt. Het rijksinstituut voor volksgezondheid en milieuhygiene (RIVM) kreeg van de wereldgezondheidsorganisatie geld om een snellere test te ontwikkelen en daarmee ging Hermans aan de slag.

De bioloog gebruikte een nieuwe DNA-techniek die onder moleculair biologen sterk in opkomst is: De polymerase kettingreactie. Daarmee zijn bepaalde stukken DNA razendsnel miljoenen keren te vermenigvuldigen. Hij weet nu een speciaal DNA-fragment uit een speekselmonster te vermenigvuldigen en daarmee is het beter aan te tonen.

Floortje Bloemprijs voor Yvonne Keuls

DE SCHRIJFSTER Yvonne Keuls heeft onlangs de Floortje Bloemprijs ter waarde van 25.000 gulden ontvangen. De prijs wordt toegekend ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het psychiatrisch centrum Bloemendaal.

Yvonne Keuls

Keuls ontving de prijs omdat zij zich inzet voor het doorbreken van taboes op het terrein van de psychiatrie. De schrijfster zal de prijs gebruiken voor het schrijven van een boek over het leven van patiënten in een psychiatrische inrichting. Ter voorbereiding bezocht zij enkele klinieken waaronder Bloemendaal.

"Ik ben blij met deze prijs, want het betekent dat er meer openheid komt over psychiatrische inrichtingen", reageerde de schrijfster desgevraagd. "Tien jaar geleden moest ik nog smoesjes verzinnen om binnen te komen. Nu word ik gestimuleerd door de inrichting zelf". De Floortje Bloemprijs, die dit jaar voor het eerst wordt uitgereikt, zal jaarlijks aan personen die zich inzetten voor het doorbreken van taboes in de gezondheidszorg worden gegeven. De naam van de prijs verwijst naar het boek *Floortje Bloem* over het naargeestige bestaan van heroïnehoertjes dat Keuls in 1982 schreef.

Renoveren of slopen is de grote vraag

AMSTERDAM KRAKEELT OVER VOORTBESTAAN VAN STADION

ED VAN TIJN

AMSTERDAM — Miljoenen sportminnende kijkers zullen deze zomer aan de beeldbuis gekluisterd zitten, als tijdens de Olympische Spelen van Barcelona op de berg Montjuich de vlam zal worden ontstoken. Dat gebeurt tijdens de openingsceremonie van het wereldsportevenement op een nog nooit vertoonde wijze. Een boogschutter zal vanaf het middenterrein van het stadion van zo'n zestig meter een door de Olympische fakkel ontstoken brandende pijl afschieten. Het projectiel moet rakelings over de Olympische kom vliegen en een daaruit opstijgende gaswolk doen ontvlammen.

De organisatoren garanderen bij voorbaat dat deze ongewone operatie feilloos zal verlopen. De schutter krijgt trouwens maar één pijl. Hij kan een herkansing vergeten. Naar schatting zullen 3.5 miljard kijkers het schouwspel gade slaan. Zoveel mensen keken nog nooit naar welk sportevenement ook. Onder die 3.5 miljard kijkers zitten zeker ook de Amsterdamse notabelen die jaren geleden vurig hebben gelobbied voor een Olympisch festijn in hun stad.

= door Victor Hafkamp =

Burgemeester drs Ed van Thijn, een groot sportliefhebber, zal een brok in de keel moeten wegslikken, als het evenement in de Catalaanse hoofdstad van start gaat. Meer dan wie ook had hij graag het Olympisch evenement in zijn stad willen hebben. Maar het sceptische deel van de Amsterdamse bevolking kreeg zijn zin. De stad, waar toch per traditie een "Mot dat nou?"-mentaliteit heerst, leverde zijn zoveelste actiegroep om het verzet tegen de Olympische Spelen in de hoofdstad aan te wakkeren.

Actievoerders uit Amsterdam deinsten er zelfs niet voor terug de leden van het Internationaal Olympisch Comité die in Lausanne de organisator van de Spelen 1992 moeten aanwijzen, met verf en andere materiaal te besmeuren. De toenmalige voorzitter van het Nederlands Olympisch Comité, Henk Vonhoff, commissaris van de koningin in Groningen en geboren Amsterdammer, ging zelfs met een van de actievoerders op de vuist. Het was geen verheffend schouwspel en als Amsterdam al ooit de kans had gedaan het evenement binnen zijn stadsgrenzen te krijgen, dan zou het optreden van de Amsterdamse lieverdjes die kansen aanzienlijk hebben verminderd.

ILLUSIE

Overigens was het een volstrekte illusie dat Amsterdam enige kans op de nominatie zou hebben gemaakt. Bij voorbaat stond vast dat Barcelona, de stad van de voorzitter van het Internationaal Olympisch Comité, Juan Antonio Saramanch, de beste kans maakte. Spanje was al bij voorbaat zo nauw geliëerd met het Columbusjaar 1992 dat elk evenement van enige importantie binnen de Spaanse grenzen een grote kans zou maken.

Amsterdam stelde indertijd zijn kandidatuur niet alleen uit pure liefde tot de sport. De organisatie van zo'n evenement levert elke stad een gigantische financiële injectie op en Amsterdam zou onder meer een prachtige kans hebben gekregen een oplossing te vinden voor de problemen rond de stadion-accomodatie. Juist de laatste maanden is de discussie over de toekomst van het eigen Olympisch Stadion fel opgelaaid. Het verwaarloosde betonnen bouwwwerk staat nog steeds aan de zuidwestelijke stadsrand van Amsterdam. Maar de diep doorgeroeste lichtmasten zijn inmiddels afgebroken.

De eerste fase in een roemloze onttakeling die in maart van dit jaar een vervolg moet krijgen. Het Olympisch Stadion moet plaats maken voor woningbouw. Maar de deelraad Zuid, de Amsterdamse gemeenteraad, de VN Olympisch Stadion, de voetbalclub Ajax en andere minder betrokkenen ruzieën over de vraag of en wanneer de Amsterdamse sporttempel definitief onder de slopershamer moet.

TEGENSTANDERS

De tegenstanders van de sloop manifesteren zich steeds nadrukkelijker. Er is nog wel geen actiegroep van een omvang als die van de anti-Olympiërs, maar links en rechts in de lastige stad verheffen zich stemmen tegen het voornemen van de politici die — mede onder de druk van buurtbewoners — een einde willen maken aan een stukje onvervalste Amsterdamse sporthistorie. De voorstanders van het behoud van het stadion klampen zich sinds kort aan een nieuwe belanghebbende in de kwestie sloop-of-geen-sloop, de gemeente Ouder-Amstel aan de zuidelijke stadsrand.

Op haar grondgebied zou het nieuwe Amsterdamse stadion Strandvliet moeten komen. De gemeente had van het begin af aan grote bedenkingen tegen de bouw van het miljoenen verslindende multifunctionele stadion, waar Ajax voortaan zijn wedstrijden zou moeten spelen. Want — om het nog ingewikkelder te maken -- ook Ajax' eigen stadion in de Watergraafsmeer moet in de toekomst plaats maken voor woningbouw. Ajax' stadion voldoet qua accomodatie (29.500 toeschouwers) en veiligheid niet meer aan de moderne eisen.

MICHAEL VAN PRAAG

Maar als het stadion verdwijnt en ook de Olympische kuip wordt gesloopt, waar moet de roemruchte Amsterdamse club dan heen? Haar toekomst als professionele voetbalclub staat door de accomodatiekwestie aardig op de tocht. Het nieuwe stadion in Amsterdam Zuid-Oost zou voor Ajax de enige oplossing zijn. Maar allereerst is het geld er nog niet (geschatte stichtingskosten 220 miljoen gulden) en nu is er dus ook tegenwerking van de aangrenzende gemeente Ouderamstel (Duivendrecht en Ouderkerk) Burgemeester C. de Groot van die gemeente: "Wij weten nog onvoldoende welke overlast het nieuwe stadion met zich mee zou brengen. Wij hebben nog geen beslissing genomen, maar als we het stadion niet willen, komt het er niet".

De burgemeester kwam met deze weinig frisse nieuwjaarsboodschap naar de Amsterdamse wethouder Louis Genet die zich over de stadionperikelen het hoofd breekt.

1928

Even terug naar 1928, het jaar dat Amsterdam de Olympische Spelen wel mocht organiseren. Dat was vooral te danken aan de grote inspanningen van de toenmalige voorzitter van het Nederlands Olympisch Comité, baron F.W.C.W. van Tuyll van Serooskerken. Over hem gaat het verhaal dat hij het evenement naar het Nederlandse hoofdstad wist te halen door het congres van het IOC, inclusief de grondlegger van de moderne Spelen, baron de Coubertin (Frankrijk) op het congres van 1921 in Lausanne volkomen af te bluffen. Van Tuyll dankte de congresleden voor het feit dat Amsterdam de Spelen van 1924 (!) had toegewezen gekregen. Daar was toen nog geen moment sprake van en ook in Den Haag wist men van niets.

De leden van het IOC moeten met open ogen in de val zijn gelopen. De Coubertin stelde voor "zijn" Parijs de Spelen van 1924 veilig, maar schoof Amsterdam het evenement van 1928 toe. Amsterdam, heel Nederland trouwens, had nog geen stadion en kende dit Griekse woord uitsluitend uit de gymnasiale lessen. Een grote inzamelingsactie onder de Nederlandse bevolking leverde uiteindelijk een bedrag op van 1.2 miljoen gulden voor de bouw van het stadion. Toen de regering haar fiat gaf voor het beoefenen van sport op zondag, was de zaak beklonken.

Architect Jan Wils bouwde het betonnen monument tegenover de plaats, waar eerder ook een klein stadionnetje stond. Nu is het een plein, genoemd naar Van Tuyll van Serooskerken, een hommage aan zijn inspanningen voor de Olympische Spelen 1928. Het stadion heeft in de loop der decennia zijn plaats als sporttempel verdiend. Oude Amsterdammers spreken nog met trots over het Olympische evenement met o.a. het optreden van de grote Finse lange afstandloper Paavo Nurmi. Het Olympische Stadion zou in latere jaren heel wat interlandwedstrijden voetbal huisvesten.

De Olympische dagen in het stadion werden populair, atletiek- en wielerwedstrijden van hoog gehalte vonden binnen de betonnen muren van het stadion plaats, maar als voetbalstadion verloor het geleidelijk aan zijn betekenis. De laatste jaren is het stadion alleen vol, als Ajax er zijn belangrijke competitiewedstrijden of duels om een van de Europese bekers komt spelen.

Voor sommige Amsterdammers is dat nog geen reden het bouwwerk met de grond gelijk te maken. Er gaan daarom ook stemmen op het stadion te renoveren en aan de moderne eisen aan te passen. Wie de grote constructie goed bekijkt, zal het monumentale karakter van Wils' schepping niet kunnen tegenspreken. Zo is er het 6.5 meter hoge beeld van de Italiaanse beeldhouwer Carasso, in 1950 op verzoek van Wils helemaal uit cement en beton opgetrokken. Het stelt een naakte man voor die in oude Griekse stijl met de arm een groet brengt.

Hij beeldt de vrijheid en de sport uit. In de Amsterdamse volksmond kreeg het beeld al snel de naam "Jan Hand". En zo zijn er ook de vele koperen plaquetten, één ter nagedachtenis aan de bekende radioverslaggever Han Hollander die op 11 maart 1928 vanaf het dak van de Marathontribune zijn eerste radioverslag van de wedstrijd Nederland-België verzorgde.

De eerste steen van het stadion werd overigens gelegd door prins Hendrik, de echtgenoot van koningin Wilhelmina. Maar hoeveel herinneringen en sentiment het oude stadion ook mag oproepen, zijn dagen lijken geteld. De gemeente Amsterdam en Ajax voelen het meest voor het stadion in Zuid-Oost. De deelraad Zuid (Amsterdam is in diverse stadsdelen met eigen deelraad opgedeeld) wil zo spoedig mogelijk woningbouw op de plaats van het stadion. Verzoeken van Ajax om de sloop, voorzien voor maart 1992 uit te stellen, zijn dus tot dusverre op verzet van de deelraad gestuit.

Deelraad-voorzitter Richard Ronteltap, een voormalig leraar aardrijkskunde, is zeer beslist in zijn afwijzing. Op 1 maart is het stadion van ons. Dan gaan we slopen". De Import-Amsterdammer Ronteltap is niet gevoelig voor stadion- en Ajax-sentimenten. Toen Ajax indertijd bij de centrale gemeenteraad in Amsterdam aanklopte om uitstel van de sloop te bepleiten, riep Ronteltap smalend dat "ze aan het volkomen verkeerde adres waren. Ze hadden bij ons moeten aankloppen, want het stadion is onze verantwoordelijkheid. Nu is het te laat".

Behalve het CDA vinden alle partijen in het deelraadcollege dat de belangen van Ajax minder zwaar tellen dan de behoefte aan woningen. Stadion-directeur Otto Roffel, vroeger keeper van GVAV Groningen en in het verleden een incidentele bespeler van het stadion, wacht gelaten af. "Die onzinnige verhalen over ons sfeerloze stadion" moppert hij. "Moet je eens kijken als het hier vol zit, zoals bij wedstrijden van Ajax. Dan is er hier volop sfeer. Bij de gymnaestrada vorig jaar in dit stadion was ik ontroerd door het ceremoniëel en iedereen spreekt nog steeds over die mistwedstrijd Ajax-Liverpool die Ajax met 5-1 won. Tachtig procent zag geen steek, maar als hij zou kunnen worden herhaald, ging iedereen hier weer kijken".

SFEERLOOS

De sfeerloosheid van het stadion werd spreekwoordelijk in de jaren zeventig toen het weinig populaire FC Amsterdam voor een handjevol mensen zijn competitie-programma afwerkte. Na de opheffing van deze Amsterdamse profclub (een samenraapsel van Blauw-Wit, DWS en De Volewijckers) kwam alleen Ajax op hoogtijdagen naar het stadion. Roffel vreest inmiddels werkloosheid onder enkelen van de zeven mensen die de administratie van exploitatie van het stadion en het aangrenzende Frans Otten-tennisstadion in handen hebben.

Maar er is altijd nog een sprankje hoop. Frans van Diermen die al veertig jaar tegenover het stadion woont, zegt niet te kunnen geloven dat het bouwwerk verdwijnt. "Dit is toch een stukje Amsterdam? Je breekt het Rijksmuseum toch ook niet af".

Emotionaliteit verdoezelt de realiteit wel eens. Ook bij Van Diermen. Hij houdt het er op dat het stadion wordt gerenoveerd. "Die centen voor het stadion in Zuid-Oost komen er niet, wat ik je brom" zegt hij. Het architectenbureau ZZ+P denkt dat renovatie tot de mogelijkheden behoort. De rekening bedraagt dan 65 miljoen gulden. De accomodatie krijgt 50.000 overdekte zitplaatsen. Er komt er ook een wielerpiste en een atletiekbaan voor dat geld, benevens een gracht ter beveiliging.

Volgens Piet Kranenberg van NV Het Nederlandse Sportpark Olympisch Stadion zijn de banken die voor het nieuwe stadion in Zuid-Oost geld moeten fourneren (in totaal 55 miljoen) aardig gaan twijfelen. Het exploitatietekort van dat nieuwe multifunctionele stadion begroten wij op drie tot vier miljoen per jaar. Renovatie van het Olympisch stadion zal in dat opzicht geen negatief saldo opleveren".

Roffel heeft enkele Nederlandse kranten al laten weten juridische stappen niet te schuwen, als het stadion toch op korte termijn zou moeten worden gesloopt. Er is, vindt hij, geen andere dan een louter politieke reden om woningbouw op de plaats van het Olympisch Stadion te gaan plegen en in Zuid-Oost een nieuw stadion te bouwen. "Het Olympisch Stadion is uitstekend gesitueerd, dichtbij de rondweg rond Amsterdam en als het moet wil NS nog een speciaal stadion bouwen langs de Schiphollijn".

In de procedure het stadion op de monumentenlijst te krijgen, ziet hij nul komma nul. "De stadsdeelraad moet de Raad van de Monumentenzorg adviseren en wat die deelraad wil, is bekend".

MONUMENT

Prof dr Manfred Bock noemt het stadion in een advies aan het ministerie van welzijn, volksgezondheid en cultuur (WVC) een "uiterst belangrijk architectuur-historisch monument". Bock, verbonden aan het kunsthistorisch instituut van de universiteit van Amsterdam speelt daarmee in op de wens van de NV Olympisch Stadion het bouwwerk van Wils op de monumentenlijst te krijgen. WVC heeft nog geen standpunt ingenomen.

Ajax dat in maart wedstrijden om de Europacup moet afwerken, wacht met spanning af. Kan het nog in het stadion terecht? Wordt de sloop uitgesteld? Ajax-voorzitter Van Praag: "Ajax heeft vanaf het begin van de onderhandelingen bij het centrale stadsbestuur aangedrongen op het open houden van het Olympisch Stadion. De deelraad Zuid moet nu niet komen met "kloppen aan het verkeerde adres. Ons is nooit gezegd met de deelraad Zuid te onderhandelen".

Inmiddels is de vraag of Wil's schepping al dan niet in maart verdwijnt het thema van heel wat weddenschappen langs de Amsterdamse grachtengordel geworden. Op dit moment geldt nog de spreuk boven de bar van het Olympisch Stadion. Die spreuk luidt: "Wie weet het? Niemand weet het".

Het Olympisch stadion tijdens de topper Ajax-Feyenoord.

Oppassen op moeilijke dagen...

Bioritme en volle maan

IS HET NOODLOT blind? Gebeuren ongelukken geheel per ongeluk? Of is het toeval, zoals Anatole France ooit schreef, "misschien het pseudoniem van God als hij zijn naam ergens niet onder wil zetten"? Voor veel mensen ie het een onverdraaglijke gedachte dat achter het toeslaan van ziekte, dood en rampspoed geen diepere bedoeling zit verscholen of een Hogere Macht. Zo gelooft 87 procent van de lezeressen van het damesblad Viva niet in het bestaan van toeval, maar wèl (57 procent) in de kracht van de volle maan of (49 procent) in het waarheidsgehalte van een horoscoop.

Of dit geloof in een bovennatuurlijke voorbeschikking terecht is, is niet gemakkelijk te bewijzen, net zo min als het tegendeel. Honderd jaar geleden deed sir Francis Galton, de geniale maar enigszins geschifte grondlegger van de epidemiologie, een aardige maar niet echt serieus bedoelde poging. In de Anglicaanse Kerk is het de gewoonte om elke zondag te bidden voor het welzijn van het Engelse koningshuis. Galton sloeg aan het rekenen en ontdekte dat leden van het Engelse vorstenhuis beduidend minder lang leefden dan het welgestelde deel van de bevolking. Een merkwaardige uitkomst die gelovigen noch ongelovigen kan bevredigen, want volgens dit onderzoek heeft bidden wel degelijk een uitwerking, maar niet de uitwerking die de gelovige er van verwacht. Een serieuzer onderzoek is dat van twee Groningse dokters in opleiding, M. Nijsten en S. Willems, eind vorig jaar gepubliceerd in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde. Ze vroegen zich af of mensen bij volle maan of tijdens een bioritmische crisisdag een grotere kans lopen om letterlijk per ongeluk in het ziekenhuis te belanden.

Het mysterie van de bioritmiek is ons in 1897 reeds geopenbaard door de Berlijnse KNO-arts Wilhelm Fliess. Ieder mens, beweerde Fliess, is tweeslachtig en vanaf de dag van zijn geboorte onderworpen aan een mannelijk lichamelijke golfslag die 23 dagen duurt èn een vrouwelijke emotionele golfslag van 28 dagen. Op de dagen dat een golf zich boven de nullijn van de grafiek bevindt, ontlaadt zich de mannelijke dan wel vrouwelijke energie en voel je je lichamelijk of geestelijk op je best. Is de golf negatief dan laadt de energie zich weer op.

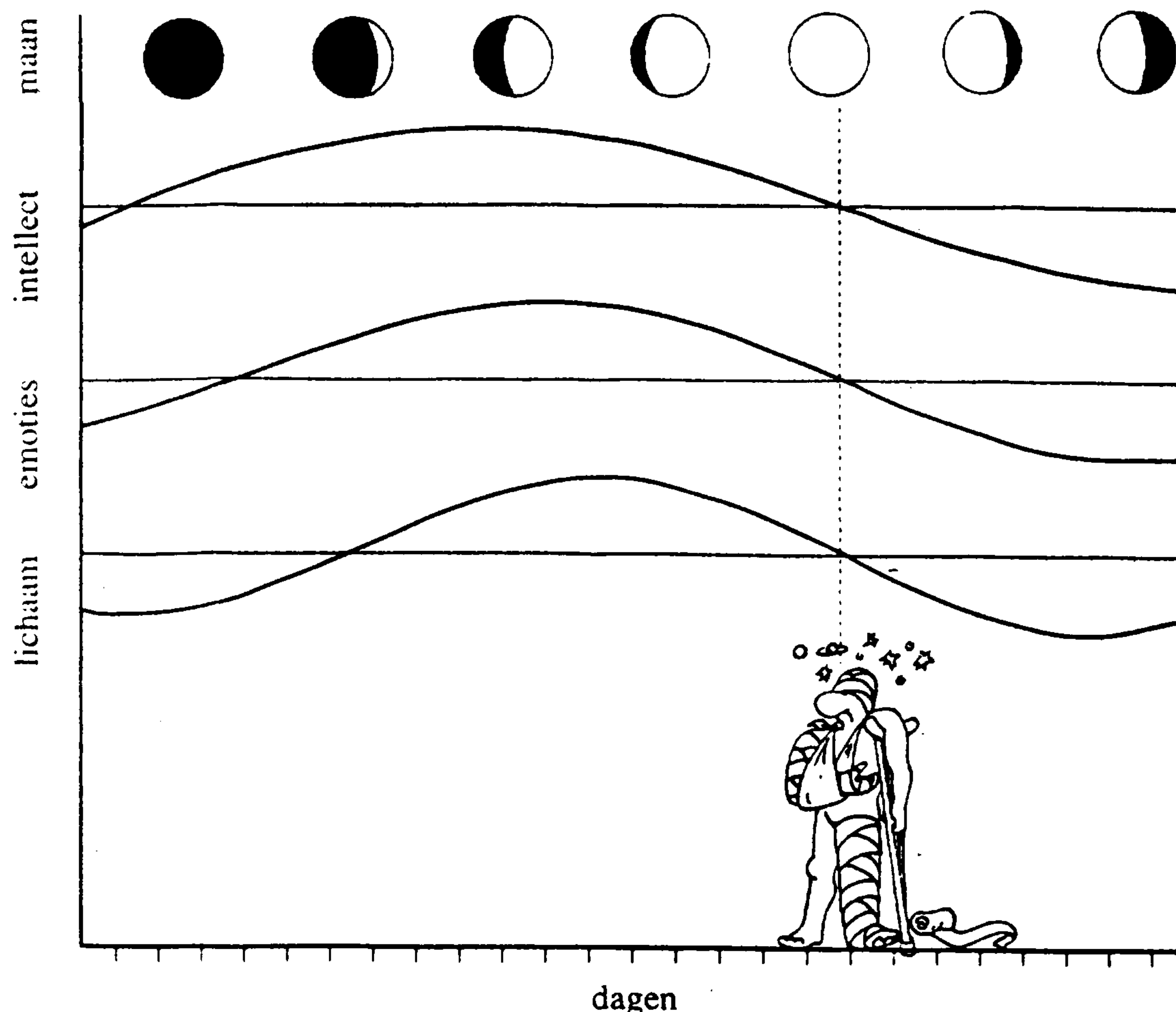
Maar op dagen dat een of meer golven de nullijn kruisen moet je oppassen. Dat zijn dan de crisisdagen. Fliess schreef daar een boek over ('een schoolvoorbeeld van Teutoonse gekte', aldus de sceptische Martin Gardner) met de intrigerende titel: 'De relatie tussen neus en vrouwelijke geslachtsorganen'. Want hij geloofde bovendien dat deze golven zich ook uiten in het zwellen of slinken van het neusslijmvlies. Door 'geslachtelijke plekken' in de neus met cocaïne te verdoven meende hij vrouwen af te kunnen helpen van seksuele problemen of van een pijnlijke menstruatie. De beroemde zenuwarts Sigmund Freud was hier erg van onder de indruk en liet zijn neus twee keer behandelen. Net als Fliess meende hij dat onze lichamelijke emotionele krachten op en neer gaan met de golven van het bioritme en dat dit ritme uiteindelijk de datum van onze dood bepaalt. Aan Fliess schreef hij: "51 is voor mannen een bijzonder gevaarlijke leeftijd". Waarom? Omdat 51 de som is van de magische getallen 23 en 28, zo eenvoudig ligt dat. Later kreeg Freud ruzie met Fliess, omdat hij de geheimen van de bioritmiek aan zijn patiënt Hermann Swoboda zou helpen verraden. Deze Swoboda bedacht er nog een derde golf bij - een 33 dagen durend intellectueel ritme - en geldt als de grondlegger van de moderne bioritmiek. Wie volgens de regels van Swoboda leeft, zo belooft een folder voor een Japans bioritme horloge, heeft minder last van complicaties na medische ingrepen, minder kans op verkeersongelukken. En een Japanse maatschappij "heeft zelfs bepaald dat de chauffeurs op hun kritieke dagen een vlag op hun voertuig moeten hebben".

Hoe waar is dit alles? Nijsten en Willemsen doken de gegevens op van 29.085 patiënten, die zich in de jaren 1981-83 hadden vervoegd bij de Eerste Hulp van het Academisch Ziekenhuis in Groningen. Daarbij voegden ze de gegevens van 930 mensen die tussen '85 en '89 met ernstige verwondingen waren opgenomen. Vervolgens lieten ze een speciaal voor deze gelegenheid geschreven computerprogramma op al deze gegevens los. Wat bleek? Op de crisisdagen kwamen evenveel ongevallen voor als op andere dagen: de ene dag - crisisdag of niet - is dus niet gevaarlijker dan de andere. Ze deden nog iets aardigs. Ze lieten de computer ook uitrekenen of dagen met volle maan - de oude Griekse dokter Hippokrates wist het al - invloed zou hebben op het vóórkomen van ziekten, misdaden en ongevallen. De moderne maankunde zoals bijvoorbeeld uitgelegd door Arnold Lieber in zijn boek 'Het maaneffect', verklaart dit door de aantrekkingskracht van de maan, die net als in de oceanen ook in ons lichaam getijdenstromen zou opwekken. Waarom ook niet? Per slot van rekening bestaan we voor 60 procent uit water. Natuurkundig is daar van alles tegen in te brengen. Op de eerste plaats kan de getijdewerking rond het eerste of laatste kwartier soms groter zijn dan bij volle maan, dus waarom al die rampen bij volle maan? Daarbij - twee - is die kracht uiterst miniem, "een eenvoudige berekening leert dat een dikke dokter al op 40 meter afstand een sterker getijde-effect op een patiënt zal uitoefenen dan een volle maan".

NUTTELOOS

Uit het onderzoek bleek dan ook niets van die maanwerking. Bij volle maan kwamen dan wel iets minder ongelukken voor dan bij de andere drie maanstanden (24 procent tegen 25 procent bij de andere drie standen) maar volgens de maantheorie zou dat juist méér moeten zijn. Dat verschil is overigens te klein om aan iets anders te kunnen worden geweten dan aan toeval. Bij de echt zware ongelukken kwam geen enkel verschil te voorschijn.

Een leuk, maar natuurlijk volstrekt nutteloos onderzoek. Een goed onderzoek moet beslissen of iets ja dan nee waar is. Maar daar komt meer bij. Wil het onderzoek zin hebben, dan zullen alle partijen bereid moeten zijn om, al is het tandenknarsend, zich bij een negatieve uitslag neer te willen leggen. Dat zal bij onderwerpen als volle maan, bioritmiek, medische astrologie, van zijn lang zal ze leven nooit gebeuren, want dat mensen vanwege onwelkome feiten van hun dierbare geloof afstappen, zie je zelden of nooit.

Gebeuren bij volle maan meer ongelukken? Loop je een grotere kans om in het ziekenhuis te belanden bij een ongunstig bioritme? Twee Groningse co-assistenten zochten dat uit.

Het Amerikaanse staal- en olieconcern USX moest in het vierde kwartaal van vorig jaar genoegen nemen met een verlies van 394 miljoen dollar. In de overeenkomstige periode van 1990 was er nog sprake van een batig saldo van 267 miljoen dollar. Zowel de staaldivisie als dochteronderneming Marathon Oil raakte in de rode cijfers.

***

Kleine schotel laat nog op zich wachten

Satelliet-tv maakt stormachtige groei door

JE ZIET ZE in alle uithoeken van het eiland staan, grote metalen antenne-schotels die alle mogelijke televisieprogramma's van de satellieten ontvangen. Zo'n 35 jaar geleden lanceerden de Sovjets hun eerste kunstmaan de Sputnik -letterlijk vertaald: reisgezel - die met zijn piepsignalen uit de ruimte de mensen op aarde versteld deed staan. Nu vinden we het heel gewoon wanneer verslaggevers van CNN een bombardement op Baghdad vanuit hun hotelkamer 'live' in onze huiskamers brengt.

De science fiction schrijver Arthur C. Clarke schreef reeds in 1945 een artikel in een Brits blad waarin hij voorspelde dat er in de toekomst drie satellieten gelanceerd zouden worden, die zouden zorgen voor een uitgebreid wereld communicatienet. In de decennia die volgden, zijn satellieten inderdaad de instrumenten bij uitstek geworden om ons te laten communiceren met andere delen van de wereld. Ze worden gebruikt voor telefoongesprekken, datatransmissie, radio- en tv-uitzendingen.

De eerste tv-uitzendingen via de satelliet vonden plaats in 1962 toen de Amerikaanse satelliet Telstar I video-signalen uit Frankrijk naar de VS stuurde. In de beginperiode, vonden dergelijke uitzendingen vanwege de hoge kosten uitsluitend plaats bij bijzondere gelegenheden, zoals voor de Olympische Spelen of grote internationale gebeurtenissen zoals de reizen van de Amerikaanse president.

In 1975 zorgde de bekende Amerikaanse organisatie Home Box Office (HBO) voor een doorbraak door een 'live' uitzending van de 'Thrilla from Manila' een bokswedstrijd om de zwaargewichttitel tussen de legendarische Muhamed Ali en Joe Frazier welke plaatsvond in de Philipijnse hoofdstad.

Een jaar later lanceerde Ted Turner zijn 'superstation' TBS in Atlanta en op dit moment zijn er honderden tv-programmas op de diverse satellieten, terwijl het aantal kanalen elk jaar weer toeneemt.

Van de satellieten die momenteel een baan om de aarde beschrijven zijn er 34 bestemd voor communicatie in de Verenigde Staten. Van deze 34 opereren er 13 op de z.g. C-band (3.7 GHz tot 4.2 GHz), 12 op de Ku-band (11.7 GHz tot 12.2 GHz) en 9 met kanalen voor zowel de C- als de Ku-frequenties. De meeste tv-programmas worden via de C-band uitgezonden. Er zijn maar liefst 220 programma's beschikbaar: films en ander amusement, sport, nieuws en wetenschappelijke programma's. Op Galaxy 1 kan men de meeste populaire programma's ontvangen zoals CNN, ESPN, de filmkanalen HBO, Showtime en The Movie Channel, verder Disney Channel, Arts and Entertainment en de Discovery Channel.

Er zijn slechts 50 tot 60 programma's beschikbaar op de Ku-band die overigens nauwkeuriger op de VS zijn gericht en buiten de VS praktisch niet zijn te ontvangen.

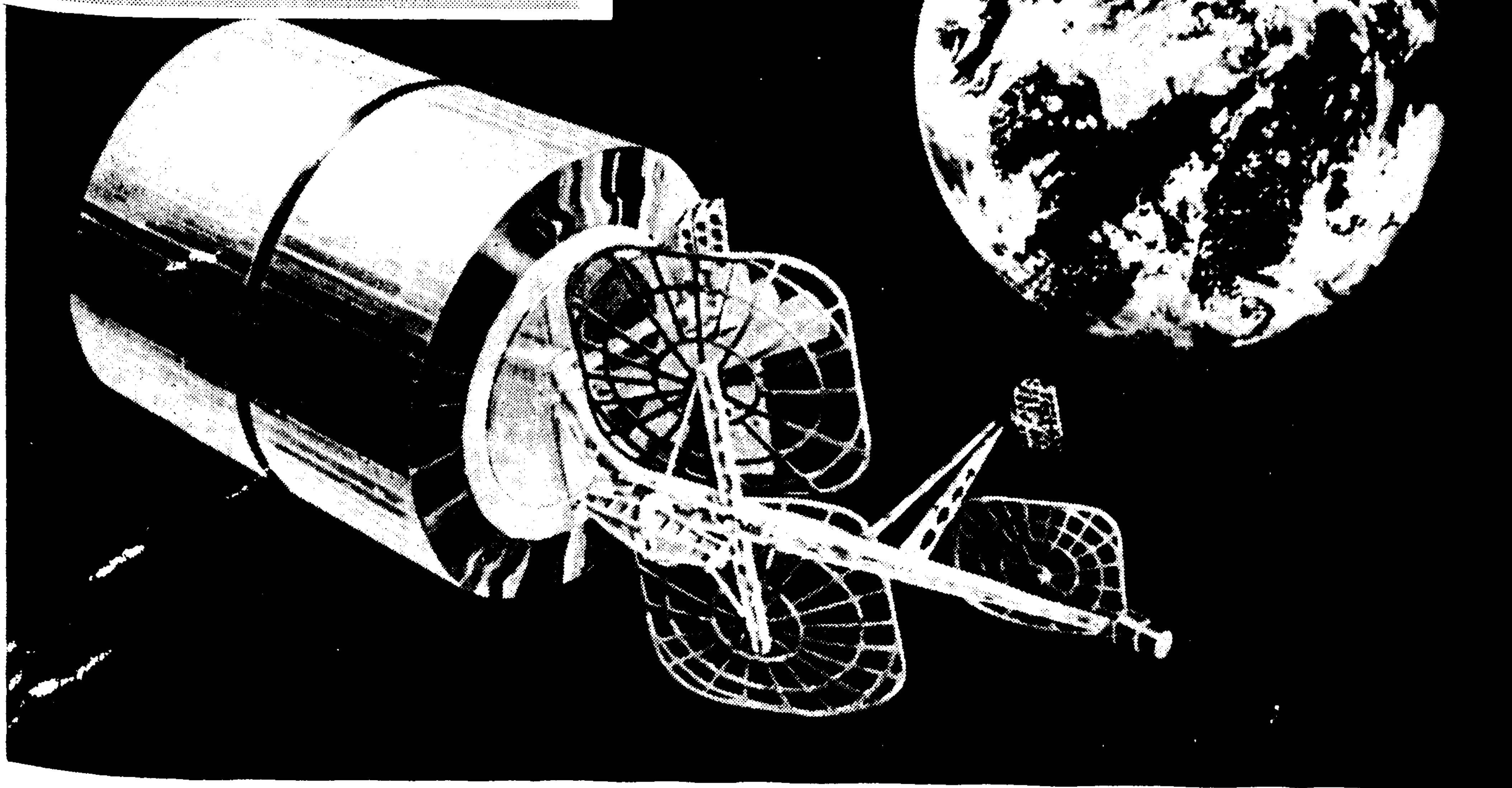
C-BAND POPULAIR

Het ziet er naar uit dat de C-band bij de programma-uitzenders de meest populaire frequentie zal blijven in de naaste toekomst. Er zijn al contracten gesloten voor de huur van transponders (kanalen op de satelliet) tot ver in de jaren 2000 en ook voor nieuwe kanalen wil men het liefst gebruik maken van de C-band. Dit komt omdat de meeste Amerikaanse kabelmaatschappijen en tv-maatschappijen apparatuur hebben aangeschaft die uitsluitend te gebruiken is voor de C-band en het een dure grap zou worden om over te schakelen naar de Ku-band. De enige nieuwe amusements-service die aangekondigd heeft uitsluitend op de Ku-band te gaan werken is SkyPix die in de eerste maanden van dit jaar wil gaan uitzenden op de Satelliet SBS 6 (99 gr.west). Middels een nieuwe techniek, 'digitale compressie' genaamd, wil men maar liefst 80 verschillende kanalen gaan bedienen, waarvan er 60 bestemd zijn voor 'pay per view' d.w.z. dat de klant per evenement moet betalen voor een film of sportwedstrijd die uitgezonden wordt. Overigens staan er voor dit jaar en voor 1993 en 1994 een groot aantal lanceringen van nieuwe communicatie-satellieten op het programma van de NASA. Enkele daarvan zijn bestemd ter vervanging van bestaande satellieten die aan het 'verouderen' zijn en daardoor een zwakker signaal naar de aarde zenden. Zo staat eind februari de lancering van Galaxy 5 op het programma, ter vervanging van Westar 5 maar dan op een nieuwe locatie (125 gr.west i.p.v. 122.5 gr.west). Op Galaxy 5 komen de meeste populaire programma's die nu te zien zijn op Galaxy 1 zoals CNN, Headline News, ESPN, HBO, TBS, WGN, A&E, USA (terwijl ook Viacom, de moedermaatschappij van Showtime een optie heeft op een of meer kanalen).

SCRAMBLEN

Een probleem waarmee de eigenaars van een satellietschotel buiten de VS - dus ook op Curaçao en Aruba worden geconfronteerd is dat praktisch alle populaire programma's worden 'gescrambled' (gecodeerd) en officieel uitsluitend beschikbaar zijn voor abonnees in de VS. Met name de eigenaars van de filmmaatschappijen staan - nog - niet toe dat men zich buiten de VS kan abonneren op deze programma's. Als antwoord hierop hebben slimme jongens een 'chip' uitgevonden, waarmee (overigens illegaal) toch programma's kunnen worden ontvangen buiten de VS. Het gebeurt telkens weer dat de programmamakers iets nieuws bedenken om deze 'slimme chip' onbruikbaar te maken, doch van de andere kant staat men dan alweer klaar met het antwoord. Wanneer, zoals wordt verwacht, eind dit jaar volledig zal worden overgeschakeld op het Videocipher Plus systeem, moet worden afgewacht hoeveel zwartkijkers dit nog kunnen volhouden.

In het afgelopen jaar werd in diverse kranten en andere vakbladen gemeld dat er binnenkort een kleinere schotel (hooguit 2 voet) op de markt zou komen, waarmee men in de VS honderden programma's zou kunnen ontvangen. Dit 'Direct Broadcast Satellite' (DBS) systeem dat in Europa en Japan al wordt toegepast, zal volgens ingewijden voor wat de VS betreft nog zeker twee jaar op zich laten wachten. Er zijn nog geen DBS-satellieten gelanceerd en er staan er voorlopig ook geen op het programma.

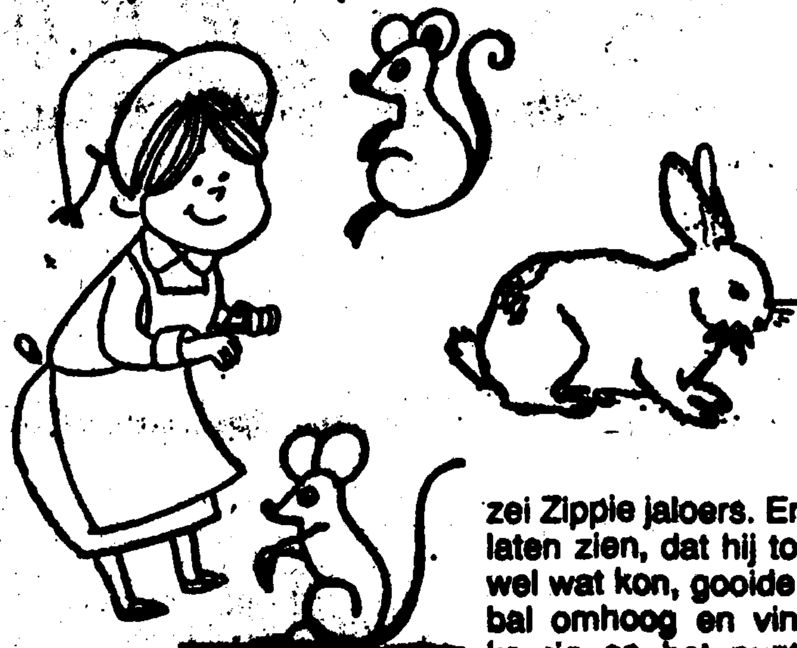
Om te kleuren

Het zeehondje

= door Nel de Jong =

VORIGE KEER hebben jullie kunnen lezen, hoe leuk Beertje uit het cirkus het bij de kaboutertjes en de dieren uit de mondi had gehad. Maar jullie begrijpen wel, dat hij zelf ook alles in geuren en kleuren aan de andere dieren uit het cirkus vertelde. En vooral Zippie Zeehond luisterde ademloos toe.

"Zouden de kaboutertjes nog een keer terug komen?" vroeg hij verlangend. "Dan vraag ik, of ze met mij naar de zee willen gaan. Weten jullie, dat ik nog nooit in een echte zee heb gezwommen? En ik ben nog wel een zeehond". "We kunnen je beter een zwembadhond noemen", plaagde Beertje. Maar toen neef Muis die avond bij hem op bezoek kwam, fluisterde hij hem wat in zijn oor.

En de volgende avond al maakten de drie kaboutertjes en de twee muisjes het hok van Zippie open.

"Waw waw waw!" blafte Zippie blij. "Gaan we naar de zee?" "Ssst! ssst!" sisten zijn nieuwe vriendjes verschrikt, "Je maakt het hele cirkus wakker!". "Oh, fluisterde Zippie, "Neem me niet kwalijk. Waar zijn de andere dieren van de mondi? Gaan ze met me mee naar de zee?" "Natuurlijk", lachte kabouter Brr, "Ze zijn buiten, daar achter die struiken". "Dan neem ik mijn bal mee", zei Zippie blij, "Kunnen we zien, hoe goed ik die al op mijn neus kan houden". En flap flap klets klets, waggelde hij achter de kaboutertjes en de muisjes aan naar buiten.

De geitjes, konijntjes, hagedisjes, muisjes en vogeltjes, die achter de struiken op hen wachtten, keken de zeehond met open bekjes aan. Wat was dát nu weer voor een raar beest? "Hij heeft vissepoten", zei een geitje verbaasd. "Is dat besmettelijk?" vroeg Opa Konijn en verstopte zich achter de andere dieren. Stel je voor, dat zijn oude stijve pootjes ook in zulke poten veranderd zouden. Dan kon hij helemaal geen worteltjes meer opgraven.

"Hi hi!" giechelden twee muisjes, "Kan hij niet harder lopen?" En om te laten zien, dat zij dat wel konden, renden ze pijlsnel om Zippie heen. "Wauw!" zei Zippie jaloers. En om te laten zien, dat hij toch ook wel wat kon, gooide hij zijn bal omhoog en ving hem keurig op het puntje van zijn neus weer op. "Aaah!" zuchtten alle dieren vol bewondering.

Gelukkig was de zee niet ver van het cirkus. "Nee maar!" zei Zippie en keek met grote ogen naar al dat water. "Ik wist niet, dat hij zó groot was". "Ga er maar gauw in", lachte Poetsje. "Eh... ja", zei Zippie een beetje angstig en waggelde voorzichtig een paar pasjes vooruit. Hmm, het water voelde net zo lekker aan als het zwembad-water. Hij maakte nog een paar pasjes, stak zijn kop onder water en keek nieuwsgierig om zich heen. Nee maar, daar zwommen zo maar een heleboel visjes. "Wauw!" blafte hij blij en dook het water in. "Komen jullie maar", riep hij tegen de dieren aan de kant, "Het water is heerlijk!"

Maar de dieren dachten er niet over. "Veel te nat", rilden de muisjes. "Ik kan niet zwemmen", zeiden de hagedisjes. En een paar konijntjes likten haastig de druppels water, die Zippie op hen gespat had, van hun haren. "Vóór we verkouden worden", zeiden ze. Zippie had niet eens in de gaten, dat de anderen hem niet volgden. Pijlsnel schoot hij door het water, duikelde over zijn kop, sprong hoog uit het water, gooide zijn bal van links naar rechts en had pret voor tien. "Eh!" zeiden de twee muisjes, die hem eerst uitgelachen hadden, "In het water kan hij wel hard lopen".

Maar toen het tijd was om weer naar het cirkus te gaan, wilde Zippie de zee

niet meer uit. "Ik blijf hier", zei hij maar steeds. En hoe de kaboutertjes ook smeekten, het hielp hen niets. "Hoe moet dat nou?" Poetsje huilde bijna. "Je bent niet gewend in de zee te wonen. Je zal nog doodgaan". "Welnee", lachte Zippie. "Er zwemmen hier een heleboel visjes. Die vang ik wel even". Maar toen hij zijn kop onder water stak, was er geen visje meer te zien. Ze waren angstig weg gezwommen, toen Zippie in het water kwam spelen. "Hé, waar zijn jullie?" schreeuwde Zippie. Maar er was geen visje, die antwoordde ... lijk.

"Kaboutertjes, ... jullie eens een paa... voor me", riep Zippie. ... zijn we veel te klei... zei Pinkie. "De ge... wel groot", zei Zipp... de geitjes gingen ... beetje verder van ... weg en zeiden, dat ... konden zwemmen ... visjes konden ... "Waarom neem je ... stukje van deze kra... zei een geitje, "Dat ... lekkerder en die k... niet wegzwemmen"...

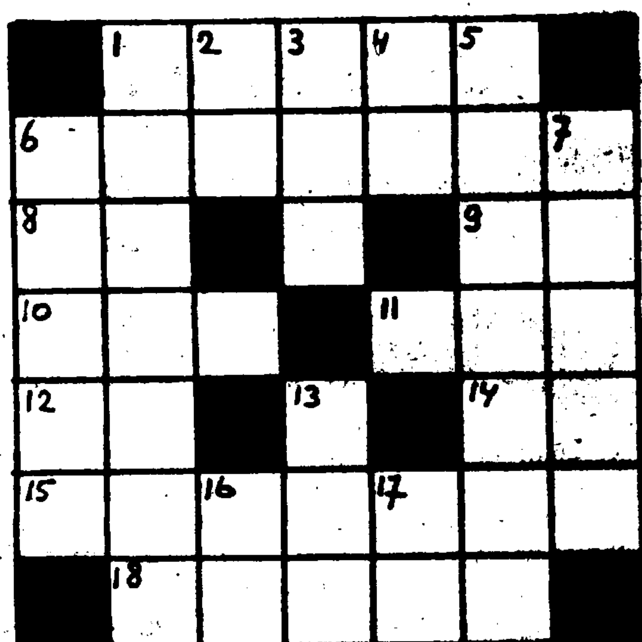
"Bah!" rilde Zipp... ik kan toch maar be... naar het cirkus ga... is wel geen zee, m... baas zorgt goed v...

hoor. Hij brengt m... dag de lekkerste ... Leven in de zee, da... je van kleinst af aan ... En ik ben altijd een ... hondje geweest".

En zo kwam Zippie ... veilig in het cirkus. ... Vaak dacht hij nog a... fijne grote zee. Maa... dan zijn vriendje ... zag en de lekkere... van zijn baas at, da... hij toch ook wel w... een cirkus-hondje te...

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. Zusje van de rozijn; 6. Met een dweil schoonmaken; 8. Deel van een mast; 9. Knock out (afkorting); 10. Woonboot; 11. Niet dichtbij; 12. Nieuwe Testament (afkorting); 14. Nederlands-Engels (afkorting); 15. Beter maken; 18. Laten zien.

VERTIKAAL: 1. Kaartspel; 2. Muzieknoot; 3. Boom; 4. Nederland (afkorting); 5. Doe je met een potlood; 6. Het dringen; 7. Bewoners van Noorwegen; 13. Kip; 16. Nummer (afkorting); 17. Persoonlijk voornaamwoord.

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Caya Betico Croes 110; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

Winnares van de week:

Jonelle Obia,
Noord Sta. Rosa 56,
Curaçao.

Zij ontvangt een waardebon van f.15,- van Augustinus Boekhandel.

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. Feest; 4. Anker; 5. Kolen.

VERTIKAAL: 1. Frank; 2. Enkel; 3. Toren.

Xingoe de hond

WEET JE HET nog? Xingoe, het kleine hondje, is bij Andreas en Christa gebleven. Maar zijn moeder Detta is achter haar baas Stefan aan gegaan. Christa maakt een maispap voor Xingoe, maar hij vindt

het niets lekker. De melk van zijn moeder wil hij! Zoekend waggelt hij rond en huilt zo zielig, dat Andreas lachend zijn oren dicht houdt. Hij streelt het kleine hondje en dat troost Xingoe een beetje.

"Als hij maar niet dood gaat", zegt Andreas. Hij pakt de bak met maispap en brengt het naar een van de paarden. En opeens begint Xingoe te grommen en te knorren. Zo snel hij kan, stormt hij op de mais af en eet alles op. Nu hij gezien heeft, dat een ander het wel lust, vindt hij het plotseling ook erg lekker!

Dagenlang trekken Andreas, Christa, de paarden en de kleine Xingoe nu door het bos verder. Totdat de wagen op een betere weg uitkomt. Er staat een groot houten huis en kolonisten hebben er grond schoon gekapt om graan en groente te verbouwen. Hier blijven ze voorlopig. De Indianen hebben een paar muildierkaravanen overvallen en niemand durft nu verder de bossen in.

Daarna maakt de zomerregen elk verder gaan onmogelijk. Alle paden zijn in modderige riviertjes veranderd. Daar zouden de paarden met de wagens in blijven steken. De kolonisten hebben hun hutten op palen gebouwd. En onder Andreas huisje heeft Xingoe zijn plaatsje gevonden. In het begin alleen overdag. Zo gauw het donker wordt, loopt hij naar de deur en jankt en krabt tot ze hem binnen laten.

Op een keer neemt Andreas hem mee naar de bouwgrond. Terwijl hij met een houweel het onkruid uit de grond haalt, kijkt Xingoe oplettend toe. Opeens springt hij op het houweel af. Hij rimpelt zijn neus, trekt zijn lippen op en gromt. En hoe vaak Andreas hem ook naar de rand van het veld brengt, Xingoe krijgt maar niet genoeg van het spelletje. Totdat Andreas boos wordt. Al twee keer is Xingoe bijna onder het houweel terecht gekomen. "Weg daar!" snauwt hij en duwt hem niet zachtjes tussen de graspollen. Geschrokken kijkt Xingoe naar zijn baas. En rolt zich dan maar liever op voor een dutje.

(wordt vervolgd)

Mopje

Bij de ingang va... schouwburg in Ne... hangt een bordje: V... te roken. Denk aan d... van 1976! Iemand ... een bordje ... gehangen: Verbode... grond te spugen. D... de overstroming va...

* * *

Peter gaat voor zijn ... naar de superma... begint daar over de ... te kruipen. Iemand ... hem: Waarom ga ... gewoon lopen?
Peter: Ik zoek de ... prijzen.

Uit de schoolkrant

VANDAAG laat ik jullie een echt gebeurd verhaaltje lezen van Celinette Kirindongo. Terminette, ik denk dat het echt gebeurd is. Heb ik gelijk, Celinette?

De hond en de Poes.
Er was eens een hond die Browny heette.
Een keer was er een poes in ons hek vast blijven zitten.
Een vriend van mijn Vader had het kleine beest uit het hek gehaald. Vanaf die tijd bleef die poes eerbiedig aan ons.
En zij kreeg de naam Mies Mies.
In de eerste paar dagen vond Browny het niet leuk, want hij dacht dat Mies Mies zijn plaats zou innemen.
Maar na verloop van tijd waren ze goede vriendjes geworden
En de jaren gingen voorbij. De dieren werden oud. Browny ging dood. En Mies Mies bleef alleen in onze tuin lopen.

Wist je dat ???

HET CARNAVALSFEEST was, voordat West Eu... het Christendom bekeerd werd een Romeins ... Bij dit lentefeest hoorde een groot wagenschi... zaten gemaskerde figuren, die de duivels ... verjagen. Later, ongeveer in 500 na Christus, we... "blauwe schuit". In plaats van de duivelverjagers ... toen dronkelappen en misdadigers op.

* * * * * *

De Grieken, die zo'n 2000 tot 4000 jaar geleden ... geloofden in een heleboel goden, halfgoden en ... jesfiguren. Ze geloofden bijvoorbeeld, dat in ... tijden, dus lang voor zij zelf leefden, er een koni... eiland Kreta woonde, die Minos heette. Deze k... een groot doolhof onder zijn paleis laten bouwen... woonde de halfgod Minotaurus, die eruit zag ... mens met een stierekop, een stierenek en een ...

taart. Volgens de Griekse verhalen kon niemand ... overwinnen. En dat was heel naar, want elk jaar kre... zeven jonge mannen en zeven jonge vrouwen te e...

Vluchten konden ze niet, want ze wisten de weg in ... doolhof niet. Totdat Ariadne, de dochter van M... Theseus, een van de jonge mannen, wapens en ... kluwen touw mee gaf. Het lukte hem zowaar het mo... te doden. Het touw had hij al lopend afgerold. Hij ho... het dus alleen maar weer op te rollen om de weg te... vinden. Je snapt het zeker al. Theseus en Ari... leefden daarna samen nog lang en gelukkig.

* * * * * *

Goedele Liekens, de seksuele omwenteling en de pelgrimage naar de intimiteit

'Mannen zijn eigenlijk best schatjes'

= door Hans Jacobs, Gelderlanderpers =

GOEDELE LIEKENS. Ooit Miss België, nog steeds psychologe bijna seksuologe. De eerste keer dat ik haar zie, op de video, heeft ze een leverkleurig mantelpakje aan. De benen zedig over elkaar geslagen op een bank. De handen keurig op haar knieën. Netheid troef. Ze opent haar pastel gekleurde lippen. En op monotone toon, alsof de kwaliteiten van een koelkast aanprijst zegt ze: "De lippen zijn misschien het beste lichaamsdeel om elkaar bevrediging te schenken. Je kan er mee bijten, zuigen, ze zijn zacht..." De tweede keer dat ik haar zie, in het echt, zegt ze het nog een keer. Op dezelfde zedige toon. Ze komt niet verder dan: ..."ze zijn zacht..." en lacht alle koelheid om in dampend smeltwater.

Goedele Liekens (28). Een jonge bloeiende vrouw. De haren spannend chaotisch. De lippen diep rood. Haar ultra korte jurkje is haar grootste fan. Voortdurend probeert de rokzoom meer Goedele te laten zien. De eerste keer trad ze in mantelpak op in een video. Een uit een serie van vijf: 'Seks je lust en je leven', moderne realistische voorlichtingsfilms die ze samen met de arts Jelte Drenth presenteert. Droog presenteert, waarna een jong stel het in een groot bed warm en gepassioneerd voor doet. Ondanks de presentatie zegt ze: "Het zijn films waar je veel van kunt leren". Die tweede keer zitten we aan tafel in een Antwerps restaurant. Iedereen kijkt naar haar als ze voorbij loopt en ze met haar opkrullende roklengte ruziet. Warme hapjes worden bij mannen koud tussen opgeheven vork en lippen. Zegt ze: "Ik ben een vrouwelijke vrouw, ondanks het feministische bloed dat door mijn aderen stroomt. Ik wijs dan ook nooit naar mannen zo van: Jullie zijn de schuldigen. Ik zou niet zonder mannen kunnen. Ik amuseer me best met mannen. Eigenlijk zijn het best schatjes. Die dutskes kunnen er toch ook helemaal niets aan doen". De spelregels liggen op tafel. Vandaar de felheid: "Zó, is je dat nu pas opgevallen dat er wat aan de hand is bij vrouwen. Misschien ligt dat wel aan jou zelf dat je dat nu pas merkt". Ze kan zelfs met haar ogen kwetsen. Ze is gelukkig vooral met haar vak als seksuologe bezig. "Het heeft mij ook verbaasd, al die publikaties van de laatste tijd. Misschien heeft het met het 'Jaar van Aquarius' te maken, met de innerlijke bezinning. Wat er nu gebeurt is het logische gevolg van de seksuele revolutie: alles mag en alles kan, iets waarvoor het feminisme steeds gestreden heeft. Je kunt er als vrouw ook van genieten. Dat vrouwen het leuk vinden, is een logisch gevolg van die weg die ze aan het afleggen zijn. Alles draaide om de man: wat moet ik doen om hem te behagen, wat vindt hij lekker. Vrouwen hebben geen seksualiteit, vrouwen genieten er niet van, seks is een huwelijksplicht, zo was de opvoeding. Nu staan de vrouwen centraal, maar door alle publikaties lijkt het er op dat alléén vrouwen ervan genieten..."

"Seksualiteit is altijd op de man gericht geweest. Daar wordt nu van afgestapt. Maar je moet het in de juiste context zien. Het is niet meer zo dat mannen alléén verantwoordelijk zijn of het nu goed of slecht is in bed. Het is een samenspel geworden".

De man niet meer als grote versierder, maar als de minnaar. Goedele: "Een minnaar was vroeger iemand die het lang kon volhouden en die de Grote Mythe beheerste: het gelijktijdig tot een orgasme laten komen. Nu is het accent veel meer komen liggen op wederzijds spel. Het is veel speelser, er is veel minder techniek. Het is een spel van intimiteiten, van tederheid. Ik denk dat dat komt door de inbreng van de vrouwen. De meeste mannen zullen dat als plezierig ervaren".

De man, de grote verkrachter, de incestpleger, de macho, het beest?
Goedele: "Ik geloof daar niet in. Ik denk dat het voor veel mannen een prettige evolutie is, een verademing bijna, vooral omdat de verantwoordelijkheid niet meer uitsluitend bij hen komt te liggen".

Seks, seksualiteit en het verschil. Goedele: "Seks is De Daad. Het doen, dat is één ding. Seksualiteit is heel wat anders. Seksualiteit is alles wat rond die Daad hangt. Het is bijna alles in het leven. Het is in het groot de machtsstrijd, de oorlog, in het klein waarom je dat brilletje koopt. Het is je drijfveer, je motivatie, de drift tot het manifesteren maar ook het persen van sinaasappelsap voor je lief in de morgen of de knetterende ruzie later op de dag". "Kinderen hebben het ook, babytjes kunnen ook een erectie krijgen. Babytjes kun je een gezonde seksualiteit meegeven door een goede partnerrelatie thuis. Door het kind te laten beseffen wat liefde is, door het kind te leren zich zintuigelijk te ontwikkelen, door het te knuffelen, het te strelen.

Daarom is het zo jammer dat lichamelijke opvoeding op scholen steeds meer verdwijnt. Het is zeer belangrijk voor de latere relatiebekwaamheid. Je moet je eigen lichaam kennen. Tot in de puntjes".

Vlaanderens bekendste seksuologe. Goedele: "Toen ik als psychologe afstudeerde wilde ik die jaren op de universiteit niet verloren laten gaan en ben ik iets gaan zoeken. Het werd seksuologie. Het is iets zo dagelijks, iets wat alle mensen bezig houdt. Misschien is het ook wel voyeurisme.

Vlaanderens mooiste seksuologe.
Goedele: "Ik denk dat ik, voordat ik bekend ben van tv, veel los maak in België. Ja, misschien ben ik een soort erotische Jeanne d'Arc. Het verlegt het taboe een beetje. Bovendien is het makkelijk dat je er goed uit ziet. In de VS zeiden ze tegen me dat ik wat met mijn uiterlijk moest doen. Dat is je grote voordeel vergeleken met dr. Ruth, de bejaarde Amerikaanse seksuologe. Niemand gelooft dat zij het ooit doet of ooit heeft gedaan. Ik ben een vrouw uit het leven".
Toch ontdekte ze pas laat zichzelf.
Goedele: "Ik ben opgegroeid in een klein dorpje als een van de vijf meisjes thuis. Zo'n dorp waar mijnheer pastoor alles voor het zeggen heeft. Christelijke jeugdbeweging, bij nonnetjes op het internaat. Ik was tot mijn achttiende een onbeschreven blad. Ik heb toen nooit iets van erotiek, van seksualiteit gemerkt. Daar waren wij niet mee bezig. Ik denk dat het typisch Vlaams is, een meisje ver van de wereld van seks, drugs en rock 'n roll. Iets tekort gekomen. Och, het maakt niet uit hoe vaak je het doet. Het is geen norm. Normaal is wat jij doet, waar jij gelukkig mee bent".
De vrouw als ideaalbeeld in mannenfantasieën en in bladen: maatje 38, grote harde borsten, slanke strakke benen. In droomrapportcijfers: 96-68-96.
Goedele: "Voor vrouwen ligt dat zo vast, tot bijna op de centimeter. Voor mannen is dat veel minder: klein of groot, wel of niet haren op de borst. Het maakt niet uit. Voor vrouwen is dat zo definitief, dat stoort me ontzettend. Alles is fotografisch. Het gaat zo ver dat als dikke lippen in zijn, lippen worden opgefokt met silliconen. Het is bedroevend".

Maar vrouwen hebben nooit écht geprobeerd dat ongedaan te maken.
Goedele: "Ik zelf ook niet. Ik ga me niet dik eten, natuurlijk niet. Het komt al uit de opvoeding, uit de sprookjes: de prinsessen die mooi zijn, zijn dus ook lief. Het ideaalbeeld: ben je mooi, dan krijg je een prins. Mooi zijn is dé kans op succes".

Waardoor alle andere vrouwen overblijven die niet aan het ideaalbeeld voldoen, zich er buiten voelen vallen. Zich schamen voor hun figuur?
Goedele: "Ik probeer me ervan te overtuigen dat mannen niet zo dom zijn. Dat mannen het verschil zien tussen wat écht bestaat en wat niet. Ik ga er van uit dat de meeste Playboy-lezers beseffen dat dat raspaardje niet bestaat. Dat dat door de scanner komt: een tepel wat hoger, wat vet links weg, druk op de knop en de billen staan strakker. Wat de fotografische techniek niet allemaal kan. Ik hoop dat mannen meer belang gaan hechten aan de persoon. Dat is de evolutie die de man door maakt. Niet gebaseerd op illusie, maar op werkelijkheid. Wij zijn geen dieren, wij hebben andere dingen die belangrijk zijn in het leven. Waarom iemand lacht, hoe iemand loopt. Ik hoop dat mannen dààr belang aan hechten in plaats van aan het pure uiterlijk, en daardoor die vrouw wèl leuk vinden. Het gaat niet om die borsten, maar om die vrouw. Ik vind die vrouw lief en daarom zijn die borsten mooi".

Het ideaalbeeld: de fusie tussen seks en seksualiteit.
Goedele: "Dat is het waar we naar toe gaan. Verstandige mannen, ik zeg dat bewust, intelligente mannen, daar merk je het aan dat ze een vrouw op een andere manier behandelen. Ik heb een bloedhekel aan die mannen aan de toog die als ze een vrouw zien zeggen: "daar zou ik wel eens ene keer een draad op willen trekken". Dát stoort me ongemeen. Die types, die kost wat kost van hun vrouw af willen: 'wat geef die er voor, neem ze maar mee'. Terwijl ze eigenlijk helemaal niet van hun vrouw af willen, er zelfs heel tevreden mee zijn: gehuwde mannen hebben minder hartinfarcten, plegen minder zelfmoord".

Het geheim van seks is fantasie aldus vrouwenpornomaakster Candide Royal.
Goedele: "Fantaseren is je op een veilige manier uitleven zonder dat het gevolgen heeft. Dingen die eigenlijk niet kunnen. Het is een manier om zelf macht te krijgen. Fantaseren over je baas op je werk. Vrouwen hebben door de eeuwen heen gefantaseerd, hebben soms uitsluitend met hun fantasie geleefd en het zo uit kunnen houden. Dat ze er nu openlijk in bladen over vertellen is weer een stapje verder. Maar je fantasie vertellen aan je partner? Ik vind van niet. Zou je het leuk vinden als jouw vrouw na het vrijen vertelde dat ze in haar fantasie met Richard Gere bezig is geweest? Voor mij hoef je het niet te vertellen, het is te gevaarlijk. Seksfantasiën zijn iets abstracts, iets persoonlijks, de dynamiek die er achter zit is moeilijk te vangen. Soms kan het helpen, als beide fantaseren over een iets hardere aanpak bij het vrijen bijvoorbeeld. Maar voor mij: nee. Fantasie is je laatste intimiteit".

Sjieke damesseksshops, lingeriewinkels, in elke Dorpstraat vibratorrijlessen.
Goedele: "Het is een positieve ontwikkeling, maar in Nederland kan het een gevaar zijn. In Nederland krijg je een trend, een positieve trend, maar dan schiet het door: het gaat niet van het mag allemaal, maar het moet. Je moet mooie lingerie hebben anders ben je geen normaal serieus mens. Dat is het gevaar in Nederland, men slaat door. In België hobbelen we er een beetje achteraan. Mijn columns in het (Nederlandse) damesblad 'Viva' kunnen niet in (het Belgische) 'Flair' en ik hou mijn hart in België vast over de video's 'Seks, je lust en je leven', die ik gemaakt heb".

De video's. Terwijl je denkt dat iedereen in een Erotiek GTI rijdt, stikt het van de Trabantjes.
Goedele: "Nu mensen belang hechten aan een goede seksuele relatie moet je ze ook de middelen bieden. Niet alleen door er over te schrijven, maar ook door ze het te laten zien. Heel veel vrouwen hebben geen idee hoe het vrouwelijk geslachtsdeel er precies uitziet. Dat is weer die opvoeding, de schaamte jezelf aan te raken. Het is verbazingwekkend. Bij mannen kun je niet om het geslacht heen. Het steekt er uit, je moet het aanpakken als je moet plassen. Maar bij vrouwen zit het verborgen en 'kom er vooral niet aan'. We breken met die video's de taboe's. Constant wordt erin benadrukt, dat wàt we aanhalen door man en vrouw verschillend ervaren kan worden. We zeggen niet: zo en zo moet het, maar dit zijn de mogelijkheden. Het echtpaar in de video doet het met grote tederheid voor en je ziet de tevredenheid die van ze afstraalt. Je ziet dat het iets wederzijds is, een samenspel".

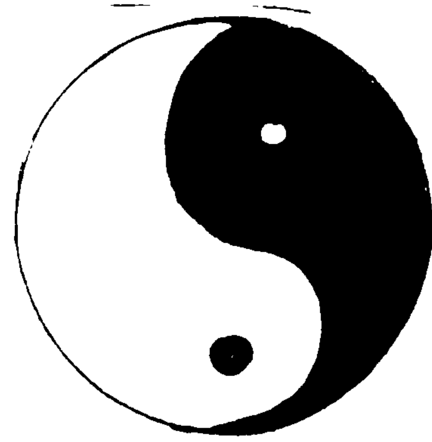
In een Viva-column schrijft Goedele:
"Hou je seksuele verwachtingen realistisch. Laat je niet inpalmen door oneerlijke reclame. Verwacht niet dat seks altijd leidt tot hemelse extase. Explosieve, aardverschuivende, alles verterende orgasmen horen meestal thuis in fantasieland. Als je je neer kunt leggen bij het feit dat het soms maar zwakjes is, geklungel en soms onbevredigend, dan ben je geen slaaf van normen die toch niet de jouwe zijn".

Het zoeken naar de balans.
Goedele: "Het positieve van alles wat je in die bladen nu leest is: praat met elkaar, zeg wat je wilt. Maar blijft hoe we opgevoed zijn, dat je je eigen lichaam maar nauwelijks kent. Het is geen verandering van de ene op de andere dag, zoals men wil geloven. En er is de dubbele moraal: mannen vinden een vrouw die seksueel teveel bedreven is een sloerie, een del. Dan blijft het moeilijk voor een vrouw om af te wegen, om de juiste balans te vinden: in hoeverre mag ik ervan genieten, in hoeverre mag ik zelf het initiatief nemen zonder dat je 'plattekes' wordt gevonden".

De geheime spanning in een relatie.
Goedele: "De enige manier om dat te overwinnen is een sfeer van intimiteit. Daarom ben ik voorstander van trouw omdat dat voor mij de enige manier is om die sterke intimiteit te creëren. Je mag er donder op zeggen dat je dan de brief in Playboy van de man die zegt dat zijn vrouw geen fellatio wil plegen, niet meer leest. Het hangt op de manier waarop je het aanpakt. Hoe je erover praat. Als je op de juiste manier de sfeer creeërt. Zij moeten het idee hebben dat ze samen zijn, dat hij absoluut van mij is. Dat is de sfeer waarin iemand zich geheel kan geven. Dat kan alleen als je weet dat de ander er geen misbruik van zal maken. Het zal niet van de ene op de andere dag lukken, maar het kan".

Goedele zelf, de vrouw.
Goedele: "Ik ben blij dat ik vrouw ben. Voor ons is het allemaal makkelijker geworden. De zware druk van de seksualiteit ligt nog bij de mannen. Hij moet het nog vaak regelen, hij moet de goede minnaar zijn. Ik beklaag ze wel eens". 'Vroeger lag het rollenpatroon helemaal vast. Nu niet meer. Alles ligt door elkaar. Vooral in deze tijd. Welke vrouw

Vervolg op pag. 10

'Natuurlijk' beter worden
Gezondheidszorg in China

DE UITGANGSPUNTEN VAN de traditionele Chinese geneeskunde zijn algemene filosofische en therapeutische theorieën. Ethische motieven verboden het toepassen van dissecties, waardoor men de werking van het menselijk lichaam via een omweg moest zien te ontdekken. De vroegste medische verhandeling is de Nei Jing, het (klassieke Boek van de Geneeskunde) dat dateert uit de vierde of de derde eeuw v. Chr. De Nei Jing is gebaseerd op twee filosofische basisideeën, namelijk de Yin-Yang theorie en de leer van de Vijf Elementen.

Yin Yang theorie leert dat alles in het leven zijn tegenpool heeft. We zien dat ook altijd weer terug: warmte - koude, man - vrouw, groot - klein, dag - nacht, boven - beneden, buiten -binnen, vreugde - verdriet, actief - passief.

De Chinese filosofie brengt al deze tegenstelling onder de begrip Yang en Yin. In bovengenoemde tegenstellingen is het eerst genoemde Yang (die staat voor mannelijk, kracht, groot, agressie, vuur) terwijl de tegenstelling de Yin vertegenwoordigt (vrouwelijk, zwakte, klein, kalmte, water). Tussen twee haakjes: het laatste heeft niets met machismo of anti-feminisme te maken, maar zuiver en alleen "Chinese filosofie".

BALANS

In het lichaam moet er steeds een evenwicht bestaan tussen deze tegenstellingen. Op het moment dat er b.v. teveel woede in het lichaam bestaat, of teveel Yang dan spreken we van een disbalans of ziekte. De kunst in de Chinese filosofie om tijdig te ontdekken hoe en waar de disbalans in het lichaam zich ontwikkelt of bevindt.

Indien er teveel hitte is moet er koelte toegevoegd worden, bij teveel verdriet moet er vreugde toegevoegd worden, bij teveel Yang moet er Yin toegevoegd worden om wederom een balans te brengen. Bij het herstellen van de gezondheid wordt ook steeds gestreefd om het evenwicht weer terug te brengen. Dit kan gebeuren door applicaties van warmte of juist door koude, door stimulerende punten te gebruiken of juist verdovende.

Acupuncturisten praten onderling vaak in termen van Yin en Yang. Men heeft het over Yin bij pijn indien de pijn dof is, niet goed te lokaliseren is, yin klachten als er zwelling is door vocht ophoping, een lichaamsdeel koud aanvoelt, terwijl een ziekte met Yang aangeduid wordt als de pijn scherp of stekend is, goed te lokaliseren is, het lichaamsdeel warm aanvoelt.

Yin en Yang worden gesymboliseerd in de onderstaande tekening. Het witte gedeelte is Yang en het donkere is Yin.

VIJF ELEMENTEN

De Chinese filosofie spreekt over het bestaan van 5 elementen, die we ook weer terugvinden in het lichaam. Hout -Vuur - Aarde - Metaal - Water. Bij elk element horen organen. Een Yang- en een Yin orgaan. Hart en Dunne Darm behoren bij Vuur element, Maag en Milt behoren bij Aarde, Longen en Dikke Darm behoren bij Metaal, Blaas en Nieren behoren bij Water, Galblaas en Lever behoren bij Hout.

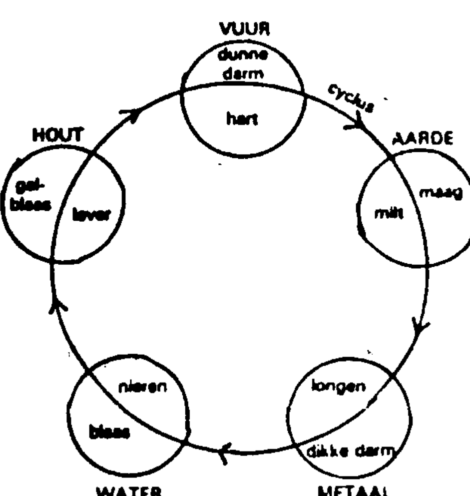
In de Chinese filosofie spreken we over een disbalans in het Metaal hetgeen betekent dat longen en dikke darm aangetast zijn. Hebben we het over een disbalans in het houtelement dan betekent dat er lever en/of galblaasklachten zijn.

De elementen staan ook onderling in verbinding. Het hout voedt het vuur (vuur gaat meer branden als je meer hout erop gooit), vuur voedt de aarde (meer vuur, meer as -aarde-), aarde voedt het metaal, metaal voedt het water en water voedt het hout. Dit noemen we in de Chinese filosofie: de voedende cyclus. Als we weer even de circel bekijken dan zien we dat de maag de dikke darm voedt, de dikke darm voedt de blaas, en de blaas voedt de galblaas.

Aan de binnenkant van de cirkel staan de Yin organen. Deze worden als het ware door de Yang organen beschermd; De nieren worden door de blaas beschermd, de lever wordt door de galblaas beschermd, het hart wordt door de dunne darm beschermd, milt door de maag, en de longen worden beschermd door de dikke darm.

Bij elk element hoort ook een zintuig; Metaal zorgt voor de huid, Water zorg voor het gehoor, Hout zorgt voor de ogen, het zicht, Vuur voor het spreken, Aarde voor de smaak.

Bovenstaande is maar een klein deel van de theorie van de Vijf Elementen. In de praktijk wordt dit filosofisch denken pas goed duidelijk en zien we dat elk deel van het

De relatie tussen de Vijf Elementen en de gezondheid in tekening gebracht.

lichaam, elk orgaan weer in relatie staat met een ander deel. Het lichaam functioneert als een geheel. Een disbalans in een orgaan kan heel gemakkelijk klachten elders geven. In een volgend artikel zal ik u meer aspecten uitleggen over de relatie van organen, zintuigen, lichaamsdelen en energielijnen. Om een beetje te kunnen wennen aan het Chinees denken geef ik u enkele voorbeelden. Houd voor het gemak de cirkel van de Vijf Elementen ernaast voordat u het gevoel krijgt dat ik aan het dazen ben.

LONGEN

Een kind met longklachten wordt beter en plotseling ontstaat er obstipatie en dauwworm (metaalelement). Huidklachten worden daarom ook behandeld via de longen en de dikke darm. Het is van uiterst belang dat men gezonde voeding naar binnen brengt bij huidklachten. De darmen moeten een gezonde werking hebben en de longen mogen niet met schadelijke stoffen (rook) gevuld worden. U ziet vaak een droge huid bij klachten van de darmen. Mensen die veel roken hebben vaak een vieze bleke (metaalkleur) huidskleur. Steenpuisten, exceem duiden altijd op onreine darmen en longen.

Vele leverklachten zien we aan de kleur van de ogen. Bij klachten van de lever en/of galblaas is het voor de acupuncturist niet gek dat het zicht ook achteruit gaat (hout element).

Teveel zoet of melk tast de milt aan. De milt voedt de longen (voedende cyclus) waardoor er slijmophoping ontstaat in de longen. In dit geval hoeft iemand niet te roken om longklachten te krijgen want in dit geval komen de longklachten door het gebruik van zoetigheid of melk.

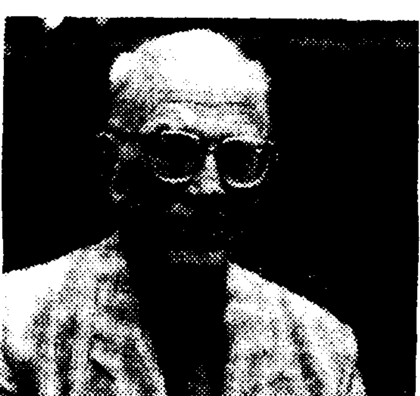
Vaak hoort men ook dat grootvader zijn levenlang heeft gerookt en nooit problemen van de longen heeft gehad. Het is zelfs zo dat de x-foto's totaal geen afwijking vertonen. Ja, de longen zijn schoon, maar meneertje zit wel onder de psoriasis (huid-longen metaal element) of zit krom van de botpijnen en stokdoof (voedende cyclus longen naar water element).

Nogmaals u heeft maar een lichaam en die zult u op de juiste wijze moeten voed[...] Voor (bijna) alle klachten [...] er ontstaan bent u zelf vera[...]woordelijk. Gezonde voed[...] goede gedachten en w[...] doende beweging vormen [...] basis voor een gezo[...] bestaan.

= door Rudolf de Wit =

Ziek en Gezond
Als je ouder wordt meer kans op botbreuk

= door dr M. de Grood =

U WEET, DAT wanneer we ouder worden, er bepaalde gebreken gaan optreden. Een van de oorzaken hiervan, is dat de stofwisselingsprocessen in ons lichaam langzamer gaan verlopen. Een van de processen, die we bij het verouderen zien, is het breekbaarder worden van de botten. We zien, dat het kalkgehalte van ons beenderenstelsel afneemt. Dit is niet alleen een kwestie van verminderde kalkstofwisseling; ook het feit dat naarmate we ouder worden we onze botten steeds minder belasten (we rusten en zitten vaker) speelt een rol. Als je röntgenfoto's maakt van een bejaarde, dan ziet het bot er door het verminderde kalkgehalte vaak uit als doorzichtig glas. Dit proces noemen we osteoporose.

We zien dan ook, dat de stevigheid van het skelet bij oudere mensen veel minder is dan bij jongeren. Het vallen van een trap, struikelen over een drempel of een vloermat kan al oorzaak zijn van een gebroken heup, been of enkel. Ik heb herhaaldelijk gezien, dat een oudere door zich plotseling om te draaien en zijn voeten te laten staan, zijn enkel brak.

VOEDING

Een uitvoerig onderzoek, wat indertijd door dr Schaafsma aan de Landbouwhogeschool in Wageningen is gedaan, heeft aangetoond, dat het kalkgehalte van het skelet van een aantal factoren afhankelijk is. Op de eerste plaats speelt de voeding een grote rol. Oudere mensen eten nogal eens eenzijdig en gebruiken te weinig kalkhoudende stoffen (zuivelproducten, vooral melk). Op de tweede plaats kan de kalkafzetting in de beenderen lijden door een gebrek aan vitamine-D. Mogelijk herinnert u zich nog wel, dat in vroeger jaren geregeld de Engelse ziekte (rhachitis) voorkwam.

Dit leidde tot kromme benen en armen: je zakte er gewoon door heen omdat ze niet stevig genoeg waren. Ik heb in mijn jeugd nog geregeld het bijzonder onsmakelijke levertraan moeten inslikken om het tekort aan vitamine-D aan te vullen. In het voedsel, wat tegenwoordig veelzijdiger is zit altijd wel voldoende vet, onze bron voor dit vitamine.

BELASTING

De derde factor is, zoals ik al eerder zei, de belasting van het skelet. U weet waarschijnlijk wel, wanneer u enige tijd met uw been of arm in een gips of rekverband zit, de spieren dun worden. Met het bot gebeurt hetzelfde: belast u het onvoldoende, dan wordt het poreus en breekbaarder. Dit is ook op de röntgenfoto's goed te zien. Ik kan oudere mensen daarom aanraden, geregeld te wandelen en te bewegen. Ik moet hierbij echter wel een waarschuwing geven: een te grote belasting van de botten kan op oudere leeftijd leiden tot het optreden van spontane fracturen.

Menigeen, die op hogere leeftijd eens flink gaat trimmen, zal ontdekken, dat hij of zij pijn krijgt in een van de voeten, die dan berust op het feit dat een middenvoetsbeentje is gebroken, omdat het niet meer tegen die belasting kon. Ik geef oudere mensen dus de raad geregeld beweging te nemen, maar dan niet op een manier alsof ze nog 25 jaar zijn.

In Zuid-Holland:
Aantal zwervers neemt gestaag toe

Het aantal **zwervers** in Zuid-Holland neemt sterk toe. Dat schrijft de provinciale raad voor de volksgezondheid voor Zuid-Holland in een nota die woensdag wordt gepresenteerd. Het aantal dak- en thuislozen wordt geschat op minimaal 5000.

In Nederland zijn het er volgens de raad minstens 20.000 en zal dat aantal binnen tien jaar verdubbelen. Rotterdam en Den Haag kennen elk zeker 2000 zwervers. In toenemende mate maken jongere Marokkanen deel uit van de dak- en thuislozen, aldus de raad. Ook neemt het aantal vrouwen, drugsgebruikers en vluchtelingen belangrijk toe, vervolgt de raad.

Bij de zwervers gaat het om een onsamenhangende groep van maatschappelijk kwetsbare mensen. Ze hebben gemeen dat ze allen in een vicieuze cirkel verkeren, een leven vol traumatische gebeurtenissen achter de rug hebben en een fundamenteel wantrouwen koesteren in zichzelf, anderen en met name hulpverleners, stelt de raad.

Een deel van de thuis- en daklozen heeft psychische problemen. Van de patiënten afkomstig uit psychiatrische ziekenhuizen in Zuid-Holland (ongeveer 7500) loopt ongeveer 6 procent (450 mensen) risico, zwervend verder te gaan.

De raad stelt concluderend dat vanuit de geestelijke gezondheidszorg maatregelen moeten worden genomen. Zij pleit er onder meer voor dat de dak- en thuislozensector een verpleeghuiserkenning krijgt.

Goedele Liekens: 'Mannen zijn schatjes'

Vervolg van pag. 9

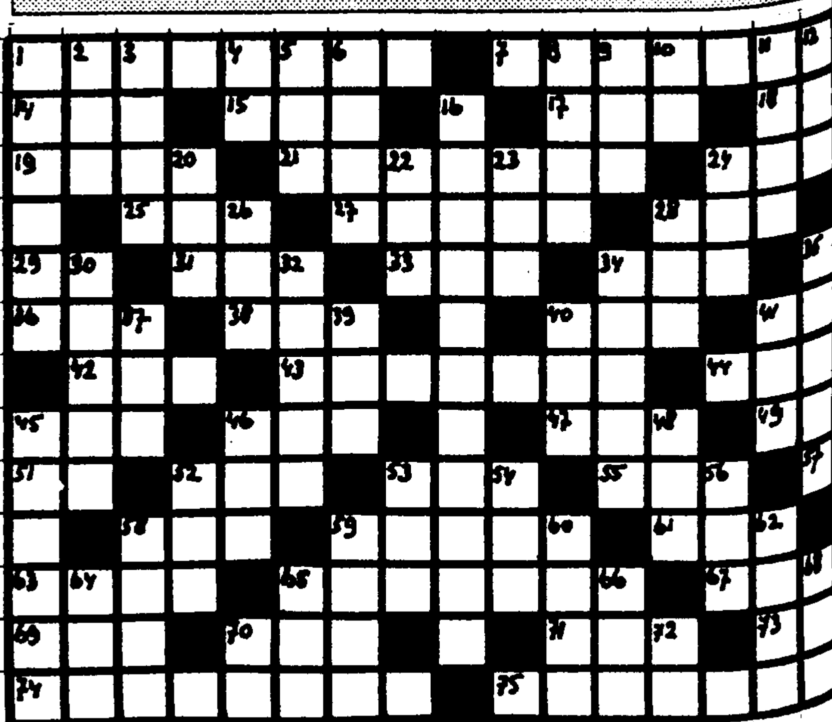
neemt wel initiatief, welke niet: 'ken ik u niet ergens van'. Hoe moet ik het aanpakken, moet ik het initiatief nemen of niet. Het begint al met vrouwen die absoluut niet willen dat je de deur voor ze open doet, terwijl anderen zeggen: hè wat onhoffelijk, zou je de deur niet eens open doen. Alles staat te wankelen. Stel dat je op je knieën voor haar zit, met in een doosje de ring. Je wilt haar ten huwelijk vragen. Wie weet krijg je wel een klap. Maar vrouwen hebben precies hetzelfde probleem. Is die wel een man waarbij ik het initiatief kan nemen, waarbij ik openlijk mag genieten of niet?"

De wereld ligt op z'n kop, maar Goedele houdt haar eigen seksualiteit verborgen tussen de privélakens. Bijna helemaal.

Goedele: "Ik droom wel eens van een prins. Niet de prins die bevrijdt. Dat gebeurt meestal in stationsromannetjes. Die eindigen meestal als 'ze' trouwen, als de prins haar in zijn armen neemt en ze leefden nog lang en gelukkig. Maar dàn begint het pas. Sneeuwwitje, dat arme kind lag in de kist en och arm, ze kon die prins niet eens vragen of hij de afwas wilde doen, of zijn hemden wilde strijken. Maar ook de prins kon niets vragen. Het leven begint pas na het sprookje".

Horden prinsen in het restaurant fluiten naar hun vurige paarden als Goedele voorbijloopt.

KRUISWOORD PUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Deftig; 7. Geleidelijke verandering; 14. Wereldtaal; 15. Vaartuig; 17. Roem; 18. Mannetjesdier; 19. Bladader; 21. Heersen; 24. Vijandschap; 25. Deel van een huis; 27. Oneffen maken; 28. Vreselijk; 29. Landbouwwerktuig; 31. Metaal; 33. Deel van het oor; 34. Kleur; 35. Muziekknoot; 36. Dwaas; 38. Visje; 40. Lidwoord; 41. Zuidvrucht; 42. Kledingstuk; 43. Stellen; 44. Europeaan; 51. Voegwoord; 52. Kwitantie; 53. Weide; 55. Drinkgerei; 57. Bijwoord; 58. Goeierd; 59. Gisting; 61. Vogelziekte; 63. Soldatenkost; 65. Behoeftige toestand; 67. Middag; 69. Engels bier; 70. Streling; 71. Dwingende vraag; 73. Toekomstig; 74. Snuffelend rondlopen; 75. Prikkeling.

VERTIKAAL: 1. Ontdekken; 2. Lofdicht; 3. Plaats; 4. Voorzetsel; 5. Bloeiwijze; 6. Emmer; 8. Grondsoort; 9. Lidwoord; 10. Regeringsweglement; 11. Bloedvat; 12. Vochtig; 13. Begerig; 16. Wreed; 20. Overdreven modieus man; 22. Vrijgevig; 23. Opstootje; 24. Ton; 26. Hoen; 28. Mondstang; 30. Naaigerei; 32. Dwingen; 34. Europese hoofdstad; 35. Uit de weg gaan; 37. Deel van een toneelstuk; 39. Muzieknoot; 40. Gruwelijk oord; 41. Ondergang; 45. Buitenzitje; 46. Rond voorwerp; 48. Hoofdbedekking; 50. Nauwe doorgang; 52. Trommel; 53. Behoeftig; 54. Honingdrank; 56. Puntig uitsteeksel; 58. Hemellichaam; 59. Franse kaas; 60. Gedachte; 62. Funktie; 64. Zangstem; 65. Voorzetsel; 66. Boom; 68. Plaats in Gelderland; 70. Uitroep; 72. Muzieknoot.

WINNAAR VORIGE WEEK

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Carla Hermans
Macuarima 120
Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe, Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Roes; 4. Klimmen; 9. Maas; 13. Eos; 14. Pui; 15. Nap; 17. Pat; 18. Nm.; 19. Mos; 20. Ode; 22. Ros; 24. Ra; 25. Bak; 26. Loden; 28. Lev.; 30. Edel; 31. Logeren; 33. Teer; 34. Por; 35. Vos; 37. Melange; 38. Bedaard; 40. Sen; 42. Lip; 44. Mast; 46. Nederig; 49. Baar; 50. Dak; 52. Terug; 53. Bed; 54. La; 56. Kol; 58. Nes; 59. Bok; 60. O.T.; 61. Eva; 63. Ree; 65. Mos; 66. Are; 67. Nest; 68. Ontdaan; 69. Dier.

VERTIKAAL: 1. Rennen; 2. Oom; 3. Es; 4. Kus; 5. Li; 6. Modder; 7. En; 8. Nar; 10. A.P.; 11. Aar; 12. Staart; 14. Pok; 16. Pol; 19. Mal; 20. Oog; 21. Eer; 23. Set; 25. Bedeesd; 26. Lorgnet; 27. Nevelig; 29. Verraad; 31. Lonen; 32. Nodig; 34. Pas; 36. Sap; 39. Smalen; 41. Bereid; 43. Prater; 45. Tak; 47. Den; 48. Rus; 49. Bek; 51. Kor; 53. Bos; 55. Ave; 57. Leo; 59. Bon; 60. Ore; 62. As; 64. En; 65. Ma; 66. Ai.